

50KR.

SCIENCE FICTION FANTASY HORROR

21

SOMMER
2009

HIMMELSKIBET

MAGASINET FOR FANTASTIK

**TEGNE SERIEBUTIK: TEGNESERIER, NYE SOM BRUGTE, DANSKE SOM AMERIKANSKE.
BUTIKKEN KAN OGSÅ VISE ET SOLIDT UDVALG AF TEGNESERIE MERCHANDISE.**

**SPILBUTIK: ROLLESPIL, BRÆDTSPIL, KORTSPIL, LIVE-VÅBEN & PROPS,
WARHAMMER SAMT FANTASY, HORROR OG SCIENCE FICTION BØGER.**

**COMICS: KLOSTERGADE 22, 1157 KØBENHAVN K
GAMES: SKINDERGADE 27, 1159 KØBENHAVN K
LYNGBY: JERNBANEPLADSEN 63, 2800 LYNGBY**

HIMMELSKIBET

MAGASINET FOR FANTASTIK

Nummer 21, sommer 2009

HIMMELSKIBET udgives af foreningen Fantastik. Læs om Fantastik på www.fantastik.dk.

HIMMELSKIBET beskæftiger sig med de fantastiske genrer. Bladet bringer artikler, noveller, kunst, anmeldelser, nyheder m.v., der på den ene eller anden måde har med fantastik at gøre.

HIMMELSKIBET er et non-profit forehavende, der udelukkende bliver produceret af ulønnet arbejdskraft. Alle indlæg (inkl. fotos) er © indlæggesnes ophavsmænd.

Ansvarshavende redaktør:

Klaus Æ. Mogensen
Tlf. 32 55 04 60
himmelskibet@fantastik.dk

Dette nummers redaktør:

Tue Sørensen

HIMMELSKIBET udkommer ca. fire gange om året. Medlemmer af foreningen Fantastik modtager bladet gratis. Institutionsabonnement koster 200 kr. for fire numre. Medlemskab eller abonnement kan opnås ved at indbetale 200 kr. til konto i Amagerbanken 5320 0001514301. Husk at angive navn og adresse. Girokort til indbetaling kan rekvireres ved at sende et brev til ovenstående adresse eller e-mail til forening@fantastik.dk.

Løssalgspris: 50 kr./stk.

Layout & montage:

Tue Sørensen (baseret på Thomas Winthers lay-out skabelon)

Tryk: Frederiksberg Bogtrykkeri

ISSN-NR: 1603-5836

Deadline for #22: 15/9 2009

Annoncepriser:

Omslag, bagside: 400 kr.
Omslag, inderside: 200 kr.
Helside inde i bladet: 150 kr.
Halvside inde i bladet: 100 kr.

Forsidetegning: Lars Majgaard a.k.a. 'Stork' fra Asylum 9

Forside layout: Michael Bernth

Korrektur: Olav M.J. Christiansen,
Spritt Schapiro, Niels Gjerløff og
Klaus Æ. Mogensen

INDHOLD

Redaktionelt	4
Formanden siger	5
Af Jesper Rugård Jensen	
Nekrolog: J.G. Ballard 1930-2009	6
Af H.H. Løyché	
Havfruens Himmelfærd	11
Novelle af Lars Ahn Pedersen	
Den Fantastiske Virkelighed	14
Af Tue Sørensen	
Tema: Science fiction i tegneserier	16
Artikler:	
• <i>Planet Comics</i>	
• <i>Manga-Fremtider</i>	
• <i>Adam Warlock</i>	
• <i>Introduktion til Yoko Tsuno</i>	
• <i>Dan Dare: Fremtiden set fra 1950</i>	
• <i>Fra Tordenagenterne til Kaptajn Amerika</i>	
• <i>På falderebet</i>	
Tema-anmeldelser:	
• <i>2001 Nights nr. 1-10</i>	
• <i>Storm nr. 1-3</i>	
• <i>Megalex nr.1-3</i>	
Anmeldelser	39
Bog-, tegneserie-, og film-anmeldelser	
Nyt om fantastik	49
Af Klaus Æ. Mogensen	
Nyt fantastik på dansk	50
Af Janus Andersen	
Foreningen Fantastik	54
(samt kalender)	

Redaktionelt

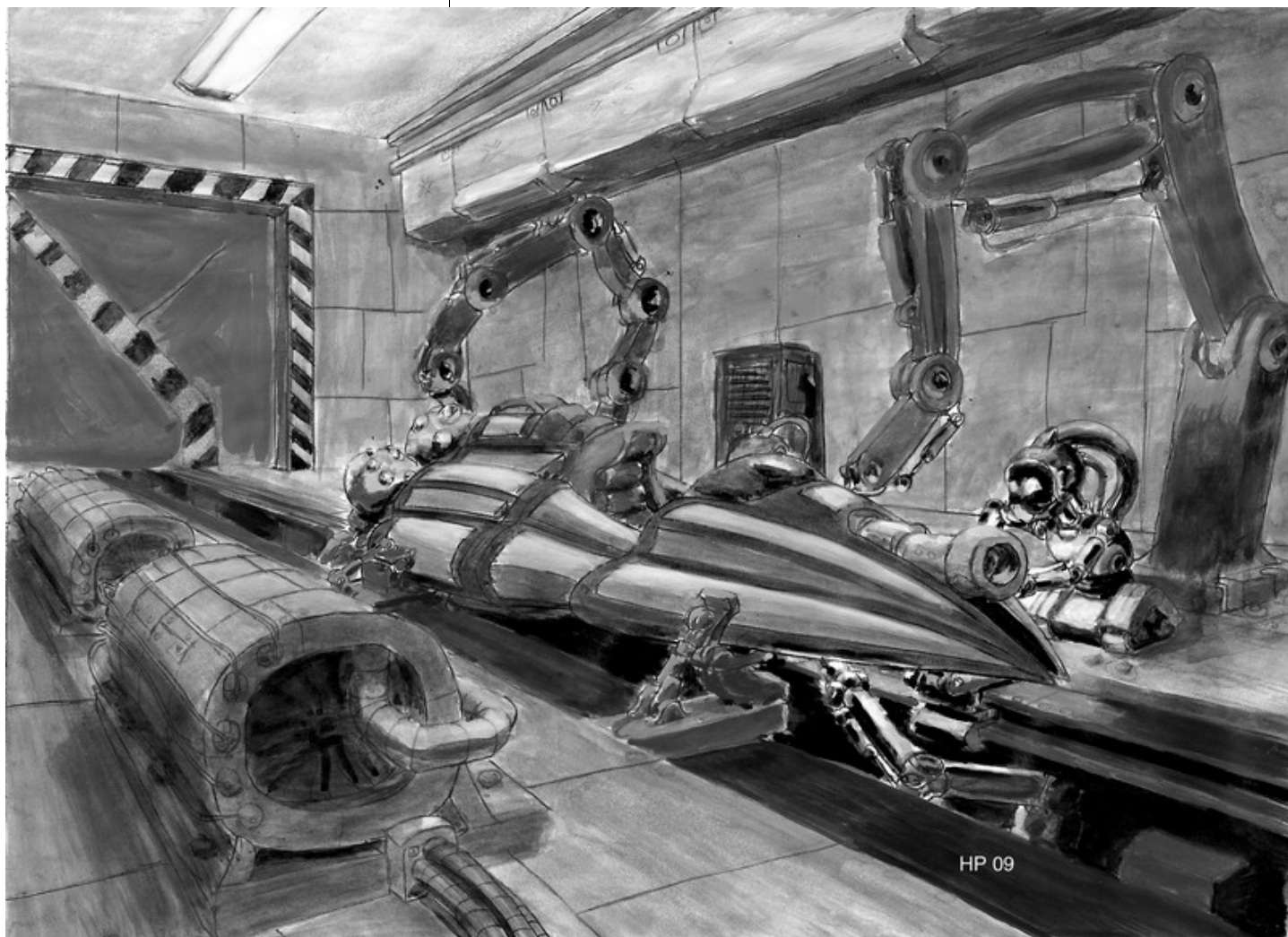
Ved Tue Sørensen

Velkommen til Himmelskibet nr. 21. Dette nummer udkommer i begyndelsen eller midten af august, lige i tide til at forberede alle Fantastiks medlemmer på vores årligt tilbagevendende fantastiske festival, Fantasticon, som afholdes d. 29. og 30. august i Vanløse Kulturhus (se også den officielle Fantasticon-plakat på bagsiden af dette nummer). Hvis du ikke har været til Fantasticon før, så overvej at dukke op denne gang. Det er et af Fantastiks fremmeste formål at organisere en con for de fantastiske genrers fans, så det er i høj grad en begivenhed der vedkommer lige netop læsere af dette magasin.

Der er kun en enkelt novelle i dette nummer, da det fra redaktionelt hold er blevet besluttet at prioritere dette nummers tema: science fiction i tegneserier. Dette tema fylder hovedparten af nummeret, og består af artikler og anmeldelser. Lidt af stoffet handler om superhelte, da dette nummers almægtige redaktør anser superhelte-genren for en undergenre af science fiction. Den normale sektion med anmeldelser er således lidt mindre end sædvanligt, men det råder vi sikkert bod på i næste nummer.

Jeg havde egentlig selv ambitioner om at skrive meget mere til dette nummer, men det må blive en anden god gang, for jeg modtog så meget materiale, at jeg kun lige netop har kunnet få plads til det hele (jeg undervurderede nok hvor meget det ville fylde). Enkelte ting måtte endda udskydes til næste nummer, og man kan også indvende at bladet ikke har fået et helt så varieret indhold som det plejer. Men jeg synes det er blevet til et udmærket temanummer, og jeg håber at alle læserne vil nyde det sammen med det lune augustvejr.

Herunder: "Factory Floor", tegnet af Henrik Pasgaard

FORMANDEN SIGER

Af Jesper Rugård Jensen,
formand

Nu er jeg blevet bedt om, nej truet til at skrive noget til Himmelskibet af indtil flere nyhedshungrende redaktører (eller i hvert fald en tidligere formand med hang til tegneserier).

Jeres nye formand har haft glæden af at være formand for Fantastik siden generalforsamlingen sidst i marts, og tak for det.

Foreningen har et rigtig højt aktivitetsniveau, og det er en fornøjelse at være vidne til, selvom det kan være svært at nå det hele.

På den korte bane er der rigtig mange arrangementer, både ture ud i landet, mere sofaorienterede, og læse- og skrivegrupper, der alle kører med fuld fart. Alle disse arrangementer er åbne og I opfordres til at prøve at komme forbi, hvis der er noget der har interesse. Idéer til arrangementer modtages også gerne – enten på aktiv-listen eller direkte til forening@fantastik.dk.

Vi har også travlt med at arrangere Fantasticon. I år bliver det med to spændende æresgæster: Charles Stross og Gwyneth Jones, og også en hel række danske gæster. Se mere på fantasticon.dk. Og der er stadig plads til folk der har lyst til at medvirke til det praktiske con-arbejde – intet er for småt – en time i indgangen eller bare hjælp til at sætte borde op til midt-dagen lørdag aften (hvor alle er velkomne – bare meld jer til).

Af andre tiltag, der måske allerede har kunnet mærkes, så har vi flyttet server. Jesper Andersen, der i snart mange år har hostet foreningens hjemmesider og mailinglister mv., var ved at drukne i spam, så vi har nu flyttet server (til surftown.dk). Vi sluttede den nye server til sidste weekend i juni, og med lidt hiv og sving ser det ud til at det hele nu fungerer. Vi har snakket om at gøre hjemmesiden mere dynamisk og har derfor som et første skridt oprettet et nyt forum. Vi forventer at udbygge den del i løbet af efteråret, gerne med mere integrerede funktioner. Men mere om det senere – når Fantasticon er overstået.

Vi har et højt aktivitetsniveau (set ud fra antallet af medlemmer), men vi i bestyrelsen ser gerne at vi bliver flere i foreningen. Dette vil kunne afhjælpe økonomien, der er større chancer for at vi kan afholde spændende aktiviteter, og vigtigere, det bliver muligt at møde endnu flere spændende mennesker. I løbet af efteråret vil vi begynde at se på, hvordan vi kan skrabe nogen flere medlemmer sammen; også her modtages idéer gerne. Blot et enkelt nyt medlem pr. eksisterende medlem vil gøre foreningen langt mere robust.

P.S. Her på falderebet har jeg desværre modtaget melding om at Kent Damgaard har valgt at udtræde af bestyrelsen. Det beklager jeg, og vil gerne takke Kent for den korte, men alligevel engagerede indsats i Fantastik.

Mange sommerhilsener

Jesper Rugård Jensen, formand for Fantastik

Nekrolog: J.G. BALLARD

Født 15. november 1930 -
død 19. april 2009

af H.H. Løyché

Med den britiske forfatter James Graham Ballards død har både postmodernismen og science fiction-genren mistet en af deres betydeligste og mest kontroversielle bidragydere. Meddelelsen var mig tillige et personligt tab, ikke kun fordi han ansporede mig til at skrive, men i særdeleshed fordi jeg var blandt de få sf-fans, han accepterede at korrespondere med. At jeg blev kontaktet med henblik på nekrologen, tager jeg som et trøstende skulderklap. Men jeg må sige at det på så lidt plads er svært bare at opremse de centrale begivenheder fra hans liv, og at præsentere en oversigt over de titler, han nåede at få udgivet, er helt umuligt (jeg har bestræbt mig på at omtale de vigtigste). En enkelt liste kan dog gøres komplet ved at nævne Val Guests *When Dinosaurs Ruled the Earth* (1970) – så er alle filmene med.

Livsbane

Ballards forældre kom oprindeligt fra Manchester, hvor hans far var kemiker for tekstilfirmaet Calico Printers Association. De drog til Kina da faderen blev bestyrelsesformand og direktør for firmaets Shanghai-afdeling, The China Printing and Finishing Company. Ballard fødtes i den internationale koloni i Shanghai, som var under udenlandsk kontrol. Kolonien tillod en ret så frigjort livsførelse, men Ballards

tilværelse var mest præget af at han gik i katedral-skole.

I starten af den Anden Sino-Japanske Krig regnede både kinesiske og japanske granater ned over familiens forstadsvilla, så de var tvunget til at flytte til en leje-lejlighed i Shanghais centrum. Efter angrebet på Pearl Harbor besatte Japan Shanghai, og i starten af 1943 påbegyndtes interneringen af koloniens civile udlændinge. Ballard-familien blev sendt til Lunghua, hvor de sammen med fyrré andre familier boede i Blok G – én af flere to-etagers barakker i lejren. Børnene fortsatte skolegangen, undervist af indsatte, som beherskede diverse fag. Fangerne blev først løsladt efter Japans kapitulation ved Anden Verdenskrigs slutning.

I 1946 sejlede moderen, Ballard og hans søster med SS Arrawa til England, hvor de bosatte sig i udkanten af Plymouth. Her gik han i The Leys School, og det var også tiden, hvor han begyndte at skrive. Efter et par år drog moderen og søsteren igen til Kina for at forenes med faderen, men Ballard blev sendt på kostskole og boede sporadisk hos bedsteforældrene. Med henblik på en uddannelse som psykiater startede han i 1949 på medicinstudiet på King's College i Cambridge. Studiet inspirerede ham dog mere til at skrive end til en doktorkarriere. At hans novelle "The Violent Noon" (1951) vandt en krimikonkurrence og offentliggjordes i studentbladet *Varsity*, blev anledning til, at han året efter droppede medicinstudiet til fordel for at læse engelsk litteratur ved Londons Universitet. Ufortalt af hvilke grunde blev han smidt ud efter første år, hvorefter han havde diverse jobs, bl.a. som reklame-tekstforfatter og leksika-sælger, alt imens han forgæves prøvede at afsætte sine noveller.

I 1953 blev Ballard optaget i RAF og sendtes til RCAFs flyvetræningsbase ved Moose Jaw i den canadiske provins Saskatchewan. Det var først dér, han stiftede bekendtskab med sf gennem amerikanske magasiner og

H.H. Løyché (f. 1964) er forfatter til science fiction romanerne Støj og Mission til Schamajim, samt novellesamlingen Ingenmandslande.

skrev "Passport to Eternity" – hans første sf-fortælling, som ikke overraskende er en pastiche på amerikansk magasin-sf.

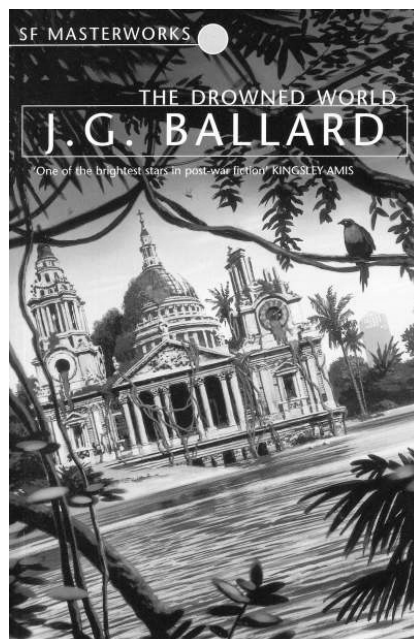
Efter to års tjeneste i RAF vendte Ballard hjem til England, hvor han i 1955 giftede sig med Helen Mary Matthews. De slog sig ned i Chiswick og fik året efter en datter – det første af tre børn – og Ballard fik endelig en novelle trykt i et magasin ("Prima Belladonna", New Worlds, december 1956). Redaktøren af New Worlds, Edward J. Carnell, blev en vigtig støtte for Ballards forfatterskab og udgav næsten alle hans tidlige noveller, hvilket gjorde Ballard til en central skikkelse i skabelsen af new wave-genren.

Fra 1957 arbejdede Ballard selv som redaktionsassistent på det videnskabelige tidsskrift *Chemistry & Industry*. Samtidig fik hans kunst-interesse ham involveret i den gryende Pop Art, og i årtiets slutning udstillede han en serie collager som repræsenterede hans idéer til en ny roman-type. Ballards avantgarde-præferencer harmonerede stadig dårligt med sf, der – efter hans mening – var æstetisk anløbet.

Gennembruddet

I 1960 flyttede Ballard med familien til Londons middelklasse-forstad Shepperton. Med stærkt forøget transporttid til og fra arbejde fandt han det umuligt at skrive, og med udsigt til kun to ugers ferie at skrive i, besluttede han sig for at satse på forfatterskabet. I betragtning af, at han var en udpræget novelleforfatter, hvis få udgivelser kun havde givet symbolsk betaling, må beslutningen enten siges at være meget modig eller meget dumdristig. Men i hvert fald skrev han i ferien romanen *The Wind from Nowhere*. At den ikke var ment som seriøs litteratur, men udelukkende møntet på økonomisk afkast, fremgår af at den blev slettet fra senere bibliografier. Efter debutromanens udgivelse i januar 1962 sagde han op hos *Chemistry & Industry* og forsørgede lige siden sig selv og familien ved hjælp af forfatter-

skabet. Senere på året udkom hans egentlige gennembrudsværk, den mageløse sf-roman *The Drowned World* (dansk: *Verden under vand*, 1969), som én gang for alle slog hans navn fast indenfor new wave.

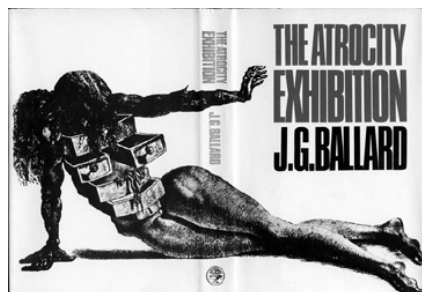
Hermed fik han endelig skrivero og indledte en uhyre produktiv og kreativt udviklende periode, der bl.a. affødte fortællinger som "The Terminal Beach" (1964, dansk: "Slutstranden", 1973) og *The Crystal World* (1966, dansk: *Krystalverdenen*, 1973).

Helen Mary døde af lungebetændelse i 1964, hvorved Ballard blev efterladt med børnene, James, Fay og Bea. Han opdrog børnene alene og giftede sig aldrig igen. Forfatteren Michael Moorcock præsenterede ham dog for Claire Walsh, som blev Ballards lejlighedsvis elskerinde gennem resten af hans liv. Helen Marys død tog hårdt på Ballard, og sorgbearbejdning er øjensynligt forklaringen på, at han i 1965 begyndte at skrive tekst-rækken, der udgør *The Atrocity Exhibition* (1969, dansk: *Grusomhedsudstillingen*, 1969). Bogen skulle egentlig have været udgivet i 1967, men efter at have læst "Why I Want To Fuck Ronald Reagan" beordrede den amerikanske forlægger Nelson Doubleday hele oplaget destrueret, og kun få eksemplarer nåede i distribution. Ved gen-udgi-

velsen to år senere under titlen *Love and Nalpalm: Export USA* blev værket genstand for en retssag om uanstændighed. Efter sagen stod Ballards forfatterskab dog styrket og mere anerkendt. Men dermed sluttede balladen om bogen ikke. Et par år senere blev Brighton-boghandleren Bill Butler sagsøgt efter den britiske uanstændigheds-lov for at sælge kopier af "Why I Want to Fuck Ronald Reagan". Med til historien hører for øvrigt, at Ballard i 1966 blev ven med Eduardo Paolozzi og til Institute of Contemporary Arts fremstillede den 75 timer lange installationskunstfilm *The Assassination Weapon*. Filmen viser simultant på tre lærreder en sindssyg brintbombe-pilot akkompagneret af lydoptagelser fra bilsammenstød. Efter en anden af bogens tekster, "Crash!", organiserede Ballard i 1970 en udstilling af bilvrag på New Arts Laboratory, som udløste voldsomme reaktioner, herunder både frivolitet og hærværk (om vore hjemlige kunstnere Jes Brinch og Henrik Plenge Jacobsens tilsvarende udstilling på Kongens Nytorv i 1994 er vel kun at sige, at den var håbløst tam og forældet). Forholdet mellem hovedpersonen i "Crash!" – en fiktiv James Ballard bosiddende i Shepperton – og Ballard selv fik megen omtale efter hans involvering i en bilulykke, kort efter at have udvidet teksten til roman-længde (1973). Den oprindelige tekst er filmatiseret i instruktion af Harley Cokliss (1970), romanen af David Cronenberg (1996), og desuden har Jonathan Weiss lavet filmen *The Atrocity Exhibition* (2001).

I slutningen af 1960'erne blev Ballard redaktør for avantgarde-bladet *Ambit*, hvilket svarede fint til hans litterære idealer. Noget overraskende fik hans forfatterskab fra slutningen af 1970'erne indflydelse på britisk post-punk-musik. Gruppen Comsat Angels tog navn efter Ballards novelle, og blandt andre eksempler kan nævnes albums som John Foxx' *Metamatic*, sangtekster af Joy Division

(f.eks. "The Atrocity Exhibition"), Gary Numans "Down in the Park" og The Normals "Warm Leatherette". Sangskriverne Trevor Horn og Bruce Woolley brugte Ballards novelle "The Sound-Sweep" (1960) som inspirationskilde til The Buggles' "Video Killed the Radio Star" og "Vermillion Sands" fra deres andet album.

Selvom Ballard fortsat udgav romaner og novellesamlinger gennem de næste par årtier, fik han først en bestseller i 1984 med *Empire of the Sun* (dansk: *Solens rige*, 1985). Romanen, der bygger på hans opvækst i Shanghai og fangenskab i Lung-hua, nomineredes til Booker-prisen og modtog The Guardian Fiction Prize og James Tait Black Memorial Prize. Fortsættelsen, *The Kindness of Women* (1991, dansk: *Kvinden du gav mig*, 1992), fik dog ikke samme succes, selvom kvaliteten ellers er højere på visse punkter.

Senere værker blev bedre modtaget, specielt novellesamlingen *War Fever* (1990, dansk: *Krigsfeber*, 1992) – hvoraf "The Enormous Space" (1989) er filmatiseret af Richard Curson Smith under titlen *Home* (2003) – romanen *Cocaine Nights* (1996), som var nomineret til en Whitbread Novel Award, og *Super-Cannes* (2000), der vandt The Commonwealth Writers' Prize i kategorien Best Eurasia Region Book.

I juni 2006 fik Ballard diagnosticeret ondartet prostata-kræft, som spredte sig til ribbenene og rygraden. Han fortsatte dog med at skrive til det sidste, herunder også journalistiske og kritiske avisartikler. Forståeligt bærer hans sidste værker præg af hans situation. Ballards sidste roman

blev *Kingdom Come* (2006). Den sidste bogudgivelse han nåede at opleve, var selvbiografien *Miracles of Life* (2008), som er skrevet efter diagnosen. I oktober 2008 medbragte Ballards agent Margaret Hanbury et endnu uudgivet manuskript med titlen *Conversations with My Physician: The Meaning, if Any, of Life* til bogmessen i Frankfurt. Der er angiveligt tale om en række samtaler om diverse emner mellem Ballard og Professor Jonathan Waxman fra Imperial College i London, som behandlede Ballards kræftlidelse. Om han efterlod andre, eventuelt ufærdige manuskripter, må tiden vise. Ballard døde hos sin elskerinde, Claire Walsh.

Myten Ballard

Ballards ungdomsoplevelser anføres ofte som forklaring på hans voldsomme, ligefrem apokalyptiske visioner. F.eks. skrev Martin Amis, at *Empire of the Sun* "fremstiller det, der skabte ham". Selv sagde Ballard, at "Jeg tror ikke man kan gennemgå krigsrædsler uden at ens verdensbillede ændres for evigt. Den beroligende iscenesættelse, som hverdagsrealiteterne i Vestens forstader præsenterer os for, rives ned; man ser det flossede stillads, og så ser man sandheden bag det, og det kan være en skræmmende oplevelse". En Dickens tone i Ballards udtalelser tyder dog på, at hans inspiration ikke udsprang af krigens grusomhed. Det synes også bekræftet af de kunstneriske friheder han tog sig med *Empire of the Sun*. F.eks. hævder bogen, at han var interneret uden resten af familien, og den har også betydelige biografiske diskrepanser i forhold til *The Kindness of Women*. Man skal heller ikke læse mange interviews med Ballard for at finde udtalelser såsom "Jeg har – jeg vil ikke sige glade – ingen ubehagelige minder fra lejren". Selvbiografierne er altså snarere udtryk for dét psykologer kalder erindringsfantasi, hvilket lige så vel kan være påvirket af Helen Marys død, krigsfilm eller John Wyndham-

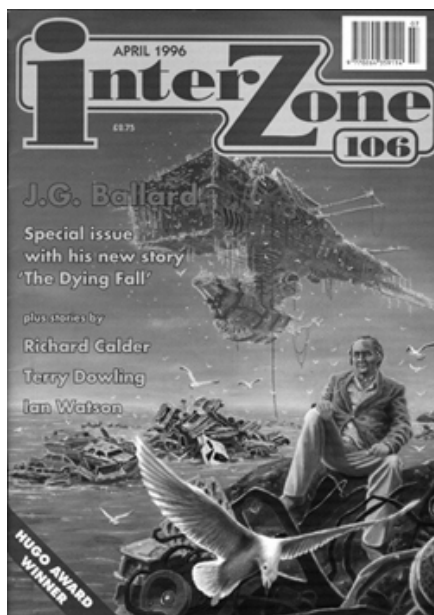
læsning. Bogens hovedperson – en impulsiv og hyperenergetisk knægt – er da heller ikke en realistisk beskrivelse af den tids britiske drenge. Indtrykket bekræftes af Ballards mangeårige ven, forfatteren Iain Sinclair, ifølge hvilken Ballard var helt anderledes som privatperson end i bøgerne: "På en måde var han et koloni-menneske. Han voksede op i Shanghai og havde vældigt gode manérer. Han var meget generøs og venlig, og udsatte længe at gøre noget som helst, der ikke var gennem-kontrolleret."

Ydermere siges det, at *Empire of the Sun* skaffede Ballard flere læsere. Men det er snarere sådan, at bogen blev en bestseller, fordi mange var nysgerrige efter at vide, hvad der drev mennesket bag de af hans værker, de havde læst. Fakta er jo, at Ballard var en højt anerkendt forfatter længe før han påbegyndte sin selvbiografi. *The Drowned World* var allerede blandt de mest læste, oversatte og genoptrykte sf-romaner nogensinde – og Ballards primære målgruppe var ikke engang sf-fans, men abonnenter på kunst- og litteraturperiodika med høje oplagstal, såsom *Rage Magazine*. Hvis *Empire of the Sun* overhovedet gjorde Ballard mere kendt, så var det fordi Steven Spielbergs filmatisering (1987) – d.v.s. Christian Bales hovedrolle, ikke Ballards birolle – udbredte navnet blandt et filmpublikum, der ellers nødtigt åbnede en bog og næppe heller læste romanen eller andet af Ballard.

Visse hjemmesider hævder at Ballard blev adlet i 2003. Men der er ikke andet om snakken end at han i 2003 afslog en Commander of the Order of the British Empire, idet han kaldte den "et oldnordisk blændværk, der kun tjener til at afstive vores gumpetunge monarki".

Umiddelbart efter Ballards død opstod en ny myte. Det skete fordi den britiske avis The Guardian under store overskrifter bragte en 'hidtil ukendt' Ballard-novelle, "The Dying Fall", og antydgede, at titlen og handlingen

om det væltede Pisa-tårn symboliserede hans forventning om snarlig bortgang. Helt ukendt eller dugfrisk var novellen dog ikke, for den var allerede trykt i sf-magasinet *Interzone* nr. 106 – helt tilbage i april 1996.

Den største myte om Ballard er at hans tekster skal opfattes som sf. Men egentlig er det meningsløst at diskutere genren m.h.t. forfatterskaber, der som Ballards sprænger læsernes og litteraturteoretikernes normer. Ligesom William S. Burroughs, Doris Lessing og Kurt Vonneguts værker udsprang Ballards af en litteraturhistorisk periode, der eksperimenterede kraftigt med arketyper, form, stil og genreblanding – et Kambrium for nye teksttyper, hvoraf de fleste uddøde, men enkelte overlevede som selvstændige genrer eller vitaliserende repertoire for andre. Derfor kan Ballard ikke genrebestemmes entydigt og ej heller kun tiltrække eller frastøde yndere af bestemte genrer. Egentlig burde det ikke have betydet noget for ham, men han lod sig alligevel påvirke af mindre fleksible opfattelser. Hvor besværet Ballards forhold til sf var, fremgår af hans reaktion på Worldcon i London, 1957. Det var året for Sputniks opsendelse, hård sf var i højsædet og John W. Campbell var æresgæst. Efter et kort ophold forlod Ballard Worldcon i skuffelse over fandommen og i vrede

over talerne. Han sagde senere: "Det rystede mig i den grad, at jeg gik i stå i et års tid. I over et år skrev jeg intet science fiction overhovedet" (Stanisław Lem oplevede noget tilsvarende, men satte dog ikke skriveriet i bero). Ballards indflydelse på genren er dog umulig at løbe fra. F.eks. har både Terry Dowling og Lee Kilough skrevet om excentriker-miljøer, direkte inspireret af Ballards *Vermillion Sands* (1971). I forordet til *Mirrorshades: The Cyberpunk Anthology* (1986) kaldte Bruce Sterling Ballard for cyberpunk-bevægelsens velnok betydeligste gudfader – hvilket kendere af William Gibsons "The Gernsback Continuum" (1981) vil nikke genkendende til. Og i *Simulacres et Simulation* (1985) udråbte Jean Baudrillard *Crash!* til simulations-æraens første store roman.

Tendenser i Ballards forfatterskab

Som nævnt i ovenstående er Ballards værker stærkt sammensatte fordi han dyrkede et modus bestående af egne indfald plus en hel vifte generiske træk, hvoraf nogle stammede fra og andre blev til sf, efterhånden som genren tog dem til sig. F.eks. emmer *The Drowned World* af forfaldsæstetik og kan betegnes som en dystopi, men den handler om at hovedpersonerne begynder at tænke og opføre sig som reptiler i takt med at klimaforandringer aktiverer hjernecentre fra et tidligere udviklingsstade. Det gør værkerne svære at gruppere entydigt. Det er heller ikke helt korrekt, når *Collins English Dictionary* definerer adjektivet 'Ballardian' som "resembling or suggestive of the conditions described in J.G. Ballard's novels and stories, especially dystopian modernity, bleak man-made landscapes and the psychological effects of technological, social or environmental developments". Om end Ballards fiktion er forlenet med førnævnte, så har den også stærke bånd til futurismens fascination af overmenneskelig arkitektur og maskinkraft, og et andet – be-

stemt ikke uvæsentligt – aspekt er dens humor, som er udpræget britisk, dystert og surrealistisk. Hvor uoverskueligt forehavendet end er, skal jeg dog som afrunding tilbyde et indtryk af de undergenrer, motiver og temaer, Ballard har beskæftiget sig med:

Avantgarde

Grundet tilbøjeligheden til at ryste læserne for at bevidstgøre dem var Ballard ikke populærforfatter, men ansås af kritikere som blandt de betydeligste engelske avantgardister. Selv hans 'almindelige' fortællinger har træk deraf, qua at de udfordrer læsernes kognitive forventninger og æstetiske fordomme.

Hans hovedværk inden for avantgarde er *The Atrocity Exhibition*. Mange af teksterne deri har nærmest intet plot, for de drejer sig mere om tilstandsbeskrivelse. Som eksempel viser han med "Crash!" at biler kan fungere som seksuel fetich i et mekaniseret samfund, i hvis forlængelse bilsammenstød og lemlestelser kan virke seksuelt opildnende og uundværlige for samlejets gennemførlighed. I tankens yderste konsekvens sammensmeltes kroppen med mekanikken og seksualdriften med ulykken i en tilstand, hvor orgasme er ensbetydende med død.

Magisk realisme

Jeg vil nøjes med at nævne den mindeværdige "The Garden of Time" (1962), i hvilken et aristokrat-par kæmper for at holde et destruktivt menneske-tidevand stangen. Da alle blomster er borte, forvandles parret til statuer i deres egen, ødelagte have.

Mainstream...?

Running Wild (1988) kredser om et *gated community*, hvor alle voksne – forældre, sikkerhedspersonale, tjenere, chauffører, privatlærere og au pairs – er blevet likvideret på forskellige måder og børnene er forsvundet. Ingen kræver løsepenge, men da politiet undersøger stedet nærmere, opdager de snart, hvad der er fat: Voldsforherligende,

amerikanske tegneserier, som forældrene fandt ideologisk uacceptable, ligger gemt nederst i stakken under harmløse tegneserier, pornoblade, våbenkataloger og terrormanualer (i nævnte rækkefølge). De succesrige, selvbevidste forældre har i dén grad overvåget børnene og optaget deres tid med 'fornuftige' aktiviteter, at det har blokeret al naturlig oprørstrang og selvstændig udvikling. De unge mennesker er endt med at leve et dobbeltliv, hvor de udadtil optræder som dannede pacifister, alt imens de organiserer en dødsensfarlig terrorgruppe. I *The Day of Creation* (1987, dansk: *Skabelsens dag*, 1992) sendes doktor John Mallory af WHO til Centralafrika, men har efter seks måneders guerillakrig ikke flere patienter. I stedet drømmer han om at gøre Sahara grøn og sætter sig for at skaffe vand til området. Det lykkes ham tilfældigt at skabe en flod, som han navngiver Mallory, hvorpå han i sin fantasi identificerer sig med floden. Besat af tanken om at 'dræbe' flodens udspring drager han af sted med en gruppe, som bl.a. består af en halvblind dokumentarfilminstruktør, en teenage-negerpige (som Mallory mener er en vandånd) og et par gesjæftige høvdinge, der vil udnytte floden. Slutningen kan sammenlignes med Joseph Conrads *Heart of Darkness* (1899).

New wave

Teknologiske og videnskabelige landvindinger interesserede egentlig ikke Ballard, men han brugte dem tematisk for at undersøge vekselvirkningen mellem menneskepsyken og samfundet. Således i en væsentlig af Ballards samlinger, *Vermilion Sands* (1971, ni noveller skrevet 1956-1970), hvis titel er navnet på en ferieby beboet af mentale outsiders – glemte popikoner, vanvittige arvinger, excentriske kunstnere og deres bizarre tjenestefolk. Samtlige fortællinger involverer eksotisk teknologi, såsom huse der tilpasser sig beboerens personlighed, orkidéer

med operastemmer og kæmpe-egoer, selvmalende fototropiske lærreder, støjende metalskulpturer som vokser osv. Behøver man nævne, hvor sprængfarlig den cocktail er? Det går dog mere galt i romanen *High-Rise* (1975, dansk: *Højhuset*, 1983), hvori han udstiller postmodernismens symbolske klassekamp ved at lade den komme til åben krig i et nybyggeri, hvis arkitektur og indretning fremmer klikedannelse og spændinger – og som flyder med potentielle våben. Den ligeledes fremragende og dybt ironiske novellesamling *Memories of the Space Age* (1988, otte noveller skrevet 1962-1985) kortlægger dels de irrationelle bevæggrunde for, dels de individualpsykologiske og socioøkonomiske følger af det amerikanske rumprogram i 1960- og 70'erne.

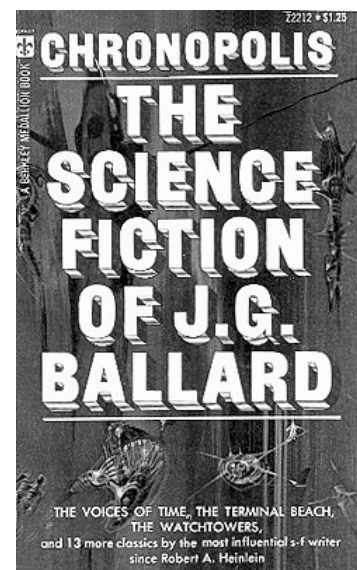
Forfaldsæstetik

Ballards fortællinger vrir med tomme svømmebassiner, nedlagte kasinoer, tilsandede byer og Tarkovsky-agtige zoner. For dem der holder af dén slags kan jeg anbefale *The Drowned World* og *Vermilion Sands*, men pragteksemplaret over dem alle er *Hello America* (1981), om en ekspedition til USA, hundrede år efter landets affolkning.

Dystopi

I "Billennium" (1961, dansk: "Totusindårsrige", 1973) er problemet overbefolkning. Verden er én stor labyrint af trange rum og gange, hvor folk må mase sig forbi hinanden for at komme fra sted til sted. For at sikre alle en bolig, opsætter myndighederne konstant flere skillevægge og indskrænker dermed pladsen, den enkelte har til rådighed. Til sidst er de nødt til at ligge på siden når de skal sove. Rent tilfældigt opdager hovedpersonen for enden af sin soveplads indgangen til et kæmpemæssigt rum (adskillige kubikmeter), man af vanvare har lukket af for. Han fortæller det kun til sin veninde, for at de kan dele pladsen. Men så... En interessant detalje er, at befolkningen i starten har mere plads end de kvadratmeter, som FN har sat som mindstekrav for, at mennesker kan fungere mentalt

(dvs. ikke blive totalt stressede). I visse områder af dagens Tokyo har indbyggerne faktisk mindre plads end FN anbefaler. Den stik modsatte situation opulles i "Low-Flying Aircraft" (1975, filmatiseret af Solveig Nordlund på portugisisk med titlen *Aparelho Voador a Baixa Altitude*, 2002). Her er menneskeheden ramt af sterilitet som følge af en brintbombe-test i stratosfæren, og de få nyfødte er som regel vanskabte. Man følger en gravid kvinde, der flygter fra myndighederne til en afsidesliggende by for at kunne beholde sit barn. Men barnet er ikke velskabt – og folk bliver bare ældre og færre.

Science fiction

Ballards 'reneste' sf findes blandt hans tidlige noveller. "Chronopolis" (1961) beskriver en by, hvor ikke kun ure, men endog bevidsthed om tidens gang er forbudt.

Hovedpersonen i "The Watch-Towers" (1962) forsøger at overbevise sine medborgere om, at de overvåges. I "Thirteen to Centaurus" (1962, filmatiseret af Peter Potter til *Out of the Unknown* tv-serien, 1965) opdager en rumskibs-besætning, som tror de er på en halvtreds år lang rejse til stjernerne, at de i virkeligheden deltager i et psykologisk eksperiment på Jorden – og bruges som tv-underholdning (à la Peter Weirs *The Truman Show*, 1998).

Novelle: HAVFRUENS HIMMELFÆRD

af Lars Ahn Pedersen

Lars Ahn Pedersen (f. 1973) vandt Fantasticons novellekonkurrence sidste år og har bidraget med noveller til antologierne I overfladen – Lige under overfladen 2 samt til de kommende Lige under overfladen 3 og Dystre Danmark. Han har også fået trykt flere af sine historier i Himmelskibet, senest i sidste nummer hvor han lavede en horror-udgave af Tornerose. Denne gang har han kastet sig over et andet kendt eventyr, der her er blevet forvandlet til en science fiction-fortælling. Der kan læses flere noveller af Lars Ahn Pedersen på hjemmesiden larsahn.dk.

NEJ, skriver hun, JEG VIL IKKE VÆRE JERES LAIKA.

"Det er slet ikke ment –" forsøger manden i jakkesættet sig.

NEJ. Hun understreger ordet med sin tusch.

Manden nikker. "Okay. Vi vender tilbage senere," siger han og forlader værelset sammen med rumvæsenet.

I drømmene kan hun høre sine søstre kalde.

De fleste morgener vågner hun på grund af smerterne. Hun har fået tilbudt en lille anordning, der vil gøre det muligt for hende selv at regulere medicinen, men det har hun takket nej til. Hun vil gerne mindes om, hvorfor det gør ondt. I stedet bliver hun liggende i sengen, indtil sygeplejerskerne kommer og tager hende op.

Det meste af dagen tilbringer hun i poolen. Ellers vil hendes hud udtørre og begynde at klø. Saltvandet slikker mod hendes krop, og hvis hun lukker øjnene, kan hun næsten bilde sig selv ind, at hun er tilbage i det klare dyb sammen med sine søstre.

Men det bliver aldrig andet end en illusion. De har givet hende et hus med havudsigt, sikkert i den bedste mening. Men bare det at kunne se havet, så tæt på og alligevel så langt fra, gør kun savnet endnu større. Hun kommer hele tiden til at lade sine fingre bevæge sig hen over de steder, hvor gælerne plejede at sidde, og hun kan ikke lade være med at røre ved arvævet på sine ben.

Hun ville græde, hvis hun kunne. Men hun kan stadig høre sin bedstemors ord: *Vi har ingen tårer, og så lider vi meget mere...*

Hun var 15, da hun mødte sit første menneske.

Hun kendte alle historierne om dem fra sin bedstemor. Havde tigget og bedt hende om at fortælle dem igen og igen. Om hvordan en kvinde fra menneskenes verden havde giftet sig med en han-delfin og født tvillingerne Ariel og Erik, de første havfolk. Om hvordan Erik havde deltaget i menneskenes krige og høstet hæder i talrige søslag. Om hvordan deres børn var fortsat med at kæmpe for menneskene indtil den dag, hvor de begyndte at spørge sig selv,

hvorfor de blev ved med at tjene et folk, som viste så lidt respekt for den verden, de levede i.

Siden da havde havfolket undladt at blande sig i begivenhederne i verden over dem og viste sig kun for få udvalgte mennesker. Doktoren var en af dem.

På sin 15 års fødselsdag tog hun sammen med sin bedstemor hen til Doktorens ø. Den havde sin egen havn og en mindre flåde af skibe. Det forbløffede hende at se havfolk svømme i vandet sammen med mennesker i mærkelige sorte dragter, iført masker.

"Jeg har hørt om dig," sagde Doktoren. "Du er den stille af søstre. Din bedstemor fortæller mig, at du interesserer dig meget for os mennesker."

Hun rødmede. Doktoren var en høj, midaldrende kvinde med grå stænk i sit sorte hår. Der var noget strengt over hendes udtryk, som antydede, at hun ikke tog tingene let. Det meste markante træk ved Doktoren var dog hendes øjne. De var mørkebrune, grænsende til det sorte. Det var første gang, hun havde set øjne, der ikke var blå som havets dyb.

Hun kiggede væk. Og befandt sig pludselig ansigt til ansigt med et menneske, der uden, at hun havde bemærket det, var svømmet hen til hende og bedstemoderen. Det var en ung mand.

"Hej," sagde han. "Jeg hedder Tom. Jeg er en af dr. Meiras assistenter. Hun har bedt mig om at give dig en rundvisning. Vil du med?"

"Ja," sagde hun og forelskede sig på stedet.

Manden i jakkesættet vender tilbage sidst på eftermiddagen. Hun er i poolen, da hun ser ham nærme sig. Rumvæsenet er ikke med ham denne gang.

"Tilbuddet gælder stadig," siger han. "Men vi skal bruge et svar senest i morgen. Det er deres deadline."

Hun sprøjter vand på ham, så hans skjorte bliver gennemblødt på brystet. Han træder væk fra kanten af poolen, og for første gang er der en antydning af irritation at spore i hans ansigtstræk.

"Meget modent," siger han. "Hør her, jeg gik ud fra, at du efterhånden var klar over, hvor alvorlig situationen er. Vi taler om

overlagt mord på fire personer, og der er seriøse overvejelser om at ændre loven, så nogen som dig kan –"

Hun skubber sig væk fra kanten og dykker ned i den dybe ende af poolen. Det sidste, hun hører, før hun forsvinder ned under overfladen, er manden, der råber:

"Hold op med at straf–"

I drømmene kan hun høre sine søstre le.

Hun var 17, da væsenerne ankom fra rummet.

Det virkede som om, de kom ud af den blå luft. Pludselig en dag var himlen fyldt med deres skibe, og det hele skete så hurtigt, at folk knapt nok nåede at blive bange. De nyankomne sagde til menneskene, at de kun var kommet her for at observere, lære og måske handle. Troværdigheden i deres budskab blev selvfølgelig hjulpet på vej af det faktum, at det kom fra væsener, som var i besiddelse af en teknologi, der skulle bruge mindre end et sekund på at sætte samtlige forsvarssystemer på Jorden ud af spillet.

Ingen vidste, hvordan rumvæsenerne i virkeligheden så ud. De viste sig kun som spøgelsesagtige hologrammer, der ændrede form afhængig af den vinkel, man så dem fra. Nogle mennesker betegnede dem som engle, andre som dæmoner, men flertallet valgte at kalde dem for Spøgelserne.

"Kender de til os?" spurgte hun Doktoren.

"Ja..." sagde Doktoren. "De har set dit folk, men vi har ikke fortalt dem hele baggrunden. Så vidt vi ved, tror de stadig, at I er en naturlig udviklet art ligesom delfinerne."

Hun studsede. "Hvorfor? Er vi da noget, I bør skamme jer over? Er jeg?"

"Selvfølgelig ikke, min kære," sagde Doktoren. "Men du må forstå, at ikke alle ser den forskning, som vi udfører her på øen, som noget godt."

"Hører Spøgelserne til blandt dem?"

"Til at starte med var vi bekymret for, hvordan de ville reagere, men på det seneste har vi fået signaler om, at de er begyndt at vise interesse for mine projekter." Doktoren smilede. "De siger endda, at

min forskning kan blive vores billet til stjernerne."

De serverer fisk for hende, morgen, middag og aften. Maden fejler ikke noget, og kokken skulle engang have fået en Michelin-stjerne, men hun kunne godt ønske sig lidt mere variation.

Hun har adskillige gange forsøgt at forklare dem, at hun også kan indtage andre former for føde. Når hun føler, at deres omsorg bliver for omklamrende, prøver hun at frastøde dem ved at bede om en bestemt type kød.

OG HELST FRA DØDE SØMÆND, skriver hun. NÅR KØDET RÅDNER, FÅR DET EN DEJLIG SØDLIG SMAG.

De tror hende aldrig. Det burde de.

Hun var 18, da hun fik sine ben.

Hendes følelser for Tom var kun vokset i årene efter deres første møde, men de var ikke gengældt. Selv om han var venlig og altid virkede glad for at se hende, fornemmede hun, at hun i hans øjne stadig var den lille havpige, som delte hans lidenskab for menneskets musik og havets vidundere.

Det værste var den måde, han fik hende til at tænke om sin egen verden. Havet havde for hende altid været et sted fyldt med uendelige muligheder. Nu føltes det som et fængsel, og fornemmelsen blev forstærket hver gang, hun sagde farvel til ham på havnen og så ham gå væk.

Han kunne følge hende ned til hendes verden – eller så længe hans iltbeholdning rakte til det – men hun kunne aldrig blive en del af hans. Eller kunne hun?

Til sidst spurgte hun Doktoren. De første gange var svaret et klart nej, men langsomt begyndte Doktoren at se mulighederne i forespørgslen.

"Ja," sagde hun. "For et år siden ville jeg have sagt, at det aldrig ville kun lade sig gøre. Men med den teknologi, som Spøgelserne har foræret os, er det ikke længere helt usandsynligt. Processen kan vendes om. Det er ukendt for de fleste, men jeres haler er i virkeligheden ikke haler, men to sammenvoksede ben. Jeg vil ikke lyve for dig. Der er stadig tale om en uhyre kompliceret operation, og

sandsynligheden for, at det lykkes, er minimal. Men den er til stede."

"Så du vil gøre det?" spurgte pigen med bævende stemme.

Doktoren smilede. "Ja, min kære. Men jeg må advare dig. Dette vil ikke være velset blandt mange, hverken hos dit eller mit folk. Jeg er allerede 'forbandet' og bliver kaldt for Havheksen, fordi jeg valgte at fortsætte min bedstefars arbejde med jer, men for dig er det anderledes. Du har en familie, der elsker dig. Er du sikker på, at du er i stand til at forlade dem? Er du villig til at betale den pris?"

"Ja," sagde hun og var bleg, som en død.

I drømmene kan hun høre sine søstre græde.

Det tog dem næsten tre dage at forvandle hendes krop til noget, der mindede om et menneskes, men alligevel var operationen ikke fuldstændig vellykket.

Selv om hun havde fået to perfekt udseende ben, kunne hun ikke bruge dem, fordi hvert eneste skridt blev fulgt af en smerte så ekstrem, at den næsten fik hende til at besvime. Hun ville skribe, hvis hun kunne, men operationen havde også taget hendes stemme. "Da de forsøgte at justere dit iltindtag, skete der en sådan skade på dine stemmebånd, at de ikke kunne reddes. De var nødt til at fjerne dem sammen med din tunge," fortalte Tom hende på hospitalet.

Hun smilte gennem medicintågerne, lykkelig over for første gang at være sammen med ham på land.

"Dit lille fjols," sagde han. "Hvorfor gjorde du det?"

Hun prøvede at finde en måde at fortælle ham det på, men blev afbrudt af en sygeplejerske.

"Jeg beklager, men du bliver nødt til at gå nu," sagde den unge kvinde til Tom. "Hun har brug for at hvile. Er du en af hendes venner?"

"Ja," sagde han. "Arme stakkel. Vi er alt, hvad hun har tilbage. Hendes egne vil ikke længere kendes ved hende."

Sygeplejersken nikkede medlidende. "Det er godt, at hun har dig."

Hun så Tom kigge på sygeplejersken på en måde, som hun kun

havde set i sine drømme.

"Tak," sagde han. "Hør, jeg ved godt, det er frygteligt upassende af mig, men jeg er simpelthen nødt til at spørge. Skal du noget, når din vagt er overstået?"

Et stille skrig samlede sig inde i hendes hoved, men før hun kunne gribe ud efter Toms arm, sendte medicinen hende ind i barmhjerlighedens søvn.

Smerten er nærmest uudholdelig, da hun vågner op. Manden i jakkesættet står ved siden af hendes seng. Der er ingen sygeplejersker at se i nærheden.

"Vi har fundet dine søstre," siger han.

Hun var 21, da hun var med til brylluppet.

Hun troede, hun skulle dø. Det gjorde hun ikke. Men noget bristede inde i hende, da hun så Tom stå ved alteret og sige ja til sin kone.

Festen blev holdt på Doktorens ø. Hun var med som en af brudepigerne, klædt i silke og guld, i den smukkeste kjole, hun nogensinde havde haft på.

Da mørket faldt på, trillede hun ned til havnen i sin kørestol og kiggede ud på havet. Hun ønskede, hun kunne kaste sig i vandet og blive forvandlet til skum.

Så hørte hun sangen.

I drømmene kan hun høre sine søstre skrive.

De er der alle fem. På videoen kan man se, at de er i et bassin omgivet af bevæbnede vagter. Kamera-manden zoomer ind. Flere af søstrene har sår og skrammer.

"De ydede god modstand," siger manden i jakkesættet.

Hun føler, hun skal kaste op.

En af tjenerne kommer ind med morgenmaden på en bakke. Der ligger bacon, spejlæg, bagte bønner og toastbrød på tallerkenen.

"Noget sagde mig, at du var klar til at prøve noget nyt," siger manden.

Han kigger væk, mens hun tømmer sit maveindhold ud over bakken.

Hun var 23, da hun dræbte Doktoren, Tom, hans kone og Doktorens 10-årige grandniece.

I første omgang blev dødsfaldene behandlet som en tragisk, men mystisk bådulykke, men det ændrede sig, da efterforskerne blev præsenteret for nogle interessante satellitfotos.

Ved hjælp af teknologi leveret af Spøgelserne kunne man på fotografierne tydeligt se fem skikkelser i vandet, der tilsyneladende ledte yachten hen til dets fatale møde med klipperne. Opløsningen var så høj, at det var muligt at identificere de fem. De var alle af hunkøn. De havde haler. Deres munde så ud til at bevæge sig på billederne. Efterforskerne troede i første omgang ikke deres egne øjne, men til sidst måtte de konkludere, at de fem væsener var i færd med at synge.

Kort efter blev hun anholdt og sigtet for firdobbelt mord. Hun aflagde fuld tilståelse på stedet, men nægtede derefter at oplyse mere. Hun overvejede at tage sit eget liv og nåede endda at skrive et afskedsbrev, før modet svigtede hende. De øgede overvågningen, da de fandt brevet i papirkurven og fik sat stumperne sammen. Der stod: JEG VIDSTE IKKE, DE VILLE TAGE BARNET MED PÅ TUREN. TILGIV MIG.

Det gjorde de ikke. Det kunne de ikke. Men hun kom aldrig for retten. Loven gjaldt kun forbrydelser begået af mennesker, og selv efter operationen blev hun ikke regnet for et. Meningsmålingerne viste et klart flertal for, at hun i stedet burde aflives som en hund, men det var heller ikke en mulighed. Højesteret afgjorde, at hun var for vidende et væsen til at fælde ind under dyrelovgivningen.

Til sidst placerede de hende i husarrest på et hemmeligt sted med pool og havudsigt.

"Dette er vores endelige tilbud," siger manden i jakkesættet. "Gå med til de krav, som vores overjordiske venner har stillet, og vi slipper dine søstre fri. Sig nej, og vi tillader jagt i begrænset omfang på dit folk. Selv Verdensnaturfonden har antydnet, at den ikke er afvisende over for tanken. I er efterhånden blevet så udbredte, at I truer visse fiskebestande."

Hun ryster kraftigt nu, og det er ikke kun fordi, hun ikke har fået sin medicin.

Manden er et stort smil. "Det er

dit held, at de mener, du er den bedst egnede til missionen. Tilsyneladende er din krops nuværende tilstand som skabt til langvarige ophold i rummet, og atmosfæren på den planet, hvor de vil sende dig hen, skulle nærmest være flydende. Og du behøver ikke bekymre dig om dine ben. De siger, at de vil være i stand til at rette op på skaderne, med visse modifikationer, selvfølgelig. Du bliver endda i stand til at tale igen. Har vi en aftale?"

Hun nikker.

"Perfekt," siger manden. "Jeg overlader resten til vores ven her."

Han træder til side og afslører Spøgelset, der venter i døråbningen. Rumvæsenet kommer hen til hende, og pludselig får hun fornemmelsen af, at hun i et kort glimt ser dets sande skikkelse. 300, skriver hun.

<Ja,> siger Spøgelset, og det forbavser hende så klar og fast, stemmen lyder, ikke i værelset, men inde i hendes hoved. <Når vi ankommer til vores mål, vil der være gået 300 år her på Jorden. Din familie og alle, du kender, vil for længst være væk. Men for dig vil der kun være gået 18 måneder. Det er mere end rigeligt med tid til at træne og forberede dig på din opgave.>

Hun kan mærke, hun er på grådens rand. Men hun har ingen tårer. Hun ser på sin nye arbejdsgiver med rødsprængte øjne.

<Bare rolig,> siger Spøgelset. <Det kan vi også ordne.>

Hun er 25, da hun rejser mod stjernerne.

I drømmene kan hun høre sine søstre synge.

DEN FANTASTISKE VIRKELIGHED: Vandet venter på os langt ude i rummet

af Tue Sørensen

Mission til Pluto

I juni 2005 opdagede Hubble-rumteleskopet to nye små måner omkring Pluto. Udover den allerede i 1978 opdagede Pluto-måne Charon (diameter: 1200 km), kan Pluto (diameter: 2300 km) nu også bryste sig af månerne Nix og Hydra, som dog ikke er meget større end omkring 100 km i diameter. Denne opdagelse satte nyt fokus på Pluto, og den videnskabelige verden fik nu en fornemmelse af at der sker ting og sager på Pluto som det ville være rigtig rart at vide lidt mere om. NASA kan godt handle hurtigt når det virkelig gælder, og i januar 2006 – kun syv måneder før Pluto fik frataget sin status som planet og blev reduceret til en dværgplanet – opsendte de den avancerede rumsonde New Horizons. New Horizons er det hurtigste menneskeskabte fartøj der nogensinde er fremstillet; det drøner mod Pluto med en hastighed på over halvanden million km om dagen, og vil nå dværgplaneten i juli 2015. Da man desværre ikke rigtig kan nedbremse sonden, kommer den kun til at være i nærheden af Pluto i ca. 36 timer, hvorefter den fortsætter ud i Kuiper-bæltet. Men man satser på at dette 36-timers "fly-by" vil resultere i fantastiske mængder af nye data og billeder; nogle forskere går endda så langt som til at sige at forbiflyvningen af Pluto vil være den største astronomiske begivenhed i det 21. århundrede. New Horizons nåede allerede i 2007 Jupiter, hvor sonden ved hjælp af den klassiske "sling-shot"-manøvre brugte gaskæmpens tyngdefelt til at få ekstra fart på til resten af rejsen.

Vand og is

Fra Solen til Jorden er der (i gennemsnit) 148,6 millioner km. Denne afstand kaldes en *astronomisk enhed* (forkortet AU for *astronomical unit*), og afstande i solsystemet måles ofte i astronomiske enheder. Solens varme betyder at vand kun kan eksistere stabilt som en gas i det indre solsystem; vands væskeform, som vi kender den på Jorden, opnås

kun i en meget specifik afstand fra solen, og kun under tryk (ude i det tomme rum er der jo vakuum). Solsystemets såkaldte "frostlinje" går ved 4 AU (lige under 600 mio. km fra solen), hvilket er mellem asteroidebæltet og Jupiters kredsløb. Herude og længere ude kan vand-is forblive stabilt i krystal-/is-form gennem længere tid.

Man fandt for få år siden ud af at Pluto har en atmosfære. Sandsynligheden taler for at Pluto består af samme slags "ekso-tisk is" som kometer (f.eks. luftarter som ilt og kvælstof, blot i frossen tilstand), iblandet diverse mineraler. Når Pluto i sin elliptiske bane løber rundt om solen (et helt omløb tager 248 år), er den nogle gange – som lige nu – relativt tæt på solen, og andre gange langt fra solen. Ligesom en komet begynder Plutos overflade så at fordampe når den er tættest på solen, og det er det der ligner en atmosfære. Derfor var det vigtigt at sende en sonde derud nu, mens Pluto stadig er tæt på solen, og atmosfæren derfor stadig er aktiv.

Det viser sig at objekterne yderst i solsystemet – dværgplaneter, kometer, m.m., under ét kaldet trans-neptunske objekter – stort set allesammen indeholder fantastiske mængder vand-is. Dette er interessant af mange grunde. Dels kan det betyde at Jordens have stammer fra et bombardement af sådanne objekter, og dels betyder det at der er rigeligt med vand til oprettholdelse af liv, når og hvis mennesket en dag når ud hinsides de store planeter. Men det kan muligvis også betyde at der faktisk er udenjordisk liv derude allerede! Ligesom man teoretiserer om liv under isdækket på bl.a. Jupiter-månen Europa, snakker man også om at der kan være underjordiske have og liv på Pluto, hvis det viser sig at dværgplaneten har en varm kerne. Det vil især kunne lade sig gøre hvis der er iblandet ammoniak i vandet, som derved opnår et langt lavere frysepunkt. Disse ting håber man at New Horizons-sonden vil kaste lys over.

NB: Denne klumme måtte pga. pladshensyn desværre udgå i forrige nummer, så den klumme der skulle have været i sidste nummer, bringes her. I næste nummer er klummens regelmæssige forfatter, Flemming Rasch, tilbage igen.

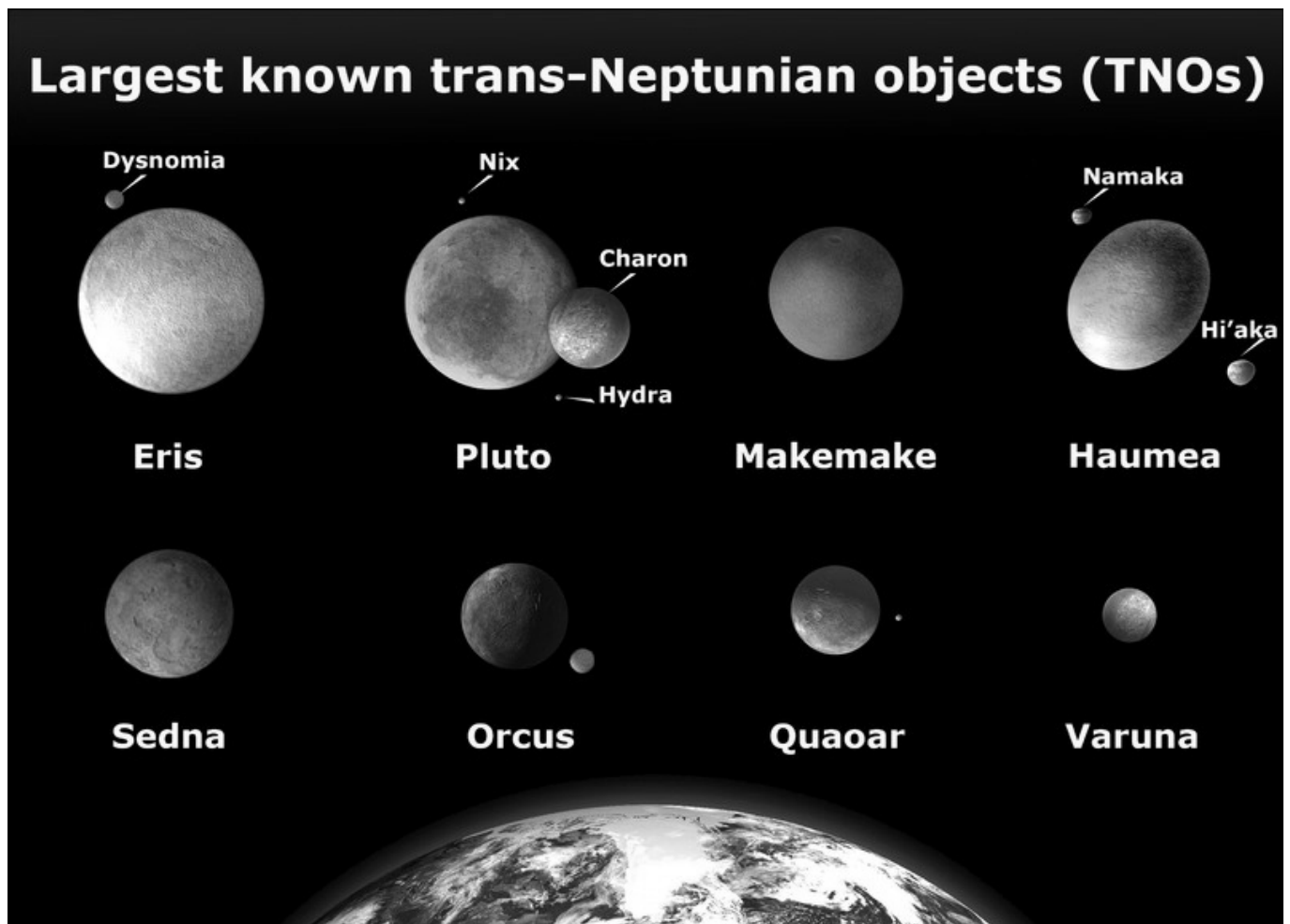
Masser af dværgplaneter

En af hovedårsagerne til at Pluto i 2006 blev degraderet til dværgplanet, er at man i 2005 opdagede dværgplaneten Eris, et transneptunsk objekt langt ude i Kuiper-bæltet, som har en masse der er 27% større end Plutos. Astronomen Michael E. Brown, der opdagede Eris, måtte således se sin opdagelse reduceret fra en planet, som den havde status af i 2005, til en dværgplanet efter den nye definition i 2006. Siden har man opdaget adskillige yderligere dværgplaneter i Kuiper-bæltet, nemlig Makemake, Haumea, Sedna, Orcus, Quaoar og Varuna, som dog alle er lidt mindre end Pluto. De er vanskelige at finde, og der er helt sikkert mange flere som man ikke har fundet endnu. Disse dværgplaneter ligner sandsynligvis allesammen månerne omkring Jupiter, Saturn, Uranus og Neptun til forveksling, fyldt med vand-is, frosne luftarter, metan, ammoniak og diverse mineraler.

Rigtig mange af månerne omkring gasplaneterne indeholder store mængder is, og man er begyndt at teoretisere om at det ikke kun er Europa, men også flere af de andre store måner omkring Saturn og Jupiter som kan indeholde flydende have under overfladen. Sikkeret er det at månernes sammensætning er domineret af komplekse, eksotiske og ofte organiske stoffer, og at der er utrolig meget geologisk aktivitet på mange af månerne.

De mindre og ofte ikke helt sfæriske måner omkring gasplaneterne har sikkert været større og rundere engang, men ligesom med asteroiderne i asteroidebæltet (og Mars-månerne Phobos og Deimos) er is-indholdet i deres overflade gradvist fordampet pga. den relativt ringe afstand til solen, og der er så ikke ret meget andet tilbage end uformelige klippestykker. Al denne fordampede vand-is er så, sammen med solvinden, drevet længere og længere ud i solsystemet, hvor

dele af det måske er blevet indfanget af, og har bidraget til, kometer og komet-lignende objekter. Der ligger det så og venter på tørstige rumrejsende fra Jorden – og vi kan nok få brug for en iskold forfriskning ved vejs ende, når vi en dag endelig får samlet os sammen til at kolonisere Oort-skyens kolde og fjerne iståger.

Kilde: Wikipedia

TEMA:

Science fiction i tegneserier

Tema-artikler:

- *Planet Comics*
- *Manga-Fremtider*
- *Adam Warlock*
- *Introduktion til Yoko Tsuno*
- *Dan Dare: Fremtiden set fra 1950*
- *Fra Tordenagenterne til Kaptajn Amerika*
- *På falderebet*

Tema-anmeldelser:

- *2001 Nights* nr. 1-10
- *Storm* nr. 1-3
- *Megalex* nr.1-3

En Klassiker: Planet Comics

Af Knud Larn

Jeg er ikke den helt store tegneserienør, om end jeg faktisk har de mere almindelige albums (*Tintin*, *Splint & Co*, *Doonesbury*, *Asterix*, *Prins Valiant*, *Nofret*, *Linda & Valentin*, *Blake & Mortimer*, *Yoko Tsuno*, *Franka*, *Agent 327*, etc.), og jeg var en habil samler af danske tegneseriehæfter (*Sølvpilen*, *Superman*, *Fantomet*, etc.) i mine teenageår. Litteraturen tog dog over, og hæfterne kom videre til rigtige nørder (på nær *Anders And* som jeg stadig hænger ved, og min barndoms *Rasmus Klump*!).

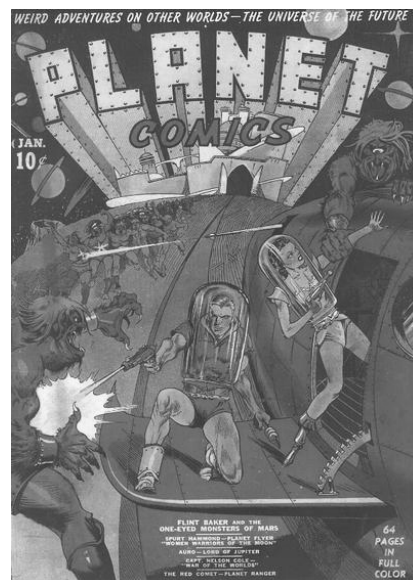
Det kan nu til stadighed undre mig at tegneseriehæfter kan opnå så høje priser på markedet. F.eks. blev det første danske *Superman*-blad udbudt for nylig til samme pris som man kan købe de oprindelige to bind af Sir Thomas Mores *Utopia* (1516) for! Hvorfor dog vælge en masseproduceret tegneserie fra det 20. århundrede – som endda er en dansk oversættelse af den amerikanske original? Dét forstår bibliofilen i mig altså ikke. Mores værk har dog skabt langt større dønninger i verden end det lille danske hæfte.

Nuvel, gennem årene er jeg faldet over en lille stribe hæfter som jeg synes fortsat er min nuværende mest litterære opmærksomhed værd: *Jens Lyn*, *Dan Dare*, *Buck Rogers*, *Lille Nemo*, *Elfquest*, etc. Fordi de påvirker og påvirkes af genrelitteraturen. Og så altså især *Planet Comics*, som blev til et meget interessant bekendtskab, da jeg for nylig erhvervede et komplet sæt til biblioteket.

Det første nummer af *Planet Comics* udkom i januar 1940 og blev udsendt af Fiction House, et af de helt store amerikanske pulp- og tegneserieforlag fra den tid. Hele 33 forskellige pulps kom fra dem, bl.a. de kendte *Air Stories*, *Detective Stories*, *Jungle*

Stories, og så ikke mindst *Planet Stories*, den i science fiction-fandom nok mest kendte pulp fra dem overhovedet.

Planet Stories havde altid en barmfager (halvnøgen) kvinde på forsiden der blev angrebet af et monster, en alien, eller en superskurk, hvilket gav navn til begrebet BEM (Bug Eyed Monster). Ofte ser man i øvrigt også helten der er undervejs i sin redningsaktion i baggrunden. Med sine flotte farvestrålende covers var *Planet Stories* igennem alle 71 numre et væsentligt blikfang i avis-kioskernes standere, og – hvad der vel overrasker de fleste i dag – indholdet var også godt: Originale historier fra Ray Bradbury, Nelson Bond, Poul Anderson, Leigh Brackett, Ray Cummings og Phillip K Dick, præger siderne indeni, for bare at nævne nogle.

Planet Comics nr. 1

Planet Comics var tænkt som en tegneserie der skulle ledsage *Planet Stories*, med samme space opera-indhold med helte og deres strålepistoler, interstellare skurke, barmfagre kvinder, BEMs, etc. – bare i tegneserieformatet. Og ligesom pulpen *Planet Stories* overrasker med sit litterære indhold, ja, så overrasker *Planet Comics* også med sit indhold, der godt nok er formularisk, men slet ikke så standardiseret mandschauvinistisk som normalt i en superheltetegneserie fra denne tid. Allerede i det første nummer begyndte tre

af de lange fortællinger der skulle bære numrene igennem: Flint Baker, Auro – Lord of Jupiter, og Red Comet. Og fra det 10. nummer får hæfterne fat i de serier der skulle sikre dets ry til i dag.

I langt de fleste af de i alt 73 numre, faktisk på stort set alle siderne, ses den ene smukke kvinde efter den anden, klædt i ingenting, visende lange graciøse ben. Ofte ekstra fremhævet med en stor tegning af hende på hvert opslag. Også derfor fremstår *Planet Comics* som et ypperligt eksempel på GGA (Good Girl Art) som amerikanske samlere er så vilde med, og som presser prisen så højt op på velbevarede eksemplarer. Heldigvis – og det er noget af dette der gør *Planet Comics* lige dét ekstra interessant – rummer bladet mange succesfulde serier med kvindelige helte der – atypisk for tiden – klarer alle monstre og mandlige superskurke helt uden hjælp fra mænd. Ja faktisk er der et par steder skildret ret så udelige mænd som disse heltinders *sidekick*. Tidlig feminisme, fremhæver fans; en god undskyldning for at vise halvnøgne kvinder *close up* på hvert opslag, mener kynikerne.

Planet Comics nr. 15

Det ER naturligvis ramasjang det her, det handler ikke om ligestilling eller om samfundsorden som sådan, kun om at overleve umulige odds og bekæmpe

universets ondskab. Men hvad enten de kvindelige helte opstod af kynisme eller som en bevidst salgstrategi, så ER det befriende at se kvinder slå på tæven og bogstaveligt smadre skurkene uden at blinke!

Jeg har ikke kunnet finde frem til nogen undersøgelse af bladets publikum, det gjorde man det ikke rigtig i dengang, så jeg ved ikke om bladet havde ekstra mange kvindelige læsere ift. resten af datidens tegneseriemarked, men som modvægt til *Betty Boop* og de andre åndsforladte kvindeskikkelser er her i hvert fald mulighed for god identifikation for moderne teenagepiger!

Illustratorerne på *Planet Comics* var også (til en vis grad) kvinder, der gav gode figurer til deres kønsfæller på siderne og som tydeligvis også har moret sig med at tegne lidt stereotype mænd ind i skurkerollerne. Nørderne har (naturligvis) fundet frem til navnene bag krusedullerne: Lily Renée, Marcia Snyder, Ruth Atkinson og især Fran(ces) Hopper, hvis illustration til "Mysta of the Moon" ganske enkelt er vidunderlig, i både farve og form.

Mysta begyndte i baggrunden i en superskurk-fortælling: *Mars, God of War*. Den gamle romerske gud skaber alvorlige ulykker på andre planeter i numrene 15 til 35. De var alle skrevet af Ross Gallen og illustreret af Joe Doolin. Helt i tråd med andre romerske guder vil Mars i hver fortælling udse sig et menneske som havde ondt i sig, og besætte vedkommende indtil de endeligt i slutningen af historien må give op over for det gode, og Mars daffer af igen. En god ramme for mange sjove indfald på skurkesiden.

Så, i Mars-fortællingen i nummer 35, opdager guden en dreng, Nors, og en pige, Mysta, som er hentet op til Månen af Dr. Kort, der har proppet al menneskelig kultur og viden ind i deres hjerner. Mars har ødelagt alle universiteter for at bekæmpe menneskehedens muligheder for at svare igen med nye avancere-

de våben. Men Dr. Kort har altså narret ham og bevaret al viden alligevel og skjult det i de to unge. Under stor ståhej besætter Mars derfor drengens robot, dræber drengen, og prøver at narre sig tæt på Mysta. Mysta gennemskuer ham, overvinder ham og dræber Mars/robotten, med det resultat at guden ikke kan vise sig kropsligt i en generation.

Planet Comics nr. 40

Mysta er en veldrejet kvindelig udgave af Captain Future, og hun overtager fortællingens både indhold og titel fra næste nummer, hvor hun, igen med en robot som *sidekick*, udnytter al den indlejrede viden til at bekæmpe den evindelige ondskab. Det var Fran Hooper der tegnede denne meget mere morsomme del af fortællingen indtil nummer 49. I det 62. nummer går *Planet Comics* fra 52 til kun 36 sider, og Mysta forsvinder.

På de 13 år bladet udkom er der en hel del navne der går igen og som i særlig grad blev tilknyttet bladet: Murphy Anderson, Matt Baker, Nick Cardy, Joe Doolin, Graham Ingels, George Evans, Ruben Moreira, John Cullen Murphy, George Tuska og Maurice Whitman. Navne som andre end mig sikkert kan forbinde med andre tegneserier. Og så har nørderne også gravet

frem at de tidlige covers (fra nr 1 til nr. 9) er tegnet af selvste tegnelegenden Will Eisner!

Planet Comics nr. 4 – med forside af Will Eisner

Fra nummer 10 og frem er (stort set) alle de iøjnefaldende omslag tegnet af Dan Zolnerowich (el. Dan Zolne) [nr. 10-25] og Joe Doolin [nr. 26-65].

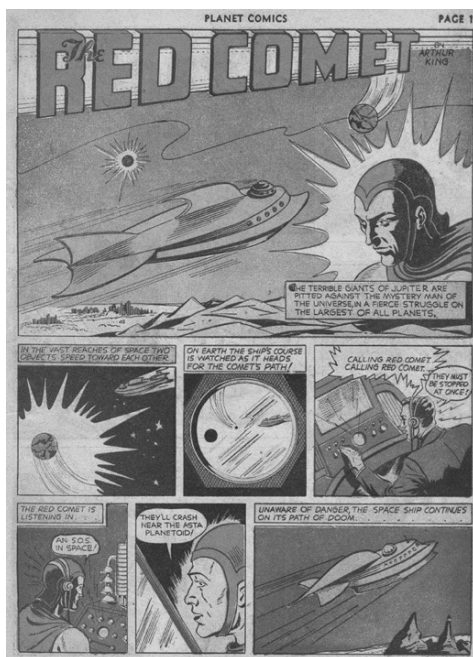
De mindeværdige historier (udover Mars, God of War / Mysta of the Moon nævnt ovenfor) er mange, men nævne her vil jeg især:

Auro, Lord of Jupiter – Der er to helt forskellige serier i Planet Comics under dette navn, begge skrevet af Dick Charles. Den første var søn af en Professor Hardwich, og fulgte med i alle numre fra nummer 1 til 29. Den var i bund og grund en Tarzan fortælling, blot i det ydre rum. Også tegnet som de kendte Tarzan tegneserier, af Astarita. Auro strandede på Jupiter, bliver ven med en sabeltiger hvis tænder er stærke som stål pga. Jupiters store tyngdekraft, og så går det løs med monstre og skurke.

Den anden udgave af Auro begyndte efter 11 numres pause, i nummer 41. Nu er Auro en ung videnskabsmand ved navn Chester Edson som strandede på Jupiter, han dør, og hans ånd transporterer sig ind i den originale Auros krop, som altså genoplives som helt. Froelich tegnede Auros nummer 41 comeback, og

ellers var det Doolin, Ingels og Astarita der tegnede anden inkarnation.

The Red Comet – Ingen superhelt uden kostume, og det havde Red Comet. Han fór rundt og bekæmpede forbrydere i hele universet i sin iøjnefaldende røde dragt, og kunne som en Spectre, vokse til kæmpestørrelse – hvilket i adskillige situationer redder ham i sidste øjeblik. Han optræder ikke i alle numre, men i de fleste fra nummer 1 til 37 og plottet var skrevet af Cy Thatcher. Han havde (naturligvis) en medhjælp, en kvinde, Dolores og en dreng, Rusty, og tegnerne Rudy Palais, Saul Rosen og Alex Blum sørgede for at placere trekløveret i de mest fantastiske omgivelser. Det røde kostume giver en fin effekt på siderne og binder billederne fint sammen.

The Lost World – The Red Comet blev erstattet af The Lost World i numrene 21-69, og blev dermed den længstlevende fortælling i Planet Comics. Den havde Hunt Bowman som helt og foregik i det 33. århundrede. Bowman var guerillakriger, og sammen med Lyssa, Queen of the Lost World, kæmpede de mod de øglelignende Voltamen, der havde erobret Jorden. Efter at have kæmpet både her og der,

forsvinder de i nummer 36 ind i The Lost World og deres eventyr udspiller sig derinde frem til nummer 69. Det var Rudy Palais der tegnede den første episode (nr 21), så tog Viscardi over (nr 22-23), efterfulgt af Graham Ingels (nr 24-31), Lily Renee (nr 32-49), og George Evans (50-64).

Flint Baker – En atletisk superhelt i det ydre rum var Planet Comics' flagskib. Det begyndte i nummer 1 med fortællingen "The One-Eyed Monster Men From Mars" illustreret af Dick Briefer. Flint Baker var bladets førstehelt, og det var Baker-fortællinger der prydede forsiderne af bladet i de første 13 numre, og ganske ofte derefter også. Naturligvis for Planet Comics konceptet har han to hjælpere, hvilket køn mon de er?

Reef Ryan – var rumkaptajn, af den helt traditionelle slags, der farer rundt og bekæmper forbrydere og egentlig ikke særlig forskellig fra Baker, blot fortalt af Hugh Fitzhugh. Ryan skiftede dog pludselig identitet i nummer 42, og blev til superhelten Hero, nu tegnet af Al Gabriele/George Tuska. Uden forklaring. I nummer 41 er han der, og i 42 er der blot en anden på hans plads i The Space Rangers.

The Space Rangers – Fra nummer 26 blev Planet Comics side-tal sat ned, fra 60 til 52, men i stedet for at droppe en superhelt, blev Ryan og Baker serierne blot tegnet sammen til én, The Space Rangers. Nu var det en rumkaptajn og en medrejsende superhelt (og deres kvinder) der klarede ærterne!

Gale Allen – var endnu en barmfager rumeventyrer som ledte sin bande af tilsvarende smukke og slagkraftige kvinder igennem den ene situation efter den anden. Gale havde et par sider i næsten alle blade mellem nummer 4 og 42. Skrevet af Douglas McKee var Gale Allen og hendes Girl Squadron illustreret af Bob Powell i nummer 4-10 og (flottere) af Fran Hopper i nummer

28-40. Fra nummer 34 blev pigebanden droppet og Gale klarede ærterne alene.

Futura – Gale Allen blev erstattet af Futura, høj, slank, og mystisk, i en flot tegnet serie der kom godt rundt i universet i sin søgen efter at skabe retfærdighed. Tegnet af Astarita i de første 6 numre og derefter af Joseph Cavallo. For mig at se ligner den i meget høj grad en kvindelig udgave af Prins Valiant – og ikke kun i stregen.

Norge Benson – fra nummer 12 til 32 fik bladet sin helt egen komiske helt i Norge Benson. Benson fik hjælp fra en altid glad pige (Jolie), en hvid bjørn (Frosting) og et rensdyr (Hatrack). Kip Beales skrev og Al Wal-

ker tegnede indtil nummer 22, hvor Lily Renee, Jim Mooney og Fran Hopper overtog. En befriende lattermild oplevelse midt i alle de alvorlige supermænd og superkvinder.

Andre helteserier i de mange numre er f.eks. **Spurt Hammond**, den menneskelige vagtpost på planeten Venus (i nr 1-12) fra Henry Kiefers pen. **Captain Nelson Cole**, en af Space Patrol gruppen, en tidlig superheltegruppe som samlede flere af Planet Comics' helte i takt med nedgangen i sidetal og udgivelsesfrekvens, men som begyndte for sig selv i de første 14 numre, skabt af Alex Blum. Og der er mange flere...

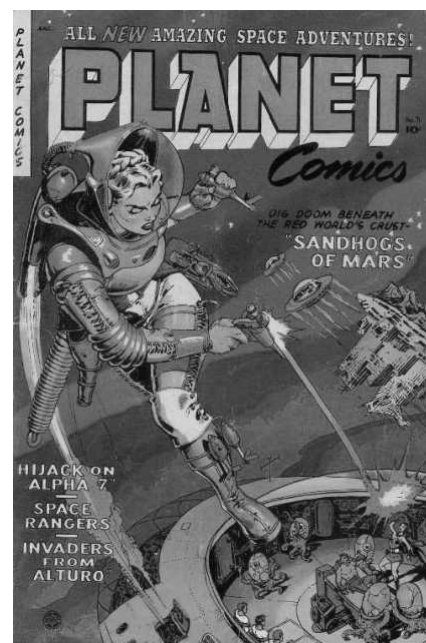
Planet Comics nr. 46 – the big strong heroine saves the laddie in distress!

Naturligvis har jeg på ingen måde midler til at udkonkurrere amerikanerne på eBay og erhverve mig mit eget fysiske sæt af Planet Comics. Men det er heller ikke nødvendigt, idet et komplet sæt kan erhverves på disk fra tegneseriebutikker over there. Fordelen ved diskene er at jeg derhjemme i ro og mag på pc'en kan bladere mig igennem alle numre sammenstykket af de bedst bevarede sider fra mange forskellige eksemplarer. Her er tegneserie-markedet fra 1930-1960 ganske godt dækket og har været det længe, hvor pulps først

nu er ved at komme med. De har tidligere været tilgængelige på mikrofilm, med komplette sæt af Amazing Stories/Astounding/etc., men hvem kan læse det nu? Det er så endelig trængt igennem til producenterne, der i de senere år har sat diskproduktionen op i gear.

Planet Comics bliver for mig stående som et væsentligt indslag i tegneseriehistorien, proppet med kvindelige superhelte, men også med traditionelle mandlige af slagsen, fyldt af rumeventyr rundt omkring i solsystemet, datidens univers, en platform for mange dygtige kvindelige illustratører og sine steder et måske ofte overset fyrtårn i tilløbene til feminismen. Flere af numrene er blevet genudgivet i 1970'erne, så det skulle være muligt at falde over et par hæfter i handlen, til rimelige priser. Ellers er der jo de elektroniske udgaver.

God jagt!

Planet Comics nr. 71

Manga-Fremtider

Af Klaus Æ. Mogensen

Science fiction har altid fyldt meget i japanske tegneserier. Her er et udvalg.

De fleste japanske tegneserier (manga), der bliver oversat til dansk, er beregnet til børn. Det gælder også science fiction-manga, fx *Basara*, og manga med science fiction-agtigt indhold, fx *Dragonball*. Umiddelbart kan jeg kun komme i tanke om to eksempler på 'voksen' science fiction-manga oversat til dansk: Katsuhiro Otomos *Akira* og Masamune Shirows *Ghost in the Shell*. Det kan godt ærgre noget, eftersom der findes ganske mange glimrende sf-mangaer oversat til engelsk. Der findes sikkert også en del gode ting, der ikke er oversat, men dem har jeg af gode grunde svært ved at udtale mig om, så jeg vil koncentrere mig om nogle gode serier, jeg har stiftet bekendtskab med på engelsk.

Nausicaä of the Valley of Wind Efterhånden har danske biografgængere stiftet bekendtskab med den store japanske tegnefilmskaber Hayao Miyazaki via film som *Chihiro* og *heksene*, *Min nabo Totoro* og *Det levende*

slot. Hvad færre danskere ved, er at Miyazaki også har tegnet manga. Hovedværket er science fiction-tegneserien *Nausicaä of the Valley of Wind*, som Miyazaki skrev og tegnede i perioden 1982-94. Tegnefilmen af samme navn fra 1984 er løseligt baseret på de første kapitler af tegneserien, som er på over 1100 sider.

Nausicaä foregår i en post-apokalyptisk fremtid hærget af krig og forurening. Folk bor i relativt isolerede samfund adskilt af ødemarker og gigantiske skove fyldt med kæmpeinsekter og giftige svampesporer. Et af disse samfund er den lille og fredelige Valley of Wind, og Nausicaä er datter af dalens leder. Hun er meget optaget af at forstå skovenes komplekse økologi og besidder stor empati for alle levende skabninger, også dem, de fleste betragter som monstre.

Freden slutter da dalen bliver tvunget med i en krig mellem to større nabolande, det Torumekiske Kejserrige og det fundamentalistiske religiøse Dorok. Torumekerne har fået fat i et mægtigt våben fra fortiden, en delvist levende kæmperobot kaldet en god warrior. Dorokkerne svarer igen ved at bruge giftige sporer som biologiske våben. Både civilbefolkningen og det skrøbelige miljø lider stor skade under denne krig, selvom Nausicaä gør hvad hun kan for at begrænse skaderne.

Historien har mange kompleksiteter, og vi bliver introduceret til en håndfuld meget forskellige kulturer med distinkt arkitektur, klædedragt og værdisæt. De sort-hvide tegninger, der er mere vestlige i stilen end det meste manga, emmer af stemning. Historien veksler mellem smukke naturscenerier og blodige krigsscener, og Miyazakis pacifistiske og økologiske synspunkter træder klart igennem uden at virke påtrængende. Miyazakis kærlighed til flyvning får udtryk i afbildningen af torumekernes gigantiske flyvemaskiner og de lige så store, bizarre flyvende insekter.

Der findes flere udgaver på engelsk. Den seneste er en sam-

ling i syv bind fra Viz Media, trykt med brunt blæk ligesom de japanske originaler. Denne udgave skal læses fra højre mod venstre efter japansk manér, og lydeffekterne er gengivet på japansk i stedet for at være oversat som i tidligere udgaver.

2001 Nights

Mere traditionel science fiction er Yukinobu Hoshinos *2001 Nights* fra 1984-86. Serien er overvejende hård science fiction i stil med Arthur C. Clarke og Larry Niven, og visuelt er der flere lån fra filmen *Rumrejsen* år 2001.

Det usædvanlige ved serien er at der ikke er tale om én lang fortælling, men i stedet om en samling kronologisk fortløbende noveller i en sammenhængende *future history*. Der er ikke ret meget action i historierne; i stedet handler de om mødet med det fremmede og om menneskelige vilkår i en fremtid med rumrejser. Flere af dem kunne sikkert have vundet Hugo-priser hvis de havde været skrevet som noveller i 1960'erne i stedet for som manga i 1980'erne. Som det er, kan historierne virke en smule gammeldags, men de er flot tegnet og godt fortalt, og tilsammen skaber de et billede af en troværdig fremtidshistorie.

De sort-hvide tegninger vid-

ner om inspiration fra både den britiske sf-serie *Jeff Hawke* og spanske tegnere som José Ortiz. På engelsk er *2001 Nights* senest samlet i tre samlinger à 256 sider fra Viz Media. Serien kan også læses online på www.ourmanga.com/2001_Nights.

Outlanders

Mindre seriøs er Johji Manabes *Outlanders*. Serien starter i vore dages Japan. Der er blevet observeret fremmede rumskibe i kredsløb omkring Jorden, og de sender sonder ned for at observere og hærge diverse byer, blandt andet Tokyo.

Rumvæsenerne viser sig at være ret menneskelige, selvom nogle af dem har horn eller katteører, og de er overbevist om at Jorden er deres gamle, hellige planet og at menneskeheden besudler den med deres tilstedeværelse. Måske er der noget om snakken, for der er en magtfuld, hemmelig organisation på Jorden, der ikke er overrasket over besøget og desuden besidder midler til forsvaret.

Midt i alt dette starter en kærlighedsaffære mellem den unge, japanske fotograf Wakatsuki Tetsuya og den udenjordiske prinsesse Kahm. Kærligheden får Kahm til at gøre oprør mod sin far, kejseren over et gigan-

tisk, interstellart imperium. Inden kampen er overstået, bliver først Japan og siden hele Jorden ødelagt – et ret almindeligt tema i et Japan der stadig har komplekser over Hiroshima og Nagasaki.

Serien er flot tegnet med mange detaljer og nogle fede, organiske rumskibe. Historien er grundlæggende temmelig banal, og af og til lidt fjollet, men der er meget drama og en del forviklinger, og man kommer til at holde af hovedpersonerne og deres allierede. Serien er udgivet på engelsk i 32 hæfter, hvoraf de første fire kan læses på www.ourmanga.com/Outlanders.

Appleseed

Masamune Shirow, manden bag *Ghost in the Shell*, har lavet flere andre science fiction-tegneserier, hvoraf den mest kendte nok er *Appleseed*. Serien foregår i det 22. århundrede hvor verden er hærget af en voldsom, ikke-nuklear krig. Det mest avancerede samfund er den utopiske by Olympos, og hovedpersonerne er pigen Deunan og kyborgnen Briareos, tidligere medarbejdere hos Los Angeles' politi, der bliver hvervet til at arbejde for Olympos. Serien udspiller sig om en række SWAT-operationer med højteknologiske kampdragter og andet avanceret isenkram, og i baggrunden udspiller der sig forskellige politiske intriger.

Appleseed skildrer en teknologisk troværdig fremtid som ramme om en masse detaljeret action og en vis portion humor. Shirows tegninger er meget detaljerede, og der er kælet for de tekniske detaljer, hvorimod de fleste af seriens personer i sammenligning fremstår en smule overfladiske. Nogle kapitler af serien kan læses på www.ourmanga.com/Appleseed.

Battle Angel Alita

Yukito Kishiro skabte i 1990'erne serien *Battle Angel Alita* om en smuk, kvindelig kyborg med ekstraordinære kampevner. Serien foregår i en dystopisk fremtid med enorm polarisering mellem rige og fattige.

En flok fattige må leve af henkastet affald i The Scrapyard neden for den svævende by Tiphares. Her finder en kybernetisk ekspert hovedet og overkroppen af Alita, som han genkonstruerer. Hun har ingen hukommelse om sit tidligere liv, men må for at overleve bruge sine kampfærdigheder i voldsomme gladiator-kampe og blodige væddeløb.

Battle Angel Alita er mørk og dystert, og mange af personerne mister mere og mere af deres menneskelighed efterhånden som deres ødelagte lemmer og organer bliver erstattet af kybernetik. Det er ikke for svage sjæle. Serien er i alt på mere end 2000 sider, og det hele kan læses på www.ourmanga.com/Battle_Angel_Alita.

Filminstruktøren James Cameron, kendt fra film som *Terminator*, *Aliens*, *The Abyss* og den kommende *Avatar*, har udtalt at han er seriøst interesseret i at lave en filmatisering af *Battle Angel* som et af sine næste projekter.

Adam Warlock:

“Jeg er her for at begå kosmisk selvmord!”
– En kosmisk anti-helt/-messias

Af Niels Gjerløff

Da Jack Kirby og Stan Lee opfandt Warlock-karakteren som en obskur bifigur i en historie med de Fantastiske Fire i 1967, stod det mildt sagt ikke skrevet i kortene, at han sammen med sin modstander Thanos (en permutation af det græske ord Thanatos = dødsinstinkt og/eller ”den personificerede død”), ville blive publiceret i en af de mest fascinerende kosmiske historier som Marvel nogensinde har lavet. Den unge tegner/forfatter Jim Starlin havde tidligere gjort sig bemærket da han overtog serien om Captain Marvel og dér indførte Titan-halvguden Thanos som en slags kopi af Kirbys Darkseid (Darkseid figuren er i øvrigt i nyere tid blevet lavet til en betydelig mere Thanos-agtig figur af Grant Morrison). Thanos havde dog et specielt træk som skulle gøre ham overordentlig interessant i tiden fremover –

han var nemlig forelsket i døden, der blev personificeret i en formummet kvindelig skikkelse som han førte talrige filosofiske diskussioner med. En væsentlig ting at bemærke ved Starlin er, at han både fungerede som tegner og forfatter på langt det meste af det han lavede, hvilket ikke var normalen hos Marvel dengang. Som tegner var Starlin meget inspireret af både Steve Ditko og Jim Steranko og der er vist ingen tvivl om, at der blev både røget og spist diverse bevidsthedsudvidende substanser hos Marvel her i starten og midten af '70erne – det vender vi tilbage til. Nogen hos Marvel kunne stadig godt se noget interessant i Warlock figuren, der oprindeligt var visioneret som et gensplejset supermenneske, der utilfreds med sine fascistiske skabere ødelagde sine ”forældre” og drev rundt i rummet i en kokon, hvor han efter et kort ophold/slagsmål i Asgård, blev samlet op af ”The High Evolutionary” – en videnskabsmand der var ved at konstruere en ”mod-jord”(Counter-Earth), hvor hans skabninger skulle leve i hippieagtig fred med hinanden. Den slags går selvfølgelig galt, og efter diverse slagsmål med oprørere, som ikke er enige om, hvad der er bedst for helheden, forlader Warlock ”mod-jorden” i skuffet tilstand uden at have fået andet ud af det end sit navn, idet han tidligere bare var kendt som ”Ham”, og en smykkesten, der kan fokusere hans energi – the soul-gem – sjælestenen. Det er her (i 1974), at Starlin tager over, og denne sten skal vise sig at få stor betydning.

Sjælestenen viser sig nemlig at have nogen temmelig vampyriske tendenser, og binder sig som en anden parasit til Warlocks sjæl. Bl. a kan alle de karakterer, som Warlock undervejs i serien myrder/overtager via sjælestenen, tale til hans underbevidsthed, og det bliver efterhånden overordentligt kompliceret at være Warlock.

Metaforisk set kan man sige, at sjælestenen er en måde at illustrere, at en ekstern udefrakom-

mende konflikt bliver til en intern konflikt – også kaldet dårlig samvittighed. Det viser sig nemlig at hans fremtidige ”jeg” nu kalder sig Magus (5000 år ude i fremtiden! – en Warlock figur med hvid afro og lilla hud!) og er et næsten gudeligt overhoved for en kosmisk superkirke ved navn The Universal Church of Truth.

Magus

Desværre er hans kirke kun fredelig overfor dem, der tror på hans lære. I betragtning af Warlocks tidligere messianske figur på Counter-Earth, hvor han bogstaveligt talt blev korsfæstet og genoplivet inden han forlod counter-Earth, må dette siges at være ret ironisk.

Der er vist ingen tvivl om at Starlin har læst både Michael Moorcock og Klit af Frank Herbert.

Alt dette og mere til er ved at gøre Warlock bindegal, og han får et mildt sagt surrealistisk mareridt, hvor han deltager i en retssag inde i sin sjælesten om sin egen sjæl (retsagen med Q i *Star Trek: The Next Generation* er stærkt inspireret heraf), hvor deltagerne er dem han har myrdet, karakterer fra C.S. Lewis's Alice i Eventyrland og repræsentanter fra forskellige fraktioner indenfor Marvel-forlaget!

Det siger sig selv at tegningerne på dette stadie af Warlock-tegneserien er rimeligt særpregede og trækker på både Ditkos Dr. Stange, Salvador Dali og de mest syrede afsnit af Disneys Fantasia og Alice i Eventyr-

land. Det er både flot, foruroligende og meget modigt – med et layout som sprænger rammerne for, hvad man troede kunne lade sig gøre i en superheltetegneserie i '70'erne, hvilket er en væsentlig årsag til, at denne serie stadig holder.

Nu skal denne artikel jo ikke være et rent resumé, da formålet er at få flere mennesker til at finde og læse denne fantastiske historie, så jeg vil faktisk stoppe med resumeet her og i stedet fokusere lidt på nogle af de øvrige lag som man måske ikke lige lægger mærke til ved første spændende gennemlæsning.

skabsfuld overfor dem, der ikke er med i troen, men så sandelig også Warlock selv, der bruger det meste af serien på at stjæle sjæle i stedet for at redde dem!

end man lige ser ved første øjekast i dette tidlige eksempel på en avantgarde-tegneserie, og det er ganske forbløffende at se det udfolde sig i noget, der trods alt må betegnes som en mainstream-superhelteserie.

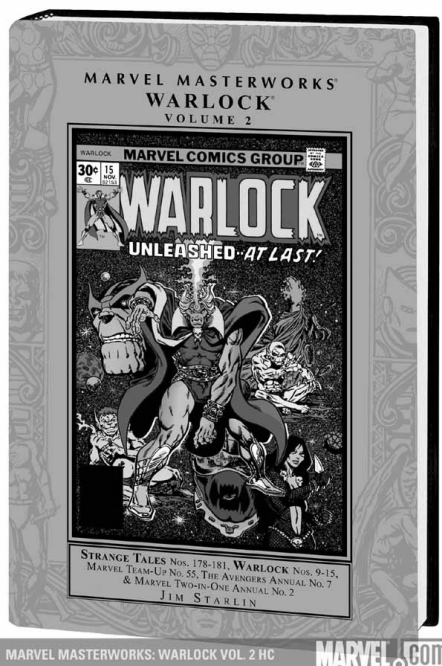
Det skal siges at både Starlin og Marvel desværre senere har indset at dette var en fantastisk serie, hvorfor de har genoplivet både Thanos og Warlock i serien *The Infinity Gauntlet*, m.fl., men det er en sørgelig undskyldning for at genfortælle meget af det samme uden den samme grad af sjæl, inspiration og udflippet opfindsomhed. Ja, det er ganske flot tegnet, men det er bare ikke det samme, hvorfor en elsker af klassikere som mig, klart vil foretrække den originale før det hele blev for udvandet.

Kapitlet "100 clowns" er også et af de første amerikanske eksempler på en metategneserie, idet Warlock bl.a. møder et par onde klovne kaldet Len Teens (Stan Lee med et ekstra n) og Jan Hatroomi (John Romita med et ekstra a), der vil have Warlock til at optræde i klovnekostume ligesom dem selv. Klovnene har et Sisyfos-arbejde med at konstruere tårne af affald, der bliver ved med at bryde sammen, fordi der en gang imellem dukker diamanter op i affaldsbunkerne... altså en ætsende kritik af konformiteten og politikken på det daværende Marvel-forlag. Samme historie indeholder også en konfrontation imellem arven fra de to store tegnere hos Marvel: Jack Kirby og Steve Ditko, hvor Kirby står for det bombastiske, solide og kraftfulde formsprog overfor Ditkos mere følsomme og ofte surrealistiske skildring af outsiders – Spider-Man er et oplagt eksempel. Eftersom afsnittet er dedikeret til Ditko, er det ret åbenlyst, hvem Starlin bedst kan lide, selvom kampsekvenserne, Thanos' rumskib og Thanos selv er tydeligt inspireret af Kirby.

Udover det ovennævnte psykologiske spil, har vi på det helt overordnede plan et lag hvor der konstant debatteres imellem fri vilje kontra determinisme og livets eksistentielle meningsløshed – dette vil vise sig at være den virkelige pointe med hele historien. Warlocks hovedskurk er således ikke, som man skulle tro, den dødsfikserede Thanos, men derimod hans fremtidige jeg – skurken er en refleksion af helten. Når de konfronterer hinanden, har de åbenlyst et problem, da destruktoren af den ene vil destruere dem begge. Hamlet i kosmos om man vil. Dette illustreres også flere steder rent grafisk hvor Warlocks og Magus' hoveder er skåret over på midten på samme side.

Derudover har vi den mere åbenlyse kritik af organiseret religion, både i form af Magus' kirke, der er morderisk og ond-

Og originalen er nu **endelig** kommet i et samlet format i serien *Marvel Masterworks*, hvis man ikke kan opdrive de originale danske eller amerikanske udgivelser: <http://marvel.com/catalog/?id=12097>

Der foregår med andre ord mere

Introduktion til Yoko Tsuno

Af Olav M.J.
Christiansen

Album i Yoko Tsuno-serien:

1. Nærkontakt i jordens indre
2. Djævelens orgel
3. Budskab til evigheden
4. Vulcans smedje
5. Vineas tre sole
6. Vampyren fra Rothenburg
7. Titanerne
8. Vindens datter
9. Lyset fra Ixo
10. Tidsspiralen
11. Gengangerens hævn
12. Dybets dronning
13. Odins ild
14. Kanonen fra Kra
15. Dragen fra Hong Kong
16. De flyvende dæmoner
17. Robotterne fra Kifa
18. Rhinguldet
19. Den sorte død
20. Sjælenes port
21. Den himmelske junker
22. Eksplosiv højspænding
23. Tågernes pagode
24. Den syvende kode
25. Satans tjener (tentativ titel, 2009/10)

Yoko Tsunos tegner og
forfatter, Roger Leloup, ca.
1977

YOKO TSUNO er en belgisk action/sf-tegneserie der er udkommet i Danmark siden sidst i halvfjerdserne.

Jeg faldt selv over serien i sin tid fordi der egentlig ikke var så mange andre 'rigtige' science fiction-tegneserier dengang. Der var *Jens Lyn* og nogle få andre lignende serier, samt en del forskellige superhelteserier (som jo i dag er vokset til en hel industri), men 'rigtig' sf var der ikke meget af.

Yoko Tsuno er dog lige så meget action som det er science fiction. Men der optræder en hel del sf-elementer i mange af historierne, såsom aliens, tidsrejser, rumskibe, m.m.m.

På dansk møder vi første gang Yoko Tsuno og venner i albummet *Nærkontakt i jordens indre*, der udkom første gang i 1979 (originaludgaven er fra 1972).

Serien har tre hovedpersoner og et antal bipersoner, hvoraf en del går igen i de forskellige album. I det første album bliver vi bl.a. introduceret til de tre hovedpersoner:

Yoko Tsuno er seriens absolutte hovedperson. Hun er en ung japansk elektroingeniør, der samtidig er lidt af en superkvinde hvad angår kampsport, betjening af fly og andre fartøjer, teknik, samt meget andet. I *Nærkontakt i jordens indre* møder hun i starten af historien de andre to hovedpersoner som hun bliver gode venner med:

Vic Video er en belgisk filmmand. Vi hører ikke meget om hans baggrund, men han bliver tæt knyttet til Yoko igennem tiden. Muligvis er der en romance mellem de to, men det er ikke tydeligt beskrevet (der er dog et par hints hist og pist, specielt i de senere albums). Gennemgående bliver han beskrevet som meget fornuftig, men som figur er han måske en smule kedelig, idet han oftest står i skyggen af den mere farverige Yoko Tsuno.

Pol Pitron er en af Vics venner som arbejder i det samme filmselskab. Hans rolle i serien er mest at være *Comic Relief* og legeonkel for flere af de børn der

introduceres i serien. Han får dog senere sin chance for romantik, idet han under en tidsrejse til middelalderen tager en pige, han er blevet forelsket i, Mieke, med derfra til nutiden.

Man kan groft set dele albumseriens historier op i fire typer med hver sit sæt af bipersoner og temaer: Vineahistorierne, tidsrejse-historierne, slotshistorierne og resten. Der er kun få historier hvor bipersonerne fra disse separate temaer møder hinanden, så man kan med lidt god vilje betragte det som tre-fire forskellige serier med hver sit liv.

Vinea

I *Nærkontakt i jordens indre* bliver vi introduceret til den fremmede race vineanerne, som efterfølgende er med i flere andre albums. Vineanerne stammer fra den fjerne planet Vinea (der faktisk ligger i en anden galakse), som de flygtede fra pga. en naturkatastrofe for to millioner år siden, og slog sig ned i jordens indre. De fleste vineanere ligger dog i "magnetisk dvale", hvor de ikke ældes. De ligner mennesker bortset fra at de er blåhudede. Vineanerne har udviklet en meget høj teknologi, som vi stifter bekendtskab med mange gange.

Vi hører især om to (kvindelige) vineanere: Khany, som hurtigt bliver en god veninde til Yoko (generelt er Yoko god til at blive venner med folk hun møder) og

Khanys tvillingsøster Poky. Poky er dog mere en slags lillesøster, da hun blev vækket af dvalen senere end Khany og derfor stadig er et lille barn.

Handlingen skal ikke afsløres her i detaljer. Vineanerne, hvoraf flere og flere er blevet vækket fra dvalen, skal snart til at tage en beslutning: om de vil bo i jordens indre for altid, eller om de vil gøre jordens befolkning opmærksom på deres eksistens. Vi hører mere om hvad der senere sker med vineanerne i de efterfølgende albums: nr. 4: *Vulcans Smedje* og 5: *Vineas Tre Sole*, samt nogle senere titler der udelukkende foregår på eller i nærheden af Vinea: nr. 7: *Titanerne*, 9: *Lyset fra Ixo*, 12: *Dybets Dronning*, 17: *Robotterne fra Kifa* og 20: *Sjælenes port*. Det forlyder at vineanerne skulle dukke op igen i album nr. 25. *Satans tjener* (som muligvis bliver udgivet i 2009 eller '10), men det er ikke blevet bekræftet. Her følger et kort resumé af handlingen i de øvrige Vinea-historier:

Spirou nr. 1819 fra februar 1973, hvor *Vulcans smedje* startede som føljeton

I *Vulcans smedje* møder Yoko Tsuno og hendes venner vineanerne igen. Sagen er at der bliver foretaget olieboringer i det caribiske hav, og det forstyrrer vineanernes arbejde nede i dybet. Vores venner bliver derfor nødt til at komme de blåhudede aliens til hjælp og redde situatio-

nen.

Vineas tre sole bringer os for første gang til selve planeten Vinea. Sagen er at noget der vist nærmest kan kaldes en slags ormehul er blevet spundet som en tråd hele vejen fra Vinea til Jorden. Nu kan vineanerne (og med dem vennerne fra Jorden: Yoko, Vic og Pol) tage til Vinea og se hvordan der ser ud efter to millioner år. Mange ting er blevet ændret, og de oprindelige vineanere er nu basis for mytedannelser af dem der bor på planeten.

Yoko og Poky i *Lyset Fra Ixo* – en af de mest rendyrkede science fiction-historier i serien

Lyset fra Ixo foregår i nærheden af Vinea. Et mærkeligt lys kommer fra en ismåne i det vineanske solsystem, og Yoko plus venner tager afsted for at undersøge sagen. Det viser sig at der er andre overlevende vineanere som bruger et stort hulspejl til at overføre energi til deres koloni. Der er som altid intriger, og Yoko går personligt ind og hjælper vineanerne med at løse deres interne problemer.

I *Dybets dronning* er vi tilbage på selve Vinea igen. Det viser sig at i Vineas dybe have regerer der nu en dronning, og Yoko bliver nu igen en central figur der skal klare ærterne. Der er nogle ret flotte dybvandsscener og nogle klassiske sf-elementer i historien.

Robotterne fra Kifa starter på Vinea. Kifa er en satellitby der har kollisionskurs mod Vinea, så igen må jordboerne give vineanerne en hjælpende hånd. Her dukker endnu en bifigur op: Myna. Hun er en lille, meget piget robot (med både hestehale

og øjenvipper) som hurtigt bliver gode venner med Yoko (Myna skulle åbenbart have været brugt til merchandise, men det vides ikke om man i dag rent faktisk kan købe Myna-dukker). Yoko får sig et hurtigere-end-lyset rumskib, og de kan tage af sted til Kifa for bl.a. at redde Mynas 'folk'.

Sjælenes port er den sidste historie med vineanerne i denne omgang. Det er dog – som altid – Yoko Tsuno der har den absolutte hovedrolle. Denne historie er nok en af de dårligste hvad angår plot og sammenhæng, men som de fleste andre albums er den flot rent grafisk. Historien handler om ombytning af sjæle, men plottet giver ikke meget mening hvis man begynder at tænke lidt over det. For mig er sjælen det samme som bevidstheden, men i denne historie bliver det desværre lidt rodet. Historien foregår i et andet 'univers' i nærheden af vineanernes galakse. Alene det siger nok lidt om troværdigheden.

Vineahistorierne er dem der indeholder mest science fiction, og der er mange flotte scener på og omkring Vinea. Meget af videnskaben er dog dårligt forklaret, og selv *Star Trek* tror jeg har en bedre videnskabelig baggrund end Vinea-serien [jeg må indskyde her at det er et præmis for *al* science fiction at teknologi, der er mere avanceret end den, vi reelt har, ikke kan forklares i detaljer! *Yoko Tsuno* klarer det faktisk bedre end mange andre tegneserier, og fortjener ikke at blive sær-udhængt for denne "mangel". -Red.]. Der er dog masser af action og nogle meget flotte scener. Først og fremmest er der nogle meget flotte rumfartøjer og anden form for teknik, og det er nok primært de flotte tegninger der gør at historierne ikke kun er for teenagere, men også kan læses af et voksent publikum. De første to-tre Vinea-albums er væsentligt bedre end de senere.

Tidsrejser

Tidsrejsehistorierne starter i album nr. 10. *Tidsspiralen*, hvor vi

bliver introduceret til den unge pige fra fremtiden: Monya. Hun ankommer til vores tid fra en fjern fremtid for at ændre på fortiden og forhindre en katastrofe. Monya ender med at blive i nutiden – hun bliver faktisk adopteret af Yokos fætter – og optræder derefter i følgende albums, sammen med sin tidsmaskine: nr. 16: *De flyvende dæmoner*, nr. 19: *Den sorte død*, nr. 21: *Den himmelske junke* og nr. 23: *Tågernes pagode*. Her følger et kort resumé af de enkelte tidsrejsehistorier:

Den franske udgave af det danske album nr. 10: *Tidsspiralen*

I *Tidsspiralen* bliver Monya, en ung pige fra det 39. århundrede (faktisk den eneste overlevende) sendt tilbage i tiden for at forsøge at myrde en person i vores tid som har opfundet et skrækeligt våben. Hun møder tilfældigvis Yoko, som herefter (bistået af Vic og Pol) forsøger at hjælpe Monya. Undervejs havner de bl.a. tilbage i tiden og møder Yokos onkel der er japansk officer under Anden Verdenskrig.

De flyvende dæmoner foregår på Bali i Indonesien. Monya har været en tur tilbage i tiden og har lavet ravage ved at stjæle en statuette fra et tempel. Nu må vennerne så tage med hende tilbage i tiden for at redde trådene ud.

Den sorte død foregår i Brugge i Belgien. Yoko bliver inviteret til at blive malet af en maler,

som viser sig at være udødelig. Han har tilsyneladende mødt Yoko for 400 år siden, så vennerne må atter en gang tage tilbage i tiden og klare ærterne. I denne historie møder vi endnu en bifi-gur: pigen Mieke, som Pol bliver forelsket i, og som derfor kommer med tilbage til nutiden.

Den himmelske junke foregår i Kina for en gangs skyld. Yoko og Monya bliver nødt til at tage tilbage til det 11. århundrede for at frelse en lille pige fra døden.

Tågernes pagode er en selvstændig fortsættelse af *Den himmelske junke*. Sin Yi, som blev reddet i album 21, vil gerne have sin legeskamrat med til vores tid, så turen går igen tilbage i tiden.

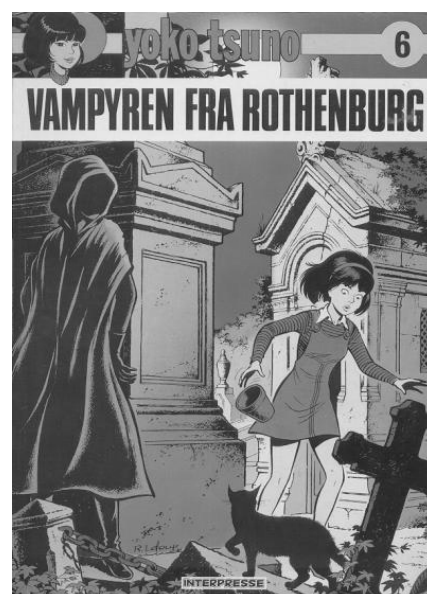
Et generelt problem med tidsrejsehistorier indenfor sf-litteraturen er hvordan de behandler problematikken omkring kausalitet, også kendt som bedstefarparadokset. Hvad sker der hvis man rejser tilbage i tiden og slår sin bedstefar ihjel? Desværre er Yoko Tsuno-serien ikke helt konsekvent på dette punkt. I den første tidsrejsehistorie lykkes det for vores hovedpersoner at ændre på tiden, men Monya er stadig i live. Hun (og de andre) er dog nu 'placeret [...] på en ny tidsspiral', så der ude i fremtiden findes en Monya nr. to. Hun kan derfor ikke vende tilbage til fremtiden. Noget lignende hører man ikke (eller kun sjældent) om i de situationer hvor de rejser tilbage i tiden (med nutiden som udgangspunkt). Her virker det mere som om deres ageren i fortiden hele tiden har fundet sted, så de i virkeligheden ikke ændrer på noget (Pols veninde Mieke er undtagelsen her, eftersom hun bliver bragt med frem til nutiden).

Men bortset fra det fungerer tidsrejsehistorierne fint. Der er masser af action og meget flotte tegninger, både af landskaber og teknik. Roger Leloup har en stor sans for detaljer, så man kan roligt regne med at tingene er i orden – om man så ser en tegning af et moderne jetfly, japanske soldater fra anden verdenskrig eller Brugge i middelalderen.

Slotshistorierne

De historier, jeg har kaldt slotshistorierne, har det til fælles at de alle foregår i nærheden af et slot eller lignende. De fleste af disse historier involverer endnu en biperson: Ingrid.

Djævelens orgel foregår i Tyskland omkring Rhinen, og her møder vi for første gang den unge organist Ingrid (som Yoko naturligvis bliver bedste veninde med), hvis far er omkommet under særdeles mystiske omstændigheder. Der er mange flotte scener bl.a. fra slottet Katz og en gotisk krypt med et kæmpestort orgel.

Dette album har heldigvis en anderledes forside på dansk end i den franske original, som viser en scene der direkte spoiler historien

Vampyren fra Rothenburg handler igen om Ingrid, men denne gang er hun blevet syg på grund af et eller andet mærkeligt vampyr-agtigt væsen. Historien foregår igen i Tyskland og har (som flere andre historier) rødder tilbage til krigen.

Gengangerens hævn er en spøgelseshistorie der for en gangs skyld foregår i Skotland (uden Ingrid), nærmere bestemt på og omkring slottet Loch Castle ved Loch Ness-søen. Uden at røbe for meget kan jeg dog fortælle at der ikke er noget overnaturligt ved historien, der som altid finder en løsning efter en masse actionprægede og meget flotte scener.

Ingrid dukker så op igen i album nr. 13: *Odins ild*, der – ligesom de første to slotshistorier – også foregår i Tyskland. Her hører vi om et eksperimentelvåben fra trediverne, og igen er vi vidne til Roger Leloups fantastiske sans for detaljer i bl.a. tegningerne af tankskibe, fyrtårn, sejlbåde, helikoptere og middelalderslotte – og masser af action.

Yoko Tsuno udkom også som en del af *Albumklubben Trumf* – her er det Trumf-udgaven af album nr. 13: *Odins ild*

I *Rhinguldet* møder vi atter en gang Ingrid. Her spiller hun dog en mindre rolle. Som i flere andre historier er temaet mystiske våben, og denne gang er både CIA og FBI indblandet. Også denne historie foregår i Tyskland.

Øvrige historier

De øvrige historier er en blandet landhandel med lige dele mystik og teknik – og igen med masser af action. Her kommer en kort oversigt over de øvrige albums der ikke involverer vineanerne, tidsrejser eller slotte:

Budskab til evigheden er mere en action-historie, men her ser vi for alvor hvad Yoko Tsuno kan. Der er dukket et mystisk radiosignal op der tilsyneladende stammer fra et fly der forulykkede i grænselandet mellem Kina, Sovjetunionen og Afghanistan i 1933. Der er en del skæg og blå briller i historien (den en-

gelske efterretningstjeneste spiller en større rolle), og ellers er der som sædvanlig masser af action – og også et par overraskelser undervejs.

I *Vindens datter* møder vi Yokos far, Seiki Tsuno, og hører lidt mere om hendes japanske baggrund. Seiki er videnskabsmand og arbejder på at kunne standse tyfoner. Bl.a. er han nu i stand til at kunne skabe tyfoner kunstigt, men da en anden videnskabsmand arbejder på noget tilsvarende er der udbrudt en slags krig mellem de to.

Kanonen fra Kra handler om et våben der blev fremstillet af japanerne under anden verdenskrig, og som nogle folk med skumle hensigter nu tilsyneladende har genfundet og agter at benytte. Det er tydeligt at Roger Leloup har en fascination for fly, våben og teknik, for dette album rummer bl.a. nogle meget flotte flyscener (noget der i øvrigt går igen i mange andre albums).

I *Dragen fra Hong Kong* møder Yoko Tsuno den unge pige Lotus (blomst) som hun siden vælger at adoptere (hun er med i flere af de efterfølgende historier). Lotus' far har 'opfundet' en slags kæmpefirben, som Lotus er den eneste der kan kontrollere. Vic og Pol har i dette album en lidt mere tilbagetrukket tilværelse.

Eksplosiv højspænding (nr. 22) er lidt specielt, idet det samler

alle de korte historier med Yoko Tsuno, deriblandt den første officielle historie med hende som hovedperson: *Røveri i Dolby*. [Historierne i dette album har tidligere været trykt på dansk i det sort/hvide *Fantomet*-hæfte. -Red.]

Den syvende kode (nr. 24) er det foreløbigt sidste album på dansk. Denne gang foregår historien i Amazonlandet, og igen handler det om et mystisk glemt våben (et tema der går igen i mange Yoko Tsuno-historier). Atter engang er der masser af flotte scener med teknik og fly, ubåde m.m., men historien hænger lidt dårligere sammen end mange af de tidligere historier. Igen ender det dog med at Yoko får sig en ny veninde: Petrusjka (eller Emilia som hun også kaldes).

Teknik og videnskab

Roger Leloup er meget interesseret i teknik og videnskab, og derfor gør han meget ud af detaljegraden, specielt når der er tale om kendt teknik. Specielt i de albums der ikke indeholder noget særlig fantastik, f.eks. slotshistorierne, er der kælet for detaljerne, sådan at både land-skaber og teknik virker meget troværdige. Der er ingen tvivl om at når rigtige fly optræder i serien (f.eks. sovjetiske MIG21-jagere i *Budskab til evigheden* eller en Jumbojet i *Vulcans smedje*), så er intet overladt til tilfældighederne. Flyene er tegnet med en næsten fotografisk nøjagtighed. *Vindens datter* starter således med en meget flot DC10'er der lægger an til landing i Hong Kong.

Når han så skal forsøge at ekstrapolere og fremskrive eksisterende teknologi så lykkes det som regel også i meget høj grad. F.eks. er der i *Budskab til evigheden* et stratosfærefly – der bliver beskrevet som en videreudvikling af Lockheeds U2 – som virker meget realistisk, selv om det formodentlig ikke findes i virkeligheden.

Det svære kommer når man så skal lave fremmed teknologi, primært den vi ser hos vineaner-

ne. De skal forestille at være mange år foran os, så deres teknik skulle gerne være en del anderledes. Vi møder den første gang i *Nærkontakt i jordens indre*, hvor noget af det første, man ser, er en såkaldt magnetoportør: en slags metro-lignende fartøj der kører på magnetiske felter – en 'forureningsfri energikilde' som Yoko udtaler (man hører dog i *Lyset fra Ixo* om at vineanerne har fyldt en hel måne med farligt affald, så det er nok en sandhed med modifikation(er)). Fartøjet ligner dog mere et fly eller et rumskib, og tilsyneladende er det hængt op i tre tråde – en slags jernbaneskiner (ja, Roger Leloup er meget interesseret i jernbaner).

Forside fra en fransk luksus-udgave for samlere

I samme album hører vi om vineanernes baggrund og ser hvordan deres rumskibe ser ud. Bortset fra at de få fartøjer vi ser, er meget strømlinede, så er der egentlig ikke noget ekstraordinært over dem. Først i de senere albums (f.eks. *Vineas tre sole*) ser vi flere af vineanernes forskellige typer fartøjer, som dog alle i en eller anden grad er skåret over samme læst. Meget strømlinede og ret flotte. Alle raske drenge ville elske at have et af de fartøjer at muntre sig med.

Det er i sagens natur svært at kommentere på vineanernes teknologi. Man får dog tit samme fornemmelse som man ser i *Star Trek* og lignende serier: Hvis de er så avancerede, hvorfor falder skidtet så hele tiden fra hinan-

den? Nå, i Yoko Tsuno er det nu sjældent selve teknologien, der fejler (bortset fra at en disintegrator godt kan løbe tør). Det er oftest nogle onde skabninger der misbruger teknikken for egen vindings skyld. Det går faktisk først rigtig galt når Leloup bevæger sig ud i det mere metafysiske og overnaturlige. Noget af den mere avancerede teknologi indeholder mystiske former for energi, og telepati m.v. anvendes i forskellige sammenhænge.

I *Tågernes pagode* optræder der f.eks. en slags drage, som vist er en robot eller lignende, som kan suge energi til sig og selv kan forvandle sig til noget der minder om ren energi. Den slags pseudovidenskabelige fænomener findes desværre rundt omkring i albummene, og det er lidt synd at Leloup ikke har kunnet klare sig med ren 'hård' sf. Det er dog værst i de senere albums.

Opsummering

Hvis man skal opsummere Yoko Tsuno-serien, handler den stort set altid om de gode mod de onde. Oftest er der et eller andet stort og frygteligt våben med som det centrale omdrejningspunkt, og i alle historier får (eller har) Yoko en veninde der spiller en central rolle.

Der er derfor nok ikke den store tvivl om målgruppen, som primært er unge piger, men drenge kan skam også læse med. Historierne er ofte lidt naive, men ind imellem kommer man lidt mere bagom personerne i serien, så hvis man er i stand til at læse lidt mellem linjerne kan man godt få noget ud af historierne – også som voksen.

Det største plus er dog uden tvivl de meget flotte tegninger og detaljegraden. Roger Leloup har en ufattelig sans for detaljer, så i de historier der foregår steder der findes i virkeligheden, har han researchet på stedet først, for at være sikker på at det rent faktisk ligner. Hvis man kan tilgive at en del af teknikken og videnskaben er beskrevet som noget værre *techno babble*, og i

øvrigt er i stand til at ignorere det lidt sødsuppeagtige, når Yoko Tsuno bliver hjerteveninder med stort set alle kvinder, hun møder på sin vej, så kan jeg godt anbefale at kaste et blik på serien.

Fra første side af Odins ild (Hollandsk udgave)

Specielt er de første ca. 10-15 albums lidt mere læseværdige end resten. Ca. midt i serien begynder kvaliteten at dale, og de senere albums er efter min mening ret dårlige, f.eks. *Sjælenes port* og *Den syvende kode*. De bedste albums er nok nogle af de allerførste. Jeg har ikke givet hvert album karakter, men kan f.eks. anbefale nr. 1: *Nærkontakt i jordens indre* (primært fordi man får en del baggrund i dette album), nr. 2: *Djævelens orgel* (introduktion til Ingrid), nr. 3: *Budskab til evigheden*, nr. 4: *Vulcans smedje*, nr. 5: *Vineas tre sole*, nr. 6: *Vampyren fra Rothenburg*, nr. 10: *Tidsspiralen* (introduktion til Monya og tidsmaskinen), og nr. 11: *Gengangerens hævn*. Men som sagt er de første albums generelt bedre end de senere. Historierne i nr. 22, *Ekspløсив højspænding* [som i Belgien var nr. 4 i album-rækken, og samlede en håndfuld historier der var trykt i tegneseriemagasinet *Spirou* før Yoko Tsuno nr. 1 udkom. -Red.], er også generelt af en høj kvalitet, men er næsten udelukkende med Yoko Tsuno (og de indeholder hverken vineanere eller tidsmaskiner).

Afslutningsvis håber jeg at man ud fra denne lille artikel har fået lidt mere at vide om serien og måske fået lyst til at snuse til den. Selv om jeg antyder kraftigt at serien er mere for børn og unge end for voksne, så mener jeg stadig at den har visse kvaliteter – også for et modent publikum. Roger Leloup er oppe i årene efterhånden, så man kan måske godt tilgive ham at han er faldet lidt af på den. Jeg tror ikke han når at færdiggøre mere end 1-2 albums mere i sin levetid, og dem kunne jeg sagtens finde på at købe – også selv om jeg måske vil blive skuffet over kvaliteten.

Løst og fast

Som tidligere omtalt er der et nyt album på vej: nr. 25: *Satans tjener* (titel ikke bekræftet), men det vides ikke hvad handlingen er. På ComicWiki spekuleres der i at historien vender tilbage til vineanernes underjordiske by (som vi møder i det første album), men album nr. 24 slutter med at Yoko Tsuno siger at hun skal besøge sin veninde Ingrid.

Det kan være vi i nr. 25 endelig får de tre underserier samlet i én historie. Også i følge www.yokotsuno.be skulle vineanerne ganske rigtigt vende tilbage.

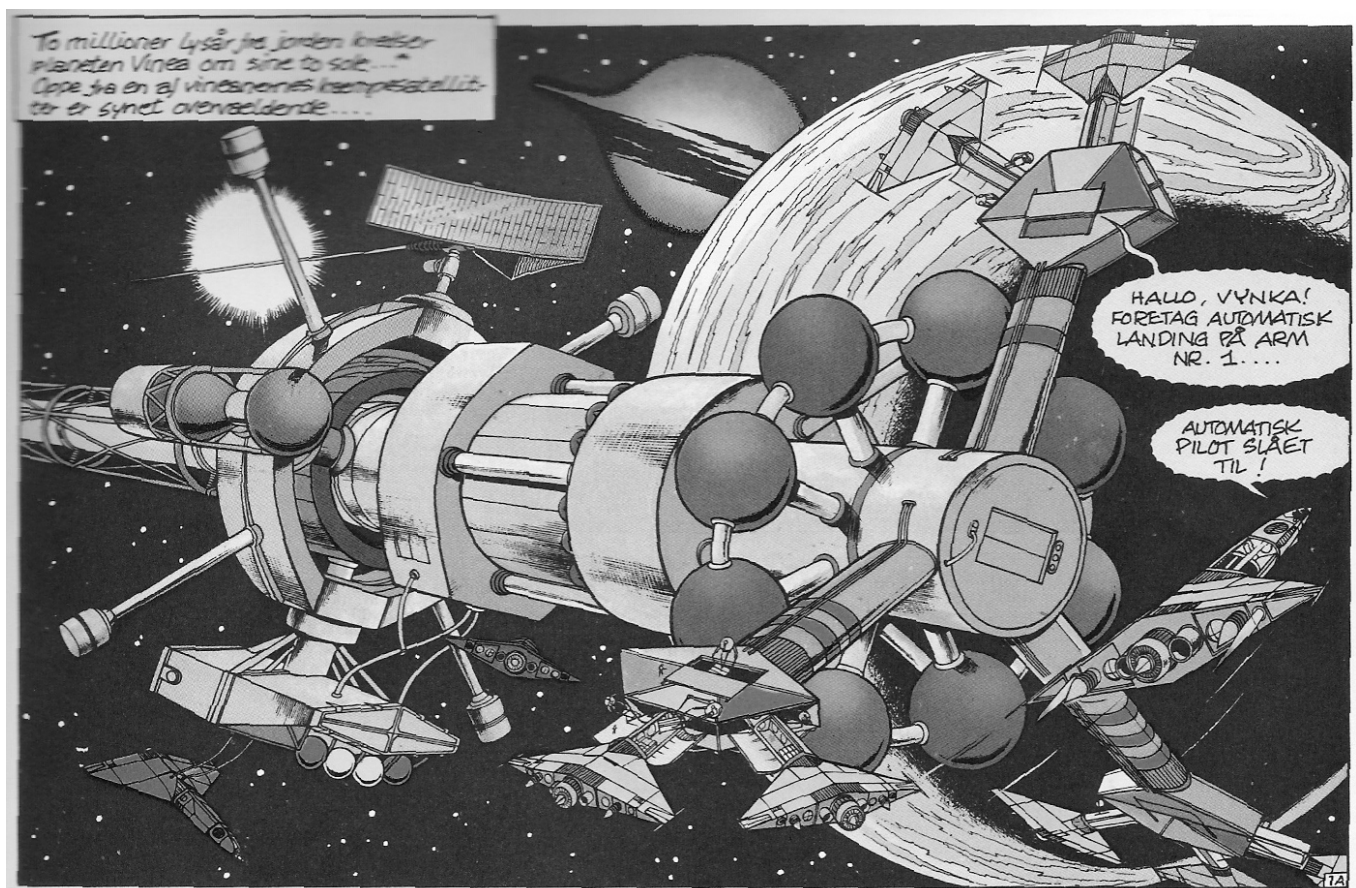
Yoko Tsunos fornavn var inspireret af den fransk-fødte japanske skuespiller Yoko Tani, som var med i adskillige science fiction og fantasy-film i 1950'erne og '60'erne, såsom *Silent Star* (1960) og *Invasion* (1965).

Yoko Tani

Kilder og øvrige links:

http://comicwiki.dk/wiki/Yoko_Tsuno
<http://www.seriejournalen.dk/tegneserieanmeldelser.asp?ID=47>
<http://www.geekculture.dk/arkiv.php?reviewid=1890>
<http://www.yokotsuno.com>
<http://www.yokotsuno.be>
http://en.wikipedia.org/wiki/Yoko_Tsuno
<http://yoko.tsuno.free.fr>

Vineanernes imponerende intergalaktiske rumstation

Dan Dare

– Fremtiden set fra 1950

af Klaus Æ. Mogensen

14. april 1950 udkom første nummer af det britiske tegneseriemagasin *Eagle* og dermed også de første sider af science fiction-tegneserien *Dan Dare, Pilot of the Future*. *Dan Dare* var bladets flagskib og fyldte de to første sider hver uge – hvad der også betød at en fjerdedel af hver anden side af tegneserien måtte vige pladsen for *Eagles* logo. *Dan Dare* fik hurtigt stor popularitet, og i 1950'erne var tegneserien et fænomen der kun kan sammenlignes med den status, *Star Wars* fik flere årtier senere. Der kom blandt andet en stor mængde merchandise, fra modelrumskibe, tinfigurer og strålepistoler til madkasser, brætspil og sågar lommeure.

Dan Dare blev skabt af tegneren og forfatteren Frank Hampson, der tog sin opgave meget seriøst. Selvom serien var henvendt til børn (nærmere bestemt drenge), skulle historierne ikke være ligegyldigt lir med halvkøbte slutninger, og Dan Dares

fremtid skulle beskrives troværdigt i tekst og billede – man havde tilmed hyret Arthur C. Clarke som konsulent. Tegningerne og farvelægningen var af særdeles høj kvalitet, på højde med det bedste af Windsor McKays *Little Nemo in Slumberland* og Alex Raymonds *Flash Gordon*.

Dan Dare, Pilot of the Future foregår i 1995. Dan Dare er ikke en ener som Jens Lyn, men en oberst i den Interplanetariske Rumflåde, og de fleste af hans eventyr er officielle missioner for flåden. Menneskeheden står i 1995 over for en stor udfordring: På grund af overbefolkning er der mangel på fødevarer. Der bliver sendt en ekspedition til Venus, under ledelse af Dan Dare, i håb om at planetens uudforskede jungler kan levere den manglende mad. Det viser sig dog hurtigt at Venus er beboet af indtil flere intelligente og højteknologiske racer, deriblandt de grønhudede treens, hvis leder, det forkrøblede supergeni The Mekon, har besluttet sig for at invadere Jorden. Dan Dare og hans venner bliver rodet ind i en masse intriger og farlige eventyr indtil det lykkedes dem at forpurre The Mekons fæle planer. Det er ikke helt ligetil, og den første historie er på næsten to hundrede sider.

Langt de fleste historier foregår i vores eget solsystem, selvom historien *The Man from Nowhere* og fortsættelsen *Rogue Planet*

tager Dan Dare og hans venner til en anden stjerne.

I tegneserien er de andre planeter i vores solsystem ikke gølge, men ofte beboede – noget man anså som muligt dengang serien blev lavet. Venus, Merkur og selv Saturn er beboede af avancerede civilisationer, mens Mars er en uddød planet, der tidligere husede en civilisation.

Dan Dare selv bliver portrætteret som en klassisk engelsk helt: en mand af ære, med *stiff upper lip* og en massiv hage. Han søger ikke at løse problemer med vold, men gennem snilde og diplomatiske evner. Hans strålepistol bliver sjældent affyret mod intelligente væsener, mest monstre og fysiske barrierer. Dan Dare er ikke noget supermenneske, men en rationel tænker med hjertet på rette sted.

Problemerne lader sig ikke løse uden hjælp fra hans rejsekammerater, især hans trinde oppasser Digby, der samtidig er seriens comic relief. Medhjælperne er af internationalt tilsnit; blandt andet er de ofte tilbagevendende piloter Hank Hogan og Pierre Lafayette henholdsvis amerikaner og franskmænd, og i det store slag i slutningen af den første lange historie optræder både afrikanere, russere og asiater. Til gengæld er der ikke mange kvinder i serien; de eneste tilbagevendende af slagsen er den kønne biolog Professor Peabody og Digbys excentriske tante

Anastasia (efter hvem Dan Dares rumskib bliver opkaldt). Romantik, endsige antydninger af sex, er der ikke noget af; det er trods alt en serie beregnet for drenge i en tid hvor piger havde pigelus.

Historierne glider ofte direkte over i hinanden, så at en ny historie starter på samme side som den foregående sluttede. Dan Dare får ikke meget tid til at slappe af! De fleste historier er lange, på 100 sider eller mere, med komplekse problemstillinger og mange forviklinger, hvor Dan Dare og hans medhjælpere kommer væk fra hinanden og bliver rodet ind i parallelle handlingsforløb, der flettes sammen til sidst. Af og til er løsningen på problemerne en smule letkøbte – en enkelt opdagelse viser sig at være kernen til løsningen, som da en biperson finder ud af at han kan efterligne The Mekons stemme godt nok til at få hans stemmestyrede robotter til at lystre. På den anden side ligger det i seriens ånd at problemerne skal løses med hjernen snarere end med skydevåben.

og fartøjer, forekommer også funktionel og vel-overvejet, og Frank Hampsons detaljerede streg medvirker til at fremme troværdigheden.

Hampson blev ved med at skrive og tegne serien frem til 1959, hvor han blev nødt til at stoppe af økonomiske grunde. På det tidspunkt arbejdede der fire mennesker på fuld tid med at lave to *Dan Dare*-sider om ugen, og selvom resultatet var fantastisk flot, var der ikke økonomi i det. Hampson havde planer om andre serier, men blev anklaget for kontraktbrud og holdt stort set op med at tegne.

Dan Dare, Pilot of the Future stoppede ikke med Hampson. Andre tegnere overtog serien, først den meget dygtige Frank Bellamy, der radikalt redesignede seriens univers. Senere tegnere holdt sig dog ikke til hverken den nye eller den gamle stil, og det gik hurtigt ned ad bakke for serien. De sidste sider med *Dan Dare* i *Eagle* blev bragt i 1967. Siden har der været flere forsøg på at genoplive serien i forskellige regi, først i 1977 i en ret punket og voldelig udgave i bladet 2000 AD, der også bragte blandt andet *Judge Dredd*. Siden har blandt andre Pat Mills, Grant Morrison og senest Warren Ellis forsøgt sig med serien, men ingen har kunnet ramme atmosfæren og charmen i den oprindelige serie.

Radio Luxembourg kørte fem år fra 1951 en radioføljeton baseret på *Dan Dare*. I 1981 havde ATV planer om at lave en live action tv-serie, men det blev ikke til noget. Til gengæld bragte radiokanalen BBC 4 i 1991 en føljeton i fire episoder, i øvrigt med den senere *Dr. Who*-forfatter Jonathan Moffat i en af rollerne. *Dan Dare* kom endelig på tv i 2005, da Nicktoons UK viste 26 korte, computeranimerede episoder.

Seriens *Dan Dare* er blevet gjort yngre og mere fandenivoldsk end i Hampsons tegneserie, og teknologien er blevet opdateret en smule, men ellers er tv-serien ret tro mod forlægget, blot med kortere, mere episodi-

ske historier. I 1980'erne blev der desuden lavet tre computerspil til Commodore 64, ZX Spectrum og Atari.

Flere musikere har lavet hyldestsange til Dan Dare. Mest kendt er nok Elton Johns nummer "Dan Dare (Pilot of the Future)" fra albummet *Rock of the Westies* (1975), hvor han afslører at han faktisk kunne lide The Mekon. Nummeret blev brugt til rulleteksterne i tv-serien.

Der er lavet flere genoptryk af Frank Hampsons *Dan Dare*, senest af Titan Books, som siden 2004 har udgivet 11 samlinger i hardcover, der dækker det meste af Hampsons produktion.

Dan Dare på nettet:

www.dandare.org
www.2000ad.nu/spacefleet
www.bbc.co.uk/dna/h2g2/A847514
http://en.wikipedia.org/wiki/Dan_Dare
www.dan-dare.org
www.dan-dare.net

Der bliver gjort meget ud af at vise fremtidige byer på Jorden og andre planeter som noget, man tror der bor rigtige mennesker eller menneskelignende væsener på – det er ikke bare glitrende spir, som man ser det i f.eks. gamle Superman-historier. Teknologien, i form af fx rumdragter, kommunikationsmidler

Fra Torden- Agenterne til Kaptajn Amerika

Af Flemming R.P. Rasch

Det hele startede med Tordenagterne. Og er indtil videre endt med Kaptajn Amerika. Min fascination af superhelte. Og for Tordenagenternes vedkommende hele min interesse for både science fiction og tegneserier. Det er i hvert fald en arbejdshypotese (i virkeligheden var det nok "Villy på Eventyr" der kørte i *Familiejournalen* i mange år, og som jeg fandt på hylden under min farmors sofabord).

Tordenagterne var en slags gruppearbejds svar på James Bond. I stedet for som James Bonds MI6 at have en enkelt. supersej agent, havde T.H.U.N.D.E.R. en hel flok af dem. (T.H.U.N.D.E.R. stod i øvrigt for The Higher United Nations Defense Enforcement Reserves, en slags FNs antiterrorkorps).

T.H.U.N.D.E.R. Agents nr. 1
(nov. 1965)

Modstanderne mindede meget om James Bonds modstandere, men teknologisk var de ofte langt foran. Tordenagterne

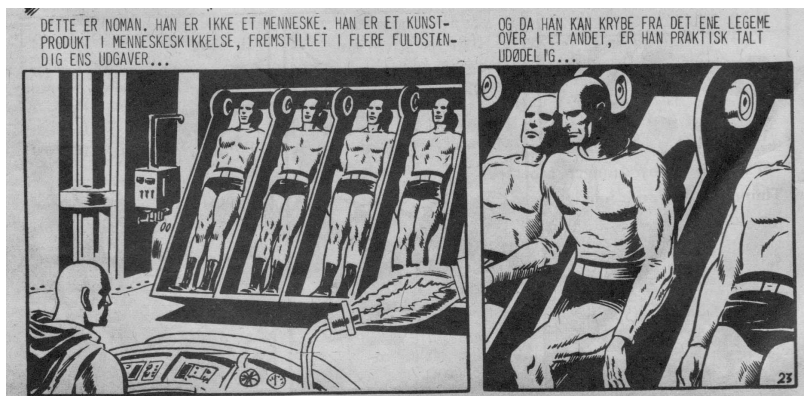
havde til gengæld endnu bedre udstyr end James Bond nogensinde har haft. Det var ikke de nyeste spion-gadgets tilføjet lidt fri fantasi, men ren science fiction: Bæltet der forøgede bæreners masse og gav ham overmenneskelig styrke og delvis usårlighed, hjelmen der forøgede hjernens kraft og gav bæreren telepatiske evner.

Tordenagterne var i princippet superhelte. Men i modsætningen til stort set alle deres samtidige kolleger i 1960'erne var de hverken blevet født med evnerne eller havde fået dem ved et eller andet uheld. De fik dem udleveret som en del af deres udstyr i jobbet som agent. Det største slægtskab rent "hvor kommer-superkræfterne-fra" er nok de superhelte som fik deres evner fra noget højteknologisk udstyr fra en meget avanceret ikke-menneskelig civilisation. T.H.U.N.D.E.R.s svar på det var Professor Jennings, en genial forsker og opfinder, som i det første nummer af *Tordenagterne* myrdes af fjendtlige agenter. I hans laboratorium finder man hans største opfindelser, de to nævnte samt en usynligheds-kappe, som han af en eller anden grund ikke har skrevet noget ned om. På den måde etableres superheltegenrens regel om at superheltenes superkræfter skal være unikke, da man kun har Jennings oprindelige udstyr. Senere laves der dog nyt udstyr, og man modificerer også Jennings opfindelser.

De tre oprindelige Tordenagenter var Dynamo, Menthor og NoMan. Dynamo var en stor og stærk, men ikke specielt intelligent agent der havde et kontorjob hos T.H.U.N.D.E.R.,

men blev tilbudt bæltet, da man mente han var den agent som bedst kunne udnytte det. Menthor var en dobbeltagent for superskurken Warlock [ingen relation til Marvel-figuren af samme navn. -Red.], som klarede sig igennem optagelsesprøven til at finde en agent der kunne teste Jennings hjelm, som man på det tidspunkt ikke vidste var en telepati-hjelm. Men på grund af hjelmens indflydelse på hans hjerne (og det gode kammeratskab blandt Tordenagterne) skiftede han side. NoMan var en ældre forsker med svigtende helbred, som lod sin bevidsthed overføre til en menneskelignende robot-krop. Det viste sig da at han kunne overføre sin bevidsthed videre til andre robot hjerner af samme type, hvilket han ofte udnyttede ved at placere sine reserve-kroppe på passende steder, som man kunne "springe" til på et øjeblik. Han fik også Jennings usynligheds-kappe, men den kunne ikke flytte med, når han skiftede krop, hvilket han ofte havde en del bøvvl med.

Mange af historierne handlede om, i stil med den gamle "superscience" science fiction fra 1930'erne, at heltenenes og skurkenes teknologier kæmpede mod hinanden. Der var ikke plads til nogen weltschmerzende '60er-helte her! En typisk historie var den hvor Speed ("Lightning" på engelsk) fik sine superkræfter. Nogle superskurke havde opfundet en gas som nedsatte folks bevægelser til 1/10. Det gjorde det meget nemt for skurke iført gasmasker at plyndre byer, overfalde heltenes hovedkvarter m.m. Som modsvar fandt T.H.U.N.D.E.R på et apparat der

kunne forøge folks stofskifte for derved at modvirke gassen. Dette apparat blev da videreudviklet til en dragt der kunne forøge bærernes fart med hele x100. Men som med meget af det andet udstyr var der en ulempe: Bæreren ældedes også med den forøgede hastighed, så der var placeret en knap på dragten som kunne slå den forøgede hastighed fra og til.

Det der fik en lille dreng til at jage rundt for at finde de kiosker som havde nogle numre af Tordenagenterne stående på deres bladhylder, var nok den måde det hele var gennemført på. Godt nok var der ikke gjort voldsomt meget ud af personerne, men de var tegnet så klart at man nemt kunne forstå dem. Der var heller ikke noget pjat med at heltene ikke kunne tåle strålerne fra bestemte grønne sten eller at hans superteknologi ikke virkede overfor ting der var gule. Dynamos bælte havde den begrænsning at det kun virkede nogle få minutter ad gangen. Det måtte han så udnytte så godt han kunne. Han blev ustandseligt taget til fange, ved at han var løbet tør for "strøm" eller man brugte våben mod ham som en superhård krop ikke beskytter mod, så som gas. Det var ofte seriens femte fatale Iron Maiden som fik ram på Dynamo, men selv uden sit bælte var Dynamo noget af en superagent, så det lykkedes ham altid at undslippe.

Manden bag Tordenagenterne var "Wally" (Wallace Allan) Wood. Han startede sin tegnerkarriere som assistent for Will Eisner på *The Spirit* sidst i

1940'erne. Wood viste sig hurtigt at have et stort talent, som han brugte i mange forskellige genrer. Men han havde en vis forkærlighed for science fiction. Blandt andet skulle det være ham som overtalte det legendariske EC Comics til at starte science fiction-tegneserierne *Weird Science* og *Weird Fantasy* op. Han var også aktiv som illustratør af science fiction i magasinet *Galaxy Science Fiction*. I 1960'erne var EC blevet stoppet af bølgen af politisk korrektheden i tegneserier, og science fiction var ved at gå af mode igen. Men superhelte var vendt tilbage i deres "sølvalder", og Wood kunne vende tilbage til tegneserierne efter nogle år med at tegne bogforsider, reklamer m.m. Et af hans egne projekter fra 1960'erne var da Tordenagenterne. I starten lavede han det meste af både historierne og tegningerne, og da han mere eller mindre forlod serien, overlevede den ikke meget længere. Der er senere gjort forsøg på at genoplive Tordenagenterne, men hverken tegningerne eller historierne kunne leve op til Woods gamle. Wally Woods' liv endte meget uherosk. Op gennem 1970'erne blev han stadig mere syg og levede af at tegne underlødige halv- og hel-pornografiske tegneserier. I 1981 satte en kugle en endegyldig stopper for Woods' karriere.

Hvilket fører os frem til en død fiktiv person: Kaptajn Amerika. De fleste der læser Himmelskibet, har formentlig hørt om det dødsfald. På det tidspunkt var jeg næsten holdt op med at læse superhelte-tegneserier, men læste dog af og til lidt for ligesom at følge med. Men da jeg hørte om kaptajnens død, var jeg fast besluttet på i hvert fald ikke at læse om den slåen plat på en superhelts arrangerede død. Men man har jo et standpunkt til man tager et nyt...

Superhelte er ikke helt hvad de har været. På en måde. På andre måder ligner de sig selv. Genren er stadig den samme: Der er heltene og skurkene, superkræfterne og truslerne, som varierer i styrke, men kan gå

helt op til udslettelse af universet. Det er angående det der gemmer sig under maskerne at der er sket et eller andet. Vi har fået weltschmerz, et moderne stresset liv og komplicerede emotionelle og sociale forhold med over fra nogle af de andre genrer (eller måske mainstream litteratur).

Det startede i 1960'erne med Marvels forsøg på at sætte mere kulør på heltene ved at give dem noget der lignede normale menneskers problemer. Men læser man det nu bagefter, synes jeg Woods nedtonede personer fungerer meget bedre end de nærmest karikeret overdrevne problemer Marvels helte havde dengang. Så er det straks bedre med en nyere serie som Kurt Busiek's *Astro City*. Det er ikke bare grove antydninger af en ægte psykologi hos personerne, men

fuldt gennemførte personer på linje med hvad man ser i mainstream bøger og film. Et andet eksempel, fandt jeg ud af da jeg fik den anbefalet, er Ed Brubakers *Captain America*.

En *Captain America*-illustration fra Ed Brubakers forløb (2005-frem), tegnet af Steve Epting

Kaptajnen startede lidt på samme måde som Tordenagenterne. Bortset fra at det var 1940'erne og tegneren hed Jack Kirby. Det var den amerikanske stat som ville lave en supersoldat og fik en forsker/opfinder til at lave et serum som kunne forvandle et pjok til en superhelt. Ligesom Jennings senere blev det, blev Captain Americas opfinder også dræbt af nogle skurke før han kunne nå at give formelen videre. Men Steve Rogers nåede at få sin dosis. Han kæmpede derpå mod primært tyskerne i sin karriere i 1940'erne og fandt undervejs sammen med en ung assistent Bucky Barnes. Der sker så det, finder vi senere ud af, at Captain America styrter i havet og Bucky Barnes dør under en mission i slutningen af Anden Verdenskrig. Kaptajnen ligger i dvale i en isblok i årtier indtil nogle andre helte finder ham og får ham genoplivet.

Men stakkels Bucky er død. Eller er han? I Ed Brubakers ver-

sion af Captain America viser sandheden sig at ligge et stykke fra det vi troede den var. Bucky var ikke den naive unge knægt han optrådte som i tegneserierne fra Anden Verdenskrig. Og han døde ikke rigtigt, men... Brubaker udspejler et kompliceret plot, som involverer kaptajnens gamle ærkefjende The Red Skull, en kosmisk terning og meget andet godt. Dødningshovedmanden er ude efter hævn. Det tredje rige han arbejdede for er for længst borte. Men den som han ser som hovedårsagen til sin ulykke er der stadig, og nu skal han have hævn! Ikke alene skal Captain America ydmyges og slås ihjel, men hans elskede Amerika skal også ødelægges. Det sker så ved at han får manipuleret en lov igennem, hvorefter alle superhelte skal registreres af myndighederne, som han ved at kaptajnen vil være en stærk modstander af. Det hele ender i en "borgerkrig" mellem superhelte, og det er mod slutningen af den krig, hvor en desillusioneret kaptajn har overgivet sig til myndighederne, at den dræbende kugle rammer Captain America.

Brubaker forstår sin genre og dens logik. Captain America har overlevet at blive skudt på tusinder af gange. Så han dør ikke bare fordi en tilfældig snigskytte prøver at skyde ham. Det er langt mere udspekuleret end som så. På samme måde som Brubaker følger genrekonventioner til perfektion, er hans personer også helstøbte og passer ind i den verden de er skabt til. Superteknologi og mennesker med overnaturlige evner er en del af deres hverdag, så det forholder de sig til som vi forholder os til kontrollører i S-tog og mobiltelefoner. Men hvorfor, kunne man måske spørge, er de gode personbeskrivelser ikke noget man så tidligere, når man kan se at folk som Busiek og Brubaker kan få det til at fungere helt smertefrit sammen med superheltegenre? Svaret er nok mangesidigt: Dels kræver det en hel del talent, som flertallet af fortidens tegneserieforfattere

nok ikke havde, dels er publikum for superhelte-tegneserier blevet ældre og mere kræsent og endelig kræver det en del mere tid at lave end blot et simpelt plot med enkle personer, tid som tidligere tiders hårdtarbejdende tegneserieforfattere måske ikke havde.

Er det så sådan at alle superhelteserier uden gode, dybe personer er dårligere tegneserier? Nej, selvfølgelig ikke. Det er blot en anden form for superhelteserier som har andre udfordringer for forfattere og tegnere end serier som Brubakers *Captain America*. Det at kunne lave personer med kun antydninger af hvad der er bagved, er også en kunst. Men jeg tror at jeg vil undlade at gå længere ind i den diskussion, da jeg ikke har læst ret mange tegneserier de seneste år. Jeg holder dog fast i Brubaker og hans kaptajn så længe de har interessante ting at byde på. Lige nu er kaptajnen en anden end Steve Rogers, der tilsyneladende er død, men hvis jeg ikke har gættet meget galt, så har Brubaker så meget greb om genre at en helts død ikke behøver at være helt permanent. Skulle nogen få lyst til at læse serien, så skal jeg sige at man kan nøjes med at læse selve *Captain America*-opsamlingerne, og springe alle spinoff-serierne med endeløse kampe mellem superhelte, mindetaler o.s.v., over. Det bruger Brubaker dejligt lidt tid på. Hovedtegner på serien er Steve Epting, som har lavet et ganske solidt stykke arbejde.

Til denne artikel er anvendt:

T.H.U.N.D.E.R. Agents #1-20 (Tower Comics, 1965-1969)

Captain America vol. 5 #1-42 (Marvel, 2005-2008)

På falderebet...

Af Tue Sørensen

Skulle dette nummer have fortalt udtømmende om science fiction i tegneserier, ville det have haft en tykkelse som et leksikon. Der er store mængder at tage fat på, og et enkelt nummer af et 56-siders tidsskrift kan kun håbe på at fremvise et udpluk; en lille smagsprøve på alt det gode, der findes. Jeg vil på denne ene side forsøge at give netop sådan en smagsprøve på et mikroskopisk udvalg af de mest anbefalelsesværdige (og i dette tilfælde amerikanske) serier som desværre ikke opnåede større omtale i dette nummer i øvrigt.

• *Marvel Star Wars*

Marvel udgav fra 1977-1986 en månedlig *Star Wars*-tegneserie (også pletvis kommet på dansk som *Star Wars Bladet*), skrevet af Archie Goodwin m.fl., og tegnet af bl.a. Walt Simonson og Tom Palmer. Det er generelt virkelig godt tegneseriehåndværk med god kontinuitet mellem historierne; kort sagt, kræse for fans af både *Star Wars* og klassiske tegneserier. De 107 numre og 3 annuals er for få år siden genudgivet i syv tykke samlebind fra Dark Horse, under titlen *Star Wars: A Long Time Ago...* vol. 1-7.

• *Nexus*

Nexus er en sci-fi/superhelteserie der startede i 1981, skrevet af Mike Baron og tegnet hovedsageligt af Steve Rude. Den foregår omkring 1000 år ude i fremtiden og handler om en mand som bliver tvunget af en mystisk alien til at henrette masse mordere – en klar kommentar på og problematisering af de mere kendte superheltes regel om aldrig at slå ihjel. Serien er skiftevis seriøs og humoristisk, da forfatteren og tegneren har meget forskellige temperamenter, og skiftevis laver historier der passer bedst til den ene eller den

anden. Baron er en inspireret ordsmed, og serien indeholder altid både interessante og skøre elementer, og har et utroligt underholdende univers med mange bizarre personer. Den er ofte fantastisk sjov og meget flot tegnet. Den overordnede saga er for nylig slut med #102, men *Dark Horse* er i gang med en komplet genudgivelse i tykke samlebind der hedder *Nexus Archives*, og som nu er nået til bind 9, og dermed er over halvvejs.

Alan Moore

Stort set alt hvad Alan Moore skriver er værd at læse, som de fleste tegneseriefans nok er klar over. Men udover hans mere kendte ældre arbejder (som også tæller meget science fiction, oftest humoristisk) har han også i de senere år lavet mange interessante ting, som også er skæbnestemt til at blive moderne klassikere. Jeg vil fremhæve to ting i særdeleshed:

• *Supreme*

Supreme er en forrygende intelligent Superman-parodi, som på dygtig vis både hylder og parodierer de ret skøre Superman-historier fra 1950'erne og '60'erne. Det er fantastisk vittigt og velskrevet, og det er næsten så man vrider sig på gulvet af grin. Historierne er udkommet i to samlebind fra Checker Book Publishing Group: *Supreme: The Story of the Year* og *Supreme: The Return*. Kvaliteten af produktionen er ikke i top, men historierne er alt for gode til at man gider ærgre sig.

• *America's Best Comics*

Alan Moore fik i 1999 lov til at skrive en hel familie af serier for forlaget Wildstorm (som kort efter blev opkøbt af DC Comics), under ét kaldet *America's Best Comics*. Over de næste 6-7 år producerede han, sammen med en håndfuld gode tegnere, en masse fantastisk arbejde, herunder også den meget kendte *League of Extraordinary Gentlemen* og den vidtløftige *Promethea*, men jeg vil her nævne de øvrige, som indeholder mange

klassiske sci-fi elementer:

• *Tomorrow Stories*

En 12-numres antologiserie med hovedsageligt humoristiske serier, heriblandt den bidende politiske Captain America-parodi *The First American* og en storslået serie om den fantasifulde 12-årige opfinder Jack B. Quick, der bl.a. sender politiet efter fotonerne fordi de overskrider fartgrænserne på landevejene...

• *Tom Strong +*

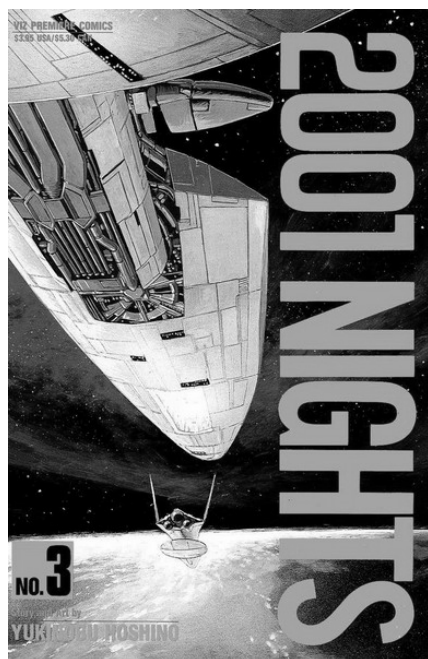
Tom Strong's Terrific Tales

Storværket fra America's Best Comics må næsten siges at være Tom Strong, som der sammenlagt kom 49 numre af (inkl. oneshot'et *The Many Worlds of Tesla Strong*). Tom Strong er en "science hero"; en både seriøs og humoristisk hyldest til superheltenes forgængere fra pulp-tiden (Doc Savage, Flash Gordon, og figurene fra *Planet Comics*), komplet med eget superteknologiske hovedkvarter og en dampdrevet robot-assistent, Pneuman. Han er gift med en afrikansk prinsesse, og har datteren Tesla, så serien er også spækket med familieværdier. Historierne spænder fra eventyr til ekstrem sci-fi, altid af et lidt gammeldags tilsnit; i ét nummer bruger en alternativ udgave af Tom Strong 30 år på at løbe tværs over galaksen! Men serien fungerer som nutidig underholdning, og kan i høj grad anbefales.

• *Top 10*

Top 10 er en 12-numres politiserie udformet som en tv-serie. Den foregår i Neopolis, en by hvor alle (and I mean everybody!) har superkræfter og kostumer. Der er også en "lufthavn" til andre universer og dimensioner, så persongalleriet er yderst kulørt. I ét nummer skal de f.eks. opklare et mord som er en del af et mytologisk sagn som gentager sig hver eneste dag. Meget Douglas Adams-agtigt! Alan Moore formår gang på gang både at efterligne, hylde og overgå sine forbilleder, og det er altid en stor fornøjelse at opleve!

Tema-anmeldelser

Yukinobu Hoshino:

2001 Nights # 1-10

Tegneserie, Viz Comics, USA 1990-91 (oprindelig Japan 1984-86), 10 x 80 s.

Det er nu næsten 20 år siden at denne tegneserie udkom, hvilket i sig selv er god grund til at re-vurdere den, og se om den stadig holder lige godt. Imidlertid har jeg dog først læst den i år, hvilket gør at jeg må vurdere den med en førstegangslæseres øjne (hvilket nok er grunden til at redaktøren ville have mig til at gøre det).

Meget kan der siges om denne tegneserie. På den ene side at historierne læner sig vældigt op af amerikansk science fiction fra 'hard' science fictions gyldne tid (dvs. inden new wave), og således story-wise set er ret uoriginal, for ikke at sige gammeldags. På den anden side at europæisk og japansk stil og fortælleteknik kombineres, hvilket har skabt et værk der er både gudesmukt, dynamisk og tankevækkende.

Handlingen udspiller sig i en nær fremtid, hvor den kolde krig stadig eksisterer (og ja, koldkrigs-stemningen gør at den desværre virker ret dated allere-

de), og koloniseringen af solsystemet er begyndt. De første par bøger introducerer nedfrysningsteknik, mulighederne for tidligere eksisterende liv i solsystemet, og tidlige forsøg på at nå andre stjerner, hvilket så kulminerer i udviklingen af anti-stof-energi (# 1-3). Derefter følger historier om kolonisationsforsøg og konflikter fra rumalderens begyndelse (# 4-8) til dens afslutning (# 9-10). Ved slutningen af serien er der gået hele 400 år.

Hver historie har forskellige personer, og varierer stærkt i længde, men der er en gennemgående historie med en vis familie Robinson – de første menneskelige kolonister der sendes ud i rummet. Det giver et meget stort og noget forvirrende persongalleri at holde styr på, og for hver historie kommer man ind *in medias res*. Det gør det på den ene side rigtig svært at komme i gang med serien, hvilket selvfølgelig er skidt, og i længden bliver man træt af at skulle vente på en "aha"-oplevelse i løbet af historien, der sætter én i stand til at forstå hvad der egentligt foregår. På den anden side er denne teknik med til at skabe billedet af en langt større setting, som om der er meget mere end hvad vi får lov til at se. Desuden ser vi hele tiden teknologiske fremskridt opfundet eller hentydet på et tidligere trin, blive forklaret i flere detaljer efterhånden, hvilket gør, at hvis man læser videre, kan man pludselig gå tilbage og se de tidlige historier i et andet lys. Så ikke alene bliver historierne stort set bedre og bedre for hvert hæfte, de tidlige historier bliver bedre af at man læser de senere historier. Så hvis man først kommer godt i gang, får man lyst til at læse historierne igen og igen. Jeg er bare bange for at når det første trin er svært, bliver mange læsere afskrækkede, og det er ærgerligt.

Hvad angår historierne kan man som sagt drage meget tydelige paralleller til kendte vestlige værker. I nr. 2 ydes der med maskinen K.A.R.C. en meget over-

lagt *homage* til Rumrejsen år 2001 (hvis ikke tegneseriens titel allerede har røbet dette); ligeledes trækker forklaringen på menneskets udvikling, i nr. 3, rent æstetisk på samme materiale.

Kolonimagt-kampen i nr. 5 trækker meget tydelige paralleller til Stanley Weinbaums *Parasitternes planet*, og skulle man tro at dette er tilfældigt, er de levende mugarter i *Symbiotic Planet* i nr. 6., nærmest en *twist ending* til Weinbaums historie.

De formskiftende væsener fra nr. 8 giver minder om *Who Goes There?* af John W. Campbell Jr., selv om de her imiterer for at forsvare sig, og ikke omvendt. Og der er også en go' portion Campbell i den melankolske stemning på den døende planet i nr. 9, ligesom i hans *Twilight*, ja, det nævnes endda at planeten er i sit "twilight".

Og så er der selvfølgelig dét at rumfarerne pr. definition er amerikanere og russere. Der er lige lovlig meget vanetænkning over dette. Der var trods alt en hel verden derude, som i 1980'erne vel også kunne tænkes at starte egne rumprogrammer en gang!

Jeg nævner kun de mest oplagte eksempler, og mere belæste folk vil kunne finde endnu flere paralleller. Hvad der dog gør historierne så gode, er at Hoshino har hentet sine idéer nogle rigtig gode steder fra, og han formår at modernisere idéerne og gøre dem til sine egne, ikke mindst ved hele tiden at balancere på kanten i mellem hyldest til fremskridtet og melankoli over menneskelige begrænsninger.

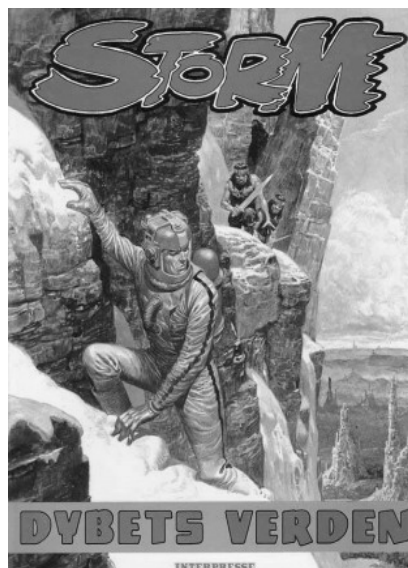
Derudover sætter Hoshinos enorme belæsthed sig igennem på en anden måde. Han ved tydeligvis meget om den vestlige verden, især antikken og kristendommen. De paralleller han drager, f.eks. til Det tabte Paradis, er ikke diskrete, men udpenslede ved citater og forklaringer, men det gør ikke noget. Tværtimod bliver budskaberne mere nærværende end de ellers kunne være blevet (jeg har selv

læst mange tekster, hvor en klassisk studerende vil forstå hen-tydningerne, og alle andre må føle sig lidt uden for).

Ud over at den humanistisk-religiøse side af sagen er på plads, er den naturvidenskabelige det også. Fodnoterne kan godt springes over, og er måske lidt irriterende for nogle, men hovedsagen er at teknologien gøres sandsynlig ved hjælp af den forklarende dialog, i stedet for det billige trick at skrive dialog der skal gå hen over hovedet på én (dvs. det er ikke technobabble). Visse af de rumvæsener, der efterhånden introduceres, er både biologisk overbevisende, og et "levende sorte hul" er endvidere meget originalt fundet på. Og så er der selvfølgelig illustrationerne. Det er *hands down* de bedste manga-illustrationer jeg nogensinde har set. Jeg er stor modstander af den typiske manga-stil (og jo mere kawai, jo værre!). Jeg kan godt lide at hver enkelt tegner finder sit eget udtryk, og selv om mere garvede mangafans vil påstå, at jeg bare ikke har læst nok til at kunne se nuancerne, synes jeg for det første at man umiddelbart og uhildet bør kunne se forskel på tegnestil, og jeg er led og ked af de samme "action-linier", svedperler og catfalls. Så er det sagt. Men hos Hoshino er personerne meget realistisk og individuelt tegnede, men det gør ikke at tegnestilen er mere "vestlig". Den er tydeligvis japansk, fordi mangagens action-virkemidler udnyttes (men på en sparsom og derfor meget mere effektiv måde end normalt), men vigtigst af alt er strengen tydeligvis Hoshinos egen. Det er ikke stor kunst, men det er stilrent og fejlfrit. Det bør sige noget, at jeg langt foretrækker europæiske serier fordi de er i farver – men kun tænkte over at serien er i s/h bagefter.

Alt i alt er det en stærkt anbefalelsesværdig tegneserie, men den kommer ikke helt til tops – dertil er den ikke tilstrækkeligt nyskabende.

Rasmus Wichmann

Storm nr. 1-3

Tegneserie, Interpresse 1980-84 (danske udgaver), 3 x 48 s.

Tegnet af Don Lawrence, skrevet af Saul Dunn (nr. 1), Martin Lodewijk (nr. 2) og Kelvin Gosnell (nr. 3)

Den britiske science fiction tegner Don Lawrence, som døde i 2003, var i 1970'erne og '80'erne travlt beskæftiget med at tegne serierne *The Trigan Empire* og *Storm*; koncepter som han selv havde opfundet, men fået andre til at forfatte. *The Trigan Empire* kan opsummeres som "romerriget i rummet"; en af historierne er udkommet på dansk i *Super-serien Senior* nr. 25: *Kampen Om Trigoria* (1976); forfatteren var Mike Butterworth.

Storm handler om astronaut-helten Storm, som kommer fra et sted sidst i det 21. århundrede. Han er på en mission for at undersøge Jupiters store røde plet, da han bliver fanget i pletens storme, og kastet millioner af år frem i tiden. Da han vender tilbage til Jorden, er havene udtørret, og planeten er domineret af nye intelligente arter, udviklet fra både dyr og mennesker. Der er også nogle "gammel-dags" mennesker tilbage, men de fleste lever tilsyneladende en slave-tilværelse eller er barbarer. Rundt omkring ses efterladenskaber af højt udviklede civilisationer som i mellemtiden er gået under.

Storm, der heldigvis selv er

lidt af en barbar-type, må forlade sig på sin råstyrke og snilde for at klare sig i denne verden, og han slår følgeskab med den rødhårede kvinde Rødhår (hun hedder Ember i den engelske udgave).

De tre danske album hedder *Dybets verden*, *Dødens palads* og *Legenden om Yggdrasil*. Første album beskriver den verden han kommer til (han er i begyndelsen ikke klar over om han egentlig er kommet frem eller tilbage i tiden), og i andet album skal han sammen med en gruppe brogede figurer finde vej gennem et gammelt, superavanceret nedstyrtet rumskib fyldt med fælder, hvor han bl.a. kommer til at kæmpe mod en holografisk udgave af sig selv. Dette plot er sandsynligvis lånt fra *Doctor Who*-historien "Death to the Daleks" fra 1974, hvor en stort set identisk situation finder sted i en gammel forladt by på planeten Exxilon.

I tredje album på dansk (som af uransagelige grunde er det originale nr. 8) er Storm blevet en af lederne i en teknologisk avanceret kultur, men han føler sig bundet på hænder og fødder af ansvaret, og sammen med Rødhår tager han igen op til Jupiters røde plet, i håb om at komme tilbage til sin egen tid. Imidlertid bliver de slynget endnu flere millioner år ud i fremtiden, og Jorden beherskes nu af en race af intelligente dinosaurer!

Det tredje album slutter med en ond cliffhanger: de hører rygter om en vaskeægte tidsmaskine (nemlig den som har bragt dinosaurerne frem i tiden, hvor de ved genetisk manipulation er gjort intelligente), og tager ud for at finde den! Hvis man som jeg er stor fan af disse tegninger og denne verden, så er det ekstremt ærgeligt at der kun kom tre album på dansk. Serien er også kun kommet i små portioner i England (bortset fra at der i de senere år vist er kommet nogle meget dyre samle-udgaver), for Lawrence har hovedsageligt fundet forfattere (og læsere) til *Storm* i Holland! I Holland (og i

øvrigt også i Tyskland) er serien så populær at der er kommet 30-40 album, og de er endda fortsat under andre tegnere efter Lawrences død. En af de forfattere der skrev mange af de tidligere *Storm*-album, er Martin Lodewijk (kendt fra serier som bl.a. *Agent 327*), og han gæstede faktisk Danmark til tegneseriefestivalen i Baltoppen i Ballerup i 1994, hvor jeg var så heldig at få både et dansk og et britisk *Storm*-album signeret af ham.

Don Lawrence har også tegnet en vikingeserie ved navn *Karl The Viking*, men den er desværre meget svær og dyr at få fat i. Alt i alt må man sige at Lawrences værk er karakteriseret af en forkærlighed for at blande fortid og fremtid. Når man læser hans ting, er det dog mest de imponerende flotte, næsten malede tegninger, man lægger mærke til. Lawrence må siges at tilhøre den kontinental-europæiske tradition mere end den anglo-amerikanske, fordi han giver tegningerne – den kunstneriske side – førsteprioritet og historien andenprioritet.

Tue Sørensen

Alexandro Jodorowsky og Fred Beltran: Megalex nr. 1-3

Tegneserie, Arboris 1999-2008
Alexandro Jodorowsky har officielt mistet forstanden. Ja. Igen.

Aldrig i mit liv har jeg set en serie med så stor friktion i mellem de forskellige tråde i handlingen. Men er det så godt eller skidt? Well, det er godt og skidt.

Så, hvad handler den om? *Boy, is that the million dollar question!*

I bind 1 får vi præsenteret planeten Megalex, styret af en ond konge, dronning og prinsesse, og den er så godt som totalt dækket med ens huse, befolket af kloner – men lidt natur holder stadig stand, Asterix-style. En klon (kaldet Afvigeren) bliver mislykket og må flygte. Men planeten er også truet af mærkelige væsener udefra.

Okay. Teknologi mod natur – ret plat og set mange gange før (NB: Det teknologiske og kolde herredømme foretrækker stadig lærerinder med enorme babser).

I bind 2 lægger det ud med at lege terrorister-eller-frihedskæmpere. Hvorefter vi erfarer at der er et magisk eventyrrige i midten af planeten, styret af en gammel fyr, hans talende ulv og hans brors spøgelse. Pusterør kan dræbe højt avancerede robotter. Zerain, ”den pukkelryggede engel”, introduceres, som er ulykkeligt forelsket i den onde prinsesse Kavatah, som selv lider pga. en forbandelse. Afvigeren bliver brugt som et ridedyr i en duel mod sumo-brydere. Tegneserien svinger fra plat til AWESOME.

I bind 3 viser det sig at hele planetens ulykkelige situation skyldes en helvedesmaskine skabt for at stoppe en ond Messias, som dog for længst var skredet, hvilket gjorde deres horrible løsning morsomt unødvendig. Der er også incest, hvorefter alle slutter fred og er glade. Slut.

Okaaaay. Hvad fanden var det lige, jeg læste?

Jodorowsky har ladet sig inspirere af sin egen måde at skrive *John Difool* på: Vi starter ud med et relativt simpelt scenarie i en science fiction-baseret verden (i Jodorowsky-forstand. Bær lidt over med mig, ikke?), derefter hældes der på med religiøs mysticisme. Handlingen sprin-

ger lidt rundt fra lokation til lokation, og karakterene starter i ét hjørne for at ende i et andet (og derudover så ændres også på hjørnernes vinkler).

Den basale forskel på de to serier består i, at i *John Difool* er alle personerne flertydige og interessante – og selv om der er virkeligt mange af dem, kan man ret hurtigt beskrive hvad hver enkelt af dem står for. Det er meget sværere med personerne i *Megalex*, og det er ikke fordi de er mere komplekse, men blot fordi vi får mindre at vide om dem. *John Difool* var handlingsmæssigt mere sær end dette, med f.eks. de underlige vismænd på Jorden som vi aldrig fik at vide hvor kom fra, men de temaer der blev taget op om tro og kærlighed, var til at forstå. I *Megalex* tilfælde, har jeg ikke *clue one* om hvad der foregår.

Men selv om det er et kaos af dimensioner, er det noget smukt kaos. Der er, så vidt jeg kan se, digital farvelægning i de første to bind. Det er lidt stift, men det er ret *interessant* (det sidste bind er mere konventionelt farvelagt, og af den grund mere dynamisk at se på). Det er også fuldt berettiget at sige at alle de enkelte scener i sig selv er enten morsomme, spændende, flotte eller sexede... problemet opstår først når man tænker over det, hvilket man før eller senere bliver nødt til.

Ergo: Jeg havde en god læseoplevelse, men det er stadig noget bras. Jeg arbejder på at forstå hvordan det overhovedet er muligt.

Rasmus Wichmann

ANMELDELSER

Anmeldt i dette nummer:

- *Reading Comics and What They Mean*
- *Dødens Mange Facetter*
- *Vandringer i Mørke*
- *Dexter in the Dark*
- *Light Brigade*
- *Star Trek*
- *Antichrist*
- *Asterix og de Olympiske Lege*
- *Terminator: Salvation*

Reading Comics And What They Mean – How Graphic Novels Work

Bog af Douglas Wolk, Da Capo Press 2007, 416 s.

Det er ellers et stykke tid siden jeg rigtigt har læst noget seriøs litteratur, der ser videnskabeligt på tegneserien som medie. Faktisk så begrænser det sig vist til et par stykker der blev udgivet på dansk i slut-'70erne eller start-'80erne. [Jeg kan på anmelderens forespørgsel oplyse at det drejer sig om Horst Schröders *Fremtiden i tegneserier* (Carlsen Comics, 1982) og Laigaard og Poulsens *Personskildring i tegneserier* (Stavnsager, 1984). -Red.] Der findes sikkert en del – en af de vigtigste er nok Scott McClouds *Understanding Comics: The Invisible Art* (1993) – på dansk *Tegneserier – fornøjelse, fremstilling, forståelse* (Gyldendal, 1994) – men i forbindelse med noget research på en andet indlæg til dette blad, så faldt jeg over denne nyudgivne bog (2007), og den gjorde mig ærligt talt så nysgerrig at jeg købte den. Grunden til min interesse er, at denne bog nærmest udelukkende fokuserer på amerikanske tegneserier og pri-

mært på dem som er udgivet som såkaldte "graphic novels" dvs. enten mere eller mindre selvpublicerede færdige værker eller samlinger af DC/Marvel historier med en rimelig fortløbende handling og en afslutning, der sælges i noget der minder om bogform. Nærværende bog er righoldigt illustreret med over 100 eksempler fra de udvalgte værker og det er tydeligt, at Douglas Wolk brænder for emnet, som han da også lever af som tegneserieanmelder på New York Times, Salon, Rolling Stone, m.fl.

Wolk bruger de første 135 sider på at fortælle lidt om tegneseriens historie med fokus på USA, indflydelsen fra forlagene, betydningen af indførelsen af Comics Code, der indførte censur og det efterfølgende brud med samme censur, en diskussion af forskellige definitioner på tegneserier, forskelle og ligheder med film, positive og negative aspekter af samlere, betydningen af "stil" og auteursens (her hovedforfatter og/eller tegner) vigtighed for den gode tegneserie. Han kommer sågar ind på Immanuel Kants *Kritik Af Æstetisk Bedømmelse*, men det er heldigvis stadig underholdende læsning...

Et andet interessant afsnit i denne sektion af bogen er en spændende argumentation for de underliggende metaforer, der er grundlag for mange af de klassiske superheltes succes. Der er de åbenlyse såsom Grønne Pil <-> Robin Hood til de mere subtile, men ikke desto mindre bestemmende for hele serien som Spider-Mans codex "with great power there must also come – great responsibility!"

Det siger sig selv at talrige skurke selvfølgelig også er bygget efter samme princip, hvor ærkefjenderne typisk er kontra-metaforen/-symbolet til helten.

Alt sammen er det oplæg til Wols argument for den "stil" han kan lide, og de efterfølgende 220 sider er stort set hans subjektive anmeldelser af nogle af hans yndlingstegnere/-forfattere,

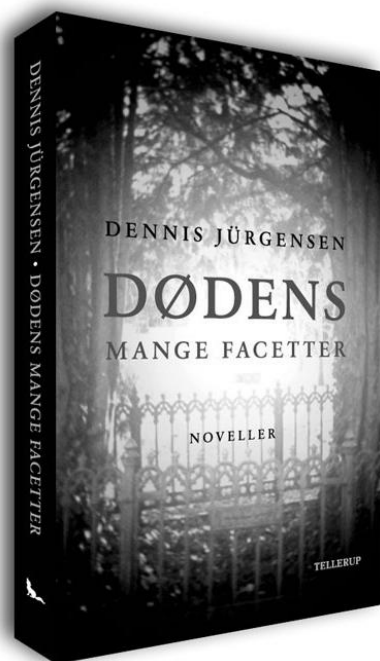
Læs anmeldelser fra tidligere numre af *Himmelskibet* på:
www.fantastik.dk/anmeldelser

der heldigvis inkluderer mange af de bedste ting, der er udgivet i USA.

Jeg nævner i flæng Ditko, Eisner, Miller, G. og J. Hernandez, Spiegelman, Dave Sim, Alan Moore, Grant Morrison, Starlin, Hope Larson, m.fl.

Personligt vil jeg da erkende at visse af hans valg, er jeg ikke enig i, men han argumenterer trods alt grundigt for sin sag, og jeg er absolut blevet klogere og mere nysgerrig af at læse denne bog. Jeg ville f.eks. ikke have anet, at jeg skulle købe Grant Morrisons *The Invisibles* på den seneste Fantastik-auktion, men pga. at jeg havde læst denne bog, så var det ret oplagt at det måtte være noget for mig, og det lykkedes. Ergo kan bogen anbefales som inspiration og give lidt erkendelse af at det ikke kun er europæerne der kan lave "art"-comics men amerikanerne kan også, og der er tilmed superhelte i en stor del af dem.

Niels Gjerløff

Dødens Mange Facetter

Novellesamling af Dennis Jürgensen, Tellerup 2009, 228 s.

Med en ret dystre forside, og titlen *Dødens mange facetter*, så skulle man umiddelbart tro at der her var tale om en samling

gysernoveller, specielt når forfatteren er Dennis Jürgensen, som har gjort sig en del i horror-genren tidligere. Han skriver dog i mange forskellige genrer, både generelt og i denne bog. Bogens forord starter da også med at slå fast at de 19 noveller i bogen er meget forskellige og strækker sig fra "science fiction og fantasy over horror og thriller til krimi og mainstream". Fælles for alle novellerne er at døden i en eller anden form spiller ind. Dette betyder ikke at alle novellerne handler om folk der dør, det kan også være folk der er døde for længst, eller folk der blot er gået i stå i en dødlignende tilstand.

Bogens første novelle "De forlanger 700.000 i små sedler..." er en krimi. Den er skrevet udelukkende som dialog, hvilket jeg ikke syntes virkede særligt godt, eller også er det blot fordi historien ikke er videre spændende.

Det hjælper betydeligt med de næste noveller; "Deja-vu", en tidsrejsefortælling, og den klassiske spøgelseshistorie "Den sidste chauffør", men der er vi også mere ovre i genrer der passer mig. Selvom bogen som sagt kan virke til at være en gys og horror bog, så er det faktisk kun en 4-5 af novellerne der hører til den genre, og den novelle hvori der optræder en form for zombier/gengangere, er mere en sort-humor fortælling.

Der er derimod en hel del science fiction-noveller i bogen. "Det er det vi er her for" er en fortælling om en mand hvis ene kind er ved at falde af, og på indersiden af kinden kan han læse alle sine stamdata, hvilket giver ham en noget overraskende viden om sig selv.

I "Lindkvist" er Jorden overbefolket, så alle skal jævnlige likvidere et andet menneske, ellers bliver man dømt til døden, og i "Fund på en fremmed planet" befinder vi os (måske) på en anden planet.

Der er også aliens med i nogle af novellerne. I "Lovestory år 8078" møder vi en fremmed race der har invaderet Jorden og nu bruger mennesket som fødekilde, en sød historie om alien kærlighed

og om brutale slagtemetoder. I bogens sidste novelle, "Superior", møder vi endnu en alien. Væsnet er kommet her til Jorden og er mennesket langt overlegent. Det har potentialet til at slagte hele jordens befolkning, hvis det havde været lidt mindre glubsk og mere intelligent. "Superior" er en af samlingens bedste noveller.

I "Joggeren der løb baglæns" er det et medikament som hovedpersonen indtager, og mens han løber, går tiden baglæns. Han forsøger hele tiden på at nå langt nok tilbage i tiden til at kunne forhindre sin kones død, men nogle ting kan være svære at ændre – dér har kosmos lagt sin plan.

En af de mere pudsige historier er "Hvordan Sherlock Holmes gennemskuede sandheden", hvori den berømte fiktive detektiv finder ud af at han er en fiktiv person, og på sin normale rolige måde fremlægger beviserne for sin ven Watson.

Med sine 228 sider er der ikke meget plads til hver af de 19 noveller. Der er dog også meget forskel på novellernes længde. De fylder fra 3 til 25 sider, men de fleste er på en 8-9 sider. Bogen er således hurtigt læst, men de mange genreskift gør det både lidt forvirrende, men også at det er svært at forudsige hvad der vil ske i de forskellige noveller. Bogen er både varieret og ujævn, men dette gør at der vil være noget for de fleste af de i toppen nævnte genrelæsere, men som nævnt er der mere for science fiction-læseren end for horror-læseren.

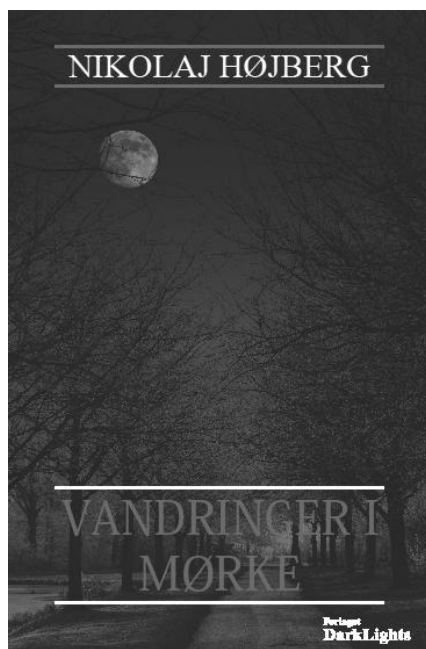
Thomas Winther

Vandringer i Mørke

Novellesamling af Nikolaj Højberg. Forlaget DarkLights 2009, 192 s.

I Himmelskibet nr. 20 stiftede vi bekendtskab med Nikolaj Højbergs skrivestil i novellen "Sov, lille ven". Skal man sætte en genrebetegnelse på såvel novel-

len i Himmelskibet nr. 20 samt på novellerne i hans novellesamling *Vandring i mørke*, så vil det være mest passende af placere dem i genren New Weird. Det er en genre som bl.a. Clive Barker hører under. Det der ligger i Weird-traditionen, er at det ikke er direkte horror-fortællinger, selvom horror klart er et element. Historien beskæftiger sig derimod med det specielle, med verdener der minder meget om vores, men hvor der er noget mærkeligt og forstyrrende der gør at den alligevel afviger. I bund og grund, der er noget "weird" på færde. Ang. New Weird vil jeg henvise til Knud Larns anmeldelse af bogen *The New Weird* i Himmelskibet nr. 18.

Den første novelle i *Vandring i mørke* er "Jeg er så tørstig". Den handler om to mænd fra Dansk Geo-Undersøgelser der er ude og lave forureningsundersøgelsesboringer på en gammel tankstation-grund. I undergrunden finder de en blodlignende, ukendt væske. Da de undersøger de forladte bygninger nærmere, finder de ud af at der måske ikke er nogen mennesker til stede, men der er en tilstedeværelse der alligevel gør at der er liv i de gamle forfaldne bygninger. Dette er en novelle som på flere punkter minder om de noveller som ovennævnte Clive

Barker skrev til hans *Books of Blood*.

"Rapporten om Bent" er en science fiction spøgelseshistorie. En aften i sin bil oplever Bent noget han bedst kan beskrive som en UFO-oplevelse. Han bliver kort derefter kontaktet af folk fra militæret der beder ham om ikke at fortælle nogen om hans oplevelser. Det viser sig dog hurtigt at de personer der opsøger ham, i mere end en forstand ikke er af denne verden.

"Miss Hyde og Jesus" er nok den mærkeligste af historierne. En lejemorder kommer efter et udført job til at hænge på en kvinde der tror hun er Jesus, eller er det blot ham der tror hun er det?

"Matcha til Tanaka san" er umiddelbart en historie om tabt kærlighed. Tanaka og Akiro er brødre, men der er ikke meget kærlighed imellem de to. Derimod elsker Tanaka Akiros hustru. For at få hende, vælger han dog ikke at slå Akiro ihjel, han vælger derimod at begå rituelt selvmord, som så giver ham muligheden for at overtage Akiros krop, liv og hustru. Dette betyder dog at han må smide Akiros sjæl væk. De munke som gav Tanaka lærdommen om ritualer, gav ham dog også en advarsel, og sådanne skal man aldrig overhøre...

I "Den akademiske virkelighed" smelter den akademiske verden lidt for meget sammen med vor normale verden for hovedpersonen Adrian.

"Pink" er farven på det der falder fra himmelen. Eller rettere, det er dét alle der oplever dette fænomen, bliver ved med at gentage. Hvad det egentligt er, hvorfor det falder, og hvorfor folk bliver sindssyge af at opleve det, er noget af det der farer igennem hovedet på helten, alt imens han prøver at få fat på sin kæreste.

I "Johnnys valg" er et røveri gået helt galt, og Laila er nu ved at dø i Johnnys arme. Igennem hans kontakter får han fat i lægen Grandfeld, en læge der er ude på at redde liv, men ikke nødvendigvis Johnny og Lailas,

og ikke nødvendigvis ved normale medicinske metoder.

"Elvis har forladt bygningen!" Denne novelle er den eneste der ikke indeholder overnaturlige elementer. Verden er dog alligevel ikke helt som man normalt oplever den, her er det journalisterne der skaber den.

Samlingen kan godt virke noget ujævn, da der er meget stor forskel på novellerne. Her tænker jeg ikke kun på novellernes emner, men også på kvaliteten af dem. Der er dog ingen tvivl om at de gode af novellerne langt opvejer de svagere. Det er ikke bogen selv der betegner sig som New Weird, det er min *label* til den. Bogen selv beskriver sig som en vandring gennem gysets mørke landskab, en vandretur som jeg vil anbefale folk at tage.

På Nikolaj Højbergs hjemmeside (www.ildsjaelen.dk) kan man læse at den næste novellesamling er på vej, noget jeg vil glæde mig til, og jeg håber også vi får mere at læse fra ham i Himmelskibet.

Thomas Winther

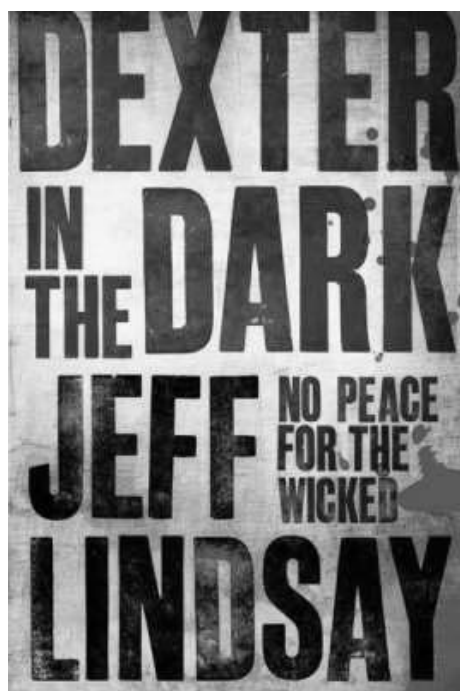
Dexter in the Dark

Roman af Jeff Lindsay, Orion 2008, 376 sider

Seriemorderen Dexter Morgan, der arbejder som *blood-splatter analyst* i Miami politi, er af de fleste nok kendt fra tv-serien *Dexter*. Men der ligger to bøger af Jeff Lindsay bag de to første sæsoner af serien, *Darkly Dreaming Dexter* og *Dearly Devoted Dexter*. *Dexter in the Dark* er den tredje bog fra Jeff Lindsay om Dexter Morgan. Man kunne spørge sig selv hvorfor det skal anmeldes i *Himmelskibet*, for der er da ikke noget fantastisk (i genre-mæssig forstand) over det? Nej, det er der hverken i serien, de to foregående bøger eller den nyeste og fjerde bog (*Dexter by Design*), men i denne bog har Jeff Lindsay taget en delvis overnaturlig drejning af sit univers – til stor kritik fra mange fans (herunder mig), så derfor anmeld-

des den her. [Dexter-fænomenet er da ganske fuldblods-horror, så det er skam helt inkluderet under vores forenings og Himmelskibets fokus! -Red.]

Dexter er en seriemorder med visse principper. Han dræber kun folk der fortjener det, hvilket oftest vil sige de mordere, voldtægtsforbrydere, børnemishandlere og andet godtfolk, han støder på i sit daglige politiarbejde, som man af den ene eller anden grund ikke kan føre en rigtig sag imod. Udadtill lever Dexter et facadeliv, hvor han agerer venlig og almindelig. Han kommer tit med doughnuts til sine kollegaer, har endda en kæreste og viser oprigtig glæde ved hendes to børn. Men hans mørkere lyster til at slå ihjel, styres af hans *Dark Passenger* – en indre stemme der tager kontrollen når han udfører sine henrettelser.

Formen til historien er efterhånden velkendt. En række opsigtsvækkende mord fanger Dexters opmærksomhed, og han skal således både passe sit arbejde med at hjælpe sin søster i efterforskningen og få stillet sin egen nysgerrighed. En række lig bliver fundet hvor kroppene er brændt og hovedet erstattet med et keramisk tyrehoved. Denne scene forstyrrer Dexters *Dark Passenger* og pludselig er den

væk! Hans indre morderiske kræfter har forladt ham, og dette fører til en række eksistentielle overvejelser for Dexter. I både de tidligere bøger og i tv-serien, har der ikke været nogen antydninger af at Dexters *Dark Passenger* skulle forstås på nogen anden måde, end blot et symbol på Dexters mørke del af sin lettere skizofrene person, men her går det over i at det er en slags overnaturlig ånd, der angiveligt stammer fra den gamle hebraiske gud Moloch. Så mens Dexter både skal kæmpe med sin søster, der trækker ham rundt i politieforskningen, sin forlovede, Rita, der planlægger deres bryllup og hendes to børn der ønsker at blive ligesom Dexter når de bliver store, skal han altså også finde sin tabte *Dark Passenger*. Det leder ham frem til en ældgammel kult af dæmoner der følger guden Moloch – der bliver beskrevet som selveste ophavsmanden til at mennesket blev voldeligt og morderisk.

Jeff Lindsay skriver fortsat meget sorthumorisk, med god galgenhumor, og Dexters morbide kommentarer til hans eget dobbeltliv giver da stadig et par grin undervejs. Det er en bog med masser af stemning, hvor det at dræbe bliver gjort til en kunst, og seriemorderen Dexter er ubestrideligt historiens helt, ligesom i tv-serien. Det er bare en mærkelig drejning Jeff Lindsay har taget, med pludselig at gøre Dexters morderiske lyster til noget der skyldes at han er besat af en ond dæmon, og ikke som det tidligere blev lagt op til, blot en følge af traumatiske oplevelser som barn, hvor han så sin mor blive skåret i stykker af en motorsav – for slet ikke at snakke om hans fosterfader, politimanden Harry, der lærte Dexter at virke normal for sin omverden og hvordan han kunne få stillet sin dræberlyst uden at blive opdaget (og ved kun at dræbe folk der fortjente at dø).

Dette markante skift skyldes nok at Lindsay har søgt at distancere sig fra den populære tv-serie, ved at lave noget andet.

Det falder bare til jorden, når det for det første strider med hans oprindelige glimrende personopbygning af Dexter-figuren, men også at det overnaturlige dæmonpjet bliver så langt ude og så fjernt fra den ellers meget kliniske "realistiske" kriminalopklaringsform.

Så jeg vil afslutte denne anmeldelse, med at anbefale særligt fans af tv-serien at få læst de to første af Jeff Lindsays Dexter-bøger først, for *Dexter in the Dark* giver desværre et misvisende billede af hvad det er for en forfatter og hvilke ideer der ligger bag den populære serie.

Jeppelarsen

Light Brigade

Tegneserie af Peter J. Tomasi og Peter Snejbjerg, DC Comics 2006, 200 s.

Paperback-udgivelsen af *Light Brigade* eller *Lysbrigaden*, som den på mystisk vis kom til at hedde i den danske udgivelse, har ikke så meget at gøre med dette nummers tema om science fiction. Men da vi er meget tæt på Fantasticon 2009, hvor Peter Snejbjerg er en af gæsterne, blev redaktøren og jeg enige om at Himmelskibet burde indeholde en eller anden form for omtale af ham.

På overfladen starter *Light Brigade* som en krigshistorie. Vi er i Belgien under Anden Verdenskrig. En gruppe amerikanske soldater ligger gravet ned i improviserede skyttegrave i en kirkegård, vel vidende at de nok nærmer sig afslutningen på den store krig, men også klar over at de er langt færre tilbage nu end da de gik i land på Omaha Beach i Normandiet.

Skildringen af forholdene er nøgtern og uglorværdig, som skildringen af krig efter min mening bør være. Den kan være nødvendig, men det gør den ikke nødvendigvis smuk eller heroisk. Det heroiske kommer af de folk der ser galskaben og grusomhederne og trods det kæmper videre, måske for dem derhjemme, men nok snarere fordi de er der, ikke har noget valg og ikke mindst fordi de gerne vil holde sig i live længe nok til at nå hjem igen.

Men under overfladen er tingene ikke som i en normal krigsfortælling. En numerisk overlegen deling af tyske soldater nærmer sig, og viser sig at være nærmest umulige at slå ihjel. De ligner de nazister som hovedpersonerne er sendt ud for at bekæmpe, men der er noget overnaturligt ved dem.

For der er ikke bare krig i verden, der er krig i den overnaturlige verden. I dette tilfælde med rødder helt tilbage til de apokryfe skrifter. For længe siden sendte Gud sine engle til jorden for at bekæmpe de onde væsener som Satan sendte ud for at fordærve os syndere. Men nogle af dem fandt behag i menneskenes døtre og avlede en ny race med dem, Nephilim.

Blanding af mennesker og engle faldt ikke i god jord hos skaberguden, så derfor sendte han en syndflod for at fjerne denne verderstyggelighed. Men det er ikke bare mus og mænd, men også guddommelige væsener der nogle gange kan lægge planer der ikke går som ventet. Ihvertfald lykkes det ikke gennem den verdensomspændende syndflod at få has på Nephilim.

I stedet er de stadig her på

Jorden flere tusinde år senere med en plan om at storme himlens porte, en plan som vore hovedpersoner bliver rekrutteret til at forpurre.

Midt i denne overnaturlige konfrontation møder vi soldaten Chris Stavros, som lige har fået at vide at et biluheld har taget livet af hans kone og efterladt hans lille søn tilbage i staterne uden nogen til at tage sig af ham. Normalt siger man at der ikke er nogle ateister i et skyttehul, men Stavros har mistet sin tro, så selv da det overnaturlige begynder at vise sig for øjnene af ham er han skeptisk.

Stavros bliver derfor den mest spændende person i bogen at følge – vil hans valg af ikke at acceptere det der sker for ham som "Guds vilje" føre ham igennem, eller har Tomasi sat ham op som et stråmands-argument for at kunne føre en spirituel pointe igennem? Hvad det ender med skal ikke afsløres her.

Enten man tror eller ej, så er Tomasi og Snebjergs fortælling flot og vellavet. Det kan virke lidt grotesk at bruge et udtryk som "flot" om en krigsserie, men jeg synes at Peter Snebjerg gør et perfekt arbejde med at skabe den rette stemning, både når det gælder de beskidte og fatale træfninger mellem de almindelige soldater og de mere storladne spirituelle elementer.

Tomasi skruer en velfortalt historie sammen, som i bedste krigsroman-stil sætter et kompagni af meget forskellige soldater sammen der ender med at supplere hinanden. De religiøse aspekter af fortællingen kan være lidt sværere at håndtere. Jeg vil vove den påstand at hvis en tilsvarende historie var kommet på markedet fra en forfatter med muslimsk baggrund, så havde der lydt et ramaskrig om forherligelse af hellig krig.

Men nu tilhører Tomasis historie jo den mere "acceptable" gren af de mellemøstlige religioner, så derfor slipper den med bemærkninger som "The evil is evil and the good is good in Tomasi's well-paced tale", som anmelderen fra *Variety* er citeret

for på bagsiden af den amerikanske udgave.

Personligt kunne jeg godt have tænkt mig at der var lidt mere af den moralske tvetydighed man finder i så mange andre amerikanske serier der inkorporerer den store strid mellem Himmel og Helvede i deres handling. Men trods mine ideologiske forbehold, så følte jeg mig ganske godt underholdt under læsningen.

Kent Damgaard

Star Trek

Film, USA, 2009, 127 min.

Instr.: J.J. Abrams

Medvrk.: Chris Pine, Zachary Quinto, Zoe Saldana, Karl Urban, Simon Pegg, Anton Yelchin, Bruce Greenwood, m.fl.

Jeg vil starte med at sige at, til trods for den kritiske røst som kommer til orde i en del af denne anmeldelse, så er jeg faktisk meget stor fan af Star Trek-fænomenet, på godt og ondt. Star Trek-filmene og tv-serierne var populære i rigtig lang tid, og bliver det sikkert igen. Fra 1987, hvor *The Next Generation* startede, og helt til 2005, hvor fjerde og sidste sæson af *Enterprise* sluttede, kørte der uafbrudt en eller to *Star Trek* tv-serier. Star Trek så ud til at have fundet sin niche hos publikum. Men så ske-

te der noget. Skal man tro produktions-selskabet Paramount, så begyndte publikum ganske enkelt bare at blive trætte af Star Trek. Sandheden er imidlertid at producenterne trådte i spinaten og lavede pokkers dårlige og utiltalende historier i den sidste film (*Star Trek X: Nemesis*, 2002) og tv-serie (*Enterprise*, 2001-2005), der derfor floppede. Da *Enterprise* måtte stoppe, var der megen tænders gnidelse, især fra Paramount og fra pressen i øvrigt. Uh og åh, folk kan ikke lide Star Trek mere! Star Trek-fænomenet er afgået ved døden! Hvad skal vi dog gøre?! Den oplagte løsning var selvfølgelig at lave nogle bedre historier. Men Hollywood (som Paramount i høj grad må siges at være en del af) har ingen hjerne; de kan kun "tænke" med bankkontoen. Og deres logik var at når folk jo tydeligvis og helt klart ikke er interesseret i klassisk Star Trek længere, så må man forny konceptet! Og hvordan gør man så det?

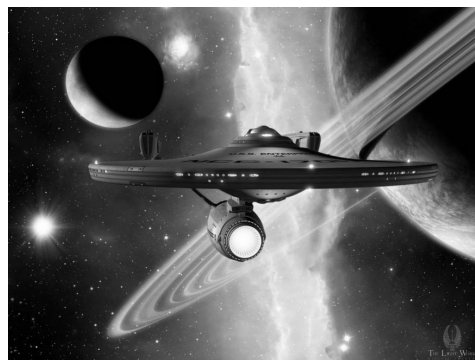
Well. Først bliver jeg nødt til at sige at Star Trek generelt blandt fans af litterær science fiction – og det inkluderer også mig selv – anses for at være ret overfladisk. Det er generelt bedre end det typiske sci-fi tv, men det siger ikke så meget i forhold til den trykte litteraturs højere kvalitetsniveau (Isaac Asimov plejede at sige at Hollywood var ca. 50 år bagud i forhold til sf-litteraturen). Star Trek har sine styrker, og sin underholdningsværdi, men der er også mange uvidenskabelige og decideret skøre ting i, og overordnet set er gennemsnitskvaliteten ikke superhøj. Personligt holder jeg mest af det utopiske element i Gene Roddenberrys fremtidsvision; for mig er det denne optimistiske kommentar på samfundsudviklingen som gør Star Trek interessant, og som gør hovedpersonerne og deres samfund til gode, heroiske og idealistiske rollemodeller. Men hver enkelt historie; hver enkelt episodes plot, og også adskillige af personerne, er faktisk ofte både dårlige og irriterende. Men okay,

det må man tage med. Det er på rigtig mange punkter lidt overfladisk, men derfor kan man jo godt lade sig underholde af det alligevel.

Hvad er så Paramounts løsning – i den hellige profits navn – på problemet med den dalende publikumsinteresse? Jamen, er det ikke indlysende: Konceptet må i genopfindelsen gøres ENDNU MERE OVERFLADISK, så de umælende masser lettere vil kunne konsumere det! Det lyder måske hårdt – og elitært – men jeg har svært ved at drage nogen anden konklusion. Det jeg bedst kan lide ved Star Trek – det utopiske og optimistiske element – er siden Roddenberrys død blevet mere og mere udvandet, udvisket og ignoreret. Ikke fordi fans'ene ikke kunne lide det – for det kan de godt – men fordi producenterne ikke forstod hvad der var fedt ved det. Rick Berman og Michael Piller ville (i *Deep Space 9*, f.eks.) hellere lave "spidsfindige" analogier over samtidens Amerika end at gå utopiens ærinde (after all, enhver ordentlig utopi minder jo om kommunisme!). Og i den nye film har de nye producenter, J.J. Abrams og hans slæng (stadig under Paramounts overherredømme), taget skridtet fuldt ud og komplet ignoreret det utopiske element. Er det så stadig Star Trek? Well, heldigvis kan man stadig implicit læse det utopiske aspekt ind i historien. Filmen siger ikke at det ikke er der. Men heller ikke at det er der. Vi må således vente til næste film eller tv-serie med at se om vi hører noget til det igen. Nanna Frank Rasmussen fra *Jyllands-Posten* skal roses for at konkludere i sin *Star Trek*-anmeldelse fra d. 8. maj: "En original fremtidsvision forsvinder i *Star Trek* i et sort hul."

At noget er overfladisk betyder bl.a. at det nægter at tage stilling til vigtige spørgsmål, f.eks. om hvordan samfundet burde se ud. Men, bevares, når det kommer til stykket, så er de fleste science fiction-film overfladiske, og derfor kan de som sagt godt være underholdende

alligevel. Man skal jo ikke kimse af visuelt lir, sjov dialog, udmærkede personskildringer og fint skuespil. Den nye *Star Trek*-film er på mange måder god. Jo, den er! Der er rigeligt med action, personernes dynamik er yderst vellykket, og referencer til kendte Trek-elementer er der myriader af. Specielt Zachary Quinto gør det helt genialt som en opfrisket udgave af Spock, og Chris Pine som Kirk er heller ikke dårlig. Jeg vil såmænd mægtig gerne se en ny tv-serie med dette hold af figurer.

Alligevel irriteres man lidt af en alt for dårlig historie (som er så ligegyldig at den ikke er værd at referere), for mange meningsløse action-scener, lidt for meget trættende komik, og en alt, alt for svag central historie, hvor stakkels Eric Bana som Nero slet ikke får lov til at folde sig ud. Det frygtelige våben, "red matter", får man ingen som helst forklaring på hvad er, så hverken videnskaben eller plotlogikken er i orden; der er tale om næsten 100% ren underholdning, i meget høj grad sammensat af sjove kommentarer til Trek-folket, som ikke-Trek-fans næppe vil fange. Alligevel vil jeg sige at, netop overfladiskheden taget i betragtning, er filmen faktisk særdeles effektivt sat sammen. Man må beundre instruktørens evne til at organisere scener så de ser bedragerisk substantielle ud, og holde publikums opmærksomhed fra den ene scene til den anden. Der hintes til en vis personbaggrund, som imidlertid alligevel ikke udforskes, men det glemmer man at lægge mærke til i forbifarten. Man tænker heller ikke så meget over

hvordan samfundet i denne film ser ud, for det hektiske tempo gør det klart at der virkelig ikke er tid til at vise sådan noget. En sjov ting er i øvrigt de "lens flare" effekter som er gennemgående i hele filmen – ikke kun på Enterprises bro, men i den mørke bar hvor Kirk møder Uhura, og snart sagt alle andre lokationer. Hvis man lige lægger mærke til det, så er disse prætentive lyseffekter overalt, og hvis der er nogen retfærdighed til i denne verden, så vil denne film for fremtiden blive kendt i fan-kredse som *Star Trek: The Light Show!* :-)

Denne film er på mange måder et opgør med det langsomme, snakkende klassiske Star Trek. Som mestendels var snakkende fordi det havde et lavt budget, og derfor var nødt til at indfange publikum med gode historier. Dét handicap er Paramount nu blevet kvit – skal man så græde eller grine? Nu kan de nøjes med at fokusere på de populære figurer, hvilket i øvrigt afspejler den udvikling der også har fundet sted indenfor amerikanske tegneserier i de senere år. Historierne drejer sig mere og mere om hovedpersonerne og deres personligheder eller evner, fordi forfatterne/redaktørerne i vore dage desværre ekstremt sjældent får gode historie-idéer. Nogle påstår at alle de bedste ting kom dengang man var 12, og at det derfor er en illusion af født af nostalgi at man som voksen synes at kvaliteten er dalet i de sidste mange år. Det benægtter jeg pure. Jeg mener – og kan snildt finde på at skrive en tyk bog om det en dag – at det kunstneriske niveau inden for stort set alt generelt har været i nedadgående i over hundrede år, omend med en moderne bølge-top i 1950'erne-1980'erne.

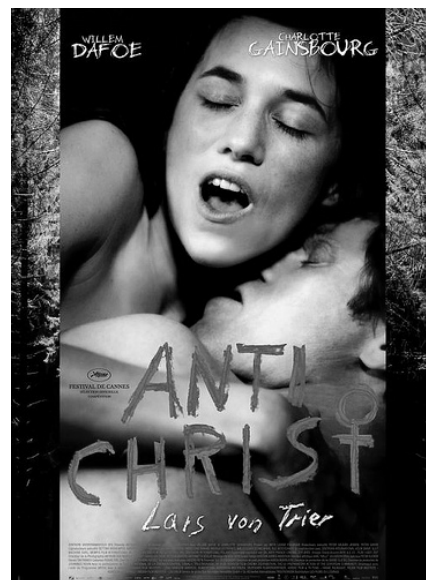
Men, igen, hvis man tager Star Trek for hvad det er, og sammenligner den nye film med det klassiske materiale, så er forskellen i virkeligheden ikke så stor, og den nye film er yderst underholdende hvis man (som jeg) synes at personer er underholdende.

Mens mange har udråbt den nye film til den bedste Star Trek-film hidtil, så vil jeg bestemt ikke sætte den over hverken *The Motion Picture*, *The Voyage Home* eller *First Contact*, men allerhøjest kalde den den fjerdebedste Trek-film. Men det er da også meget godt! Den kunne have været meget bedre på en lang række områder, og i sidste ende er det jo bare gammel analog vin på nye digitale flasker, men set på baggrund af Star Treks generelle kvalitetsniveau, så er der i yderste konsekvens ikke ret meget at klage over. Manglen på det utopiske baggrundsmiljø er faktisk min eneste helt store anke. Min kritik af den nye films overfladiskhed er især motiveret af at pressen, både den trykte og den digitale, tilsyneladende overhovedet ikke anser denne overfladiskhed for et problem, men tværtimod byder den velkommen fordi den er mere tilgængelig, dvs. mere kommerciel og letfordøjelig. De fleste anmeldelser af denne film har bare sagt de samme ting om og om igen; at denne film ikke kun er for nørder, men for et bredere publikum, og ofte er det endda nævnt at de gamle fans af det klassiske Trek sikkert ikke vil kunne lide den nye film, hvilket er komplet i modstrid med fakta; hovedparten af Star Trek-fandommen har faktisk taget godt i mod den nye film. Det er krystalklart at pressemeddelelsernes retorik imod de gamle fans var et led i markedsføringen af denne film, kalkuleret til at få medier og almindelige mennesker til at tro at denne film ikke kun var for nørder. Og OK, den er for et bredere publikum, men hele dens basis – alt hvad der gør den rigtig underholdende – er stadig en masse referencer til klassisk Trek, og dermed

placerer den sig også grundigt blandt de klassiske fans. At Paramount således på et be-dragerisk grundlag direkte fremmedgjorde de gamle fans under markedsføringen, er et beskidt og usympatisk trick som jeg sent vil tilgive dem for.

Karakter: 8 ud af 10.

Tue Sørensen

Antichrist

Film, Danmark 2009, min.

Instr.: Lars von Trier

Medvrk.: Willem Dafoe, Charlotte Gainsbourg.

Von Trier har fået ry for at kunne forarge sit publikum, hvilket åbenbart skulle være lykkedes for ham igen nede i Cannes med hans seneste frembringelse *Antichrist*. Men for os der er vant til lidt af hvert i splatterfilm med mere, er der nu ikke noget særligt at komme efter hvad chokeffekter angår. Derimod er der tale om en ganske original og velgennemført horrorfilm, som har kvaliteter der rager langt over det meste af det der er lavet i genren.

Historien er, som med de fleste von Trier-film ganske enkel: Mand og kone mister deres barn ved en tragisk ulykke. Mand får hurtigt bearbejdet sin sorg. Kvinden gør ikke. Manden, der er psykoterapeut, beslutter sig mod lægernes anbefaling at prøve selv at hjælpe hende. Vi finder

ud af at konen kort inden ulykken arbejdede på et speciale om hekseprocesser og nær havde fået et sammenbrud af det. Manden beslutter at udsætte konen for chokterapi ved at tage hende med ud til hytten i skoven hvor hun var sammen med den afdøde søn og arbejdede med specialet om hekse. Så er der ligesom lagt på heksebålet til en omgang terapi som manden overhovedet ikke har styr på.

Først og fremmest er billedsiden af denne film noget af et mesterværk. Det vil føre for vidt at komme med beskrivelser af det hele, så jeg vil nøjes med et eksempel: Prologen til filmen, der foregår mens de to forældre dyrker sex og barnet imens bevæger sig nærmere og nærmere katastrofen, er udført i ganske langsom slow-motion uden dialog, men med passende klip, så der hele tiden sker noget, på trods af det langsomme tempo.

På nær nogle få statister er der kun to skuespillere i filmen, så det hele står og falder lidt med om de kan levere varen. Det kan de i høj grad. Willem Dafoe, der har haft en noget svingende karriere siden sine store roller i film som *Platoon* og *Mississippi Burning*, leverer alt det han faktisk kan her, og Charlotte Gainsbourg, som nok er mere kendt i Frankrig end i Hollywood, giver den ret overbevisende som en kvinde med seriøse psykiske problemer.

Der er et væld af referencer i filmen. Blandt andet til von Triers store forbillede Andrej Tarkovsky, i form af scener der

ligner noget fra Tarkovskys film, men også tematisk: Naturen spiller en meget stor rolle, ligesom hos Tarkovsky, men hos von Trier bliver naturen i stedet for at være det mystiske gode i verden til det mystiske onde. I Tarkovskys *Solaris* er der for eksempel en scene hvor man ser en række meget idylliske tegninger/billeder, mens der i *Antichrist* bliver vist en serie billeder med hekseprocesser. Igen i *Solaris* forgår en del af handlingen ved et hus som ligger i meget idylliske natur-omgivelser, mens huset – kaldet Eden – i *Antichrist* er faldefærdigt og under angreb fra den omliggende natur.

På et tidspunkt i filmen får vi at vide at Freud ikke er noget man bruger mere i psykologien og psykoterapi. Men vores hovedperson-psykoterapeut kunne faktisk have haft stor nytte af lidt Freud: Konen lider tydeligvis af skyld over barnets død. Så voldsomt at hun er under længerevarende behandling for det. Hun bliver da konfronteret endnu mere direkte med sin skyld, ved at de tager ud til huset i skoven og hun dropper al sin medicin. I første omgang ser det ud til at hjælpe, men Freud ville have luret at der blot er sket det at hun har fortrængt sin skyld, som pludselig vender tilbage fra det ubevidste som noget meget mere uhyggeligt. *Antichrist* er da også en uhyggelig historie lige efter bogen – Freuds "Det Uhyggelige" – hvor alt det som tilsyneladende er hyggeligt, viser sig at være det modsatte: Den hyggelige hytte i skoven. Den hjemlige hygge mellem manden og konen. Og ikke mindst: Dyrene i skoven, som i følge Disney er noget af det mest hyggelige der findes. Og det er på ægte Freudvis hvor tingene "vender tilbage" i en kun let forandret form. Det uhyggelige ligger nemlig ifølge Freud i at man både genkender tingene og oplever den som fremmed. Der er mange andre ting som kører lige efter Freud, men hvis jeg skulle nævne det hele, ville jeg nok afsløre det meste af handlingen.

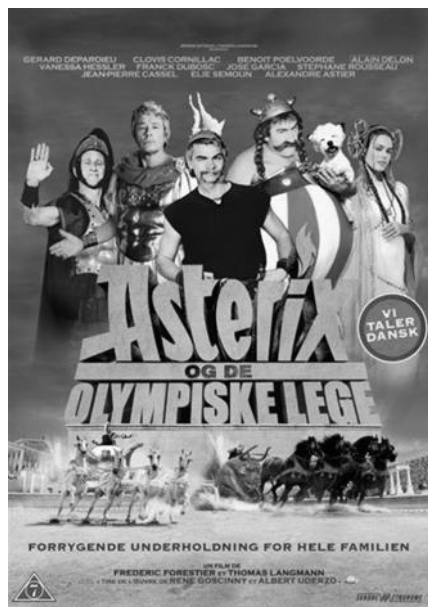
At en film er en genre-film kan betyde flere ting: Det er i hvert fald sikkert at *Antichrist* benytter sig af virkemidler fra (andre) horrorfilm. En del af scenerne mindede mig for eksempel om scener fra Stephen King-filmatiseringer. Genrefilm kan også benytte sig af en fast formular for hvordan en film skal være. En typisk middelmådig horrorfilm har en indledning, hvor vi stadig svæver et sted mellem virkelighedens verden og den uhyggelige verden, men når først det er afsløret at vampyrer findes, at manden var besat af en dæmon eller hvad det nu kan være, følger plottet en ganske forudsigelig kurs, hvor der kæmpes mod det overnaturlige indtil det enten overvindes eller vinder, alternativt tilsyneladende overvindes, men viser sig alligevel at vinde. Tricket i den gode horrorfilm er derimod at holde alle muligheder i spil så længe som muligt uden at det bliver kedeligt. Det lever *Antichrist* til fulde op til. Først til allersidst er vi nået til den endelige kamp mod det overnaturlige.

Der er en del typiske von Trier-elementer i filmen. Nogle af dem kan virke irriterende. Måske overdriver han sin symbolik lidt nogle steder. Specielt når symbolikken tager fysisk form og optræder direkte for os. Måske går der lidt for meget seher-hvad-jeg-kan-med-et-kamera i det i visse scener.

Og så er der dem som ikke kan lide filmen af moralsk/politiske årsager: *Antichrist* er blevet udlagt som at von Trier vil fortælle os at kvinder på bunden er onde. Men det er simpelthen for enkelt stillet op. Der er selvfølgelig det i filmen, fordi det er en del af plottet at konen forsker i hekse, men alt det dér fortolknings-halløj er i virkeligheden en gang vrøvl, når det drejer sig om en film der har tilstrækkelig kunstnerisk dybde til at vise mange forskellige ting samtidigt.

Så tag bare og få set filmen, hvis du er ved at være træt af horrorfilm der ligner hinanden til forveksling.

Flemming Rasch

Asterix og de Olympiske Lege

Film, Frankrig 2008, 116 min.

Instr.: Frédéric Forestier & Thomas Langmann

Medvrk.: Gérard Depardieu, Clovis Cornillac, Alain Delon, m.fl.

Asterix tegneserie-albummene bliver både filmatiseret som tegnefilm og som *live action*-film. Mens danske A-film lavede den vellykkede tegnefilm *Asterix og vikingerne*, så blev der arbejdet på *live action*-filmen *Asterix og de olympiske lege* som er baseret på Asterix-albummet *Olympisk mester!* Der er lavet 3 *live action*-film og 8 tegnefilm. Den første *live action*-film var ret ringe, men nummer 2, baseret på *Asterix og Kleopatra*-albummet, var rigtig god. Desværre er den nyeste film mindst lige så ringe som den første.

Der er stort set ikke noget tilbage fra det oprindelige album. Der er én scene der direkte er taget fra albummet og vel 2-3 scener der er tæt på noget i albummet. Historien er skrevet helt om. Filmskaberne ville vel have en kærlighedshistorie med, så de skaber en ny karakter ved navn Romantix. Han kommer fra Asterix' landsby, men er forelsket i den græske prinsesse Irina. Desværre er Cæsars søn, Brutus, også forelsket i hende. Hun vil dog kun have Romantix,

og derfor erklærer hun at det kun er vinderen af De Olympiske Lege der er værdig til at gifte sig med hende. Derfor tager alle de gæve gallere til Grækenland for at deltage i legene.

Det kan godt være at der ikke er så meget fra albummet i filmen, men til gengæld bliver Mirakulix ligesom i den første *live action*-film bortført under en druidekongres, hvor druiderne holder konkurrencer i deres magiske evner. Hvordan de har kunnet opstøve så mange druides i Grækenland, eller om Asterix, Obelix og Mirakulix er rejst hele den lange vej tilbage til Gallien midt i historien, får man ikke noget at vide om.

Mollusculus, som er hovedkonkurrenten i albummet, er desværre blevet henvist til en mindre birolle i filmen. I albummet er han den fantastiske sportsmand, der bliver så psykisk nedbrudt af gallernes overstyrke at han begynder at feje gulve. Der er desværre ikke en eneste kost med i filmen. I stedet har man indsat Brutus, som konkurrenten. Han skal altså vinde De Olympiske Lege uden at have styrken, så han prøver det ene kneb efter det andet, som både inkluderer doping, korruption og andet snyd. Han prøver også ustandseligt at tage sin far Cæsar af dage på alverdens udspekulerede måder, men det virker aldrig. Han er blevet et magtfuldt lille bæst, der sender sine mænd på pinebænken eller i cirkus (som løvemad) for den mindste lille kommentar.

Da filmen burde være sluttet og Romantix er blevet gift med sin prinsesse, så er der en latterlig sekvens dér hvor scenen med vildsvinefesten i landsbyen burde have været. Der er i stedet puttet en celebrity-middag ind. Her ser man fodboldspilleren Zinedine Zidane spille fodbold med en oppustet svineblære (er det mon hentet fra Svennerik og Gylledrikken?) og Tony Parker fra det franske landshold i Basketball dribble med selvsamme bold. Det er vel noget de har lagt ind for at få nogle flere kendte hoveder ind i filmens skuespil-

lerliste. Det er i hvert fald ikke noget der forbedrer filmens kvalitet. Der er dog en sportsmand der passer godt ind i filmen, og det er racerkøreren Michael Schumacher. Han spiller stridsvognkøreren Schumix, som konkurrerer med Brutus og Romantix i det afsluttende stridsvognløb.

Det er svært at vurdere skuespillernes præstation, da det materiale de skal spille er så dårligt. Jeg syntes at Alain Delon spiller rigtig godt som Cæsar. Der er forøvrigt en ny skuespiller der spiller Cæsar i hver af *live action*-filmene. Det er faktisk utroligt hvor få skuespillere fra den forrige film der vender tilbage. Det er stort set kun Gérard Depardieu som spiller samme rolle i alle filmene. Han spiller Obelix.

Hvis den skulle have karakter blev det vel 1 ud af 5 bautasten.

Kim Pierri

Terminator: Salvation

Film, USA, 2009, 115 min.

Instr.: McG

Medvrk.: Christian Bale, Sam Worthington, Anton Yelchin, Bryce Dallas Howard, Moon Bloodgood, m.fl.

Op til denne fjerde *Terminator*-film genså jeg lige de tre første. Jeg synes faktisk de alle tre er ret gode. Mange synes at 3'eren er dårlig og meningsløs, men jeg synes den er helt OK. Ikke noget super-kunstværk, og ikke helt så god som de to første, men næsten. Den 4. film er desværre (ligesom den 4. Indiana Jones og den 4. Die Hard-film) slet ikke i samme klasse som de tre første. Den er faktisk ganske håbløs, når man kigger nærmere på den. Handlingen er der ikke meget kød på. John Connor render rundt og leder efter Kyle Reese (hans fremtidige far, efter at denne sendes tilbage i tiden, som vist i den første film), og må redde ham fra maskinerne (så han senere kan sende ham tilbage til fortiden). Samtidig ren-

der en proto-Terminator med menneskehjerne (og menneske-loyalitet) rundt og blander sig, bare så producenterne kan sige at det stadigvæk er en Terminator-film. Derudover er der bare action-scener. Det er ekstremt tyndt. Var det ikke for nogle anstændige skuespillere, ville man sidde og vånede sig.

Udover at filmen generelt er et stemningsløst Hollywood-samlebåndsprodukt uden interessante detaljer i verdensbeskrivelsen og uden inspiration i udførelsen (det virker grangiveligt som om tiden er løbet fra denne franchise; som om den samfundsmæssige stemning er skiftet fuldstændig), så fungerer tidsrejse-delen af det overordnede plot heller ikke længere – de roder bare endnu mere rundt i begivenhederne. Indrømmet, selv i de første tre film er der problemer med tidsrejselogikken. Det er tilsyneladende fremtiden der bestemmer hvad der sker i fortiden, så begivenhederne sker åbenbart med bagvendt kausalitet – ligesom da de første Terminators opfindes ved hjælp af den chip der er sendt til fortiden fra fremtiden. Til alle nøglebegivenhederne mangler der altså en første årsag. Alt dette kunne måske fungere hvis tidslinjen var frosset, og der kun skete det eneste, der *kunne* ske. Men nej, for allerede i T2 udskyder de dommedag og ændrer således på tidslinjen, som således ikke er frosset. Der er med andre ord ingen regler for hvordan det hele hænger sammen. Og forklaringer får man ikke i 4'eren. Hvor meget maskinerne egentlig ved, står fuldstændig uklart. De ved på en eller anden måde at Kyle Reese bør elimineres, men hvordan ved de det? På dette tidspunkt er Reese jo bare en tilfældig ung fyr der ikke engang er blevet fuldgyldigt medlem af modstandsbevægelsen endnu. Og den nye proto-Terminator, Marcus Wright (som ligger i dvale fra 2003 til 2018), ved af en eller anden grund også at han bare skal nævne Reese for at få Connors fulde opmærksomhed. Hvor hulen ved han det fra? Man

kunne opstille en liste med hundreder af spørgsmål til denne films logik, og de fleste af svarene ville være selvmodsigende. Selvom der ikke er nogen tidsrejse i denne film, så kan man alligevel drage en del konklusioner desangående. Det er jo maskinerne der opfinder tidsmaskinen (får man at vide i den første film) og derved ad omveje skaber John Connor, men de sender også Terminators tilbage i tiden for at eliminere John Connor! Den oplagte løsning, som selv maskin-intelligens må kunne se: Lad dog for pokker være med at lave tidsmaskinen in the first place!

Men så logisk tænker Hollywood-manuskriptforfattere ikke, og de har nu rodet os ud i noget der ikke længere kan hænge sammen. Det er et manuskript der overhovedet ikke bekymrer sig om personerne, og ikke er interesseret i en historie der bare giver en lille smule mening. Terminator-franchisen burde kun have været på tre film, for den fjerde gør det ulideligt tydeligt at plottet har malet sig selv op i et hjørne og er endt som et paradoks: det væsentlige plot her er bare at John Connor skal redde sin far, så han kan sende ham tilbage i tiden så han selv bliver født, så han kan sen-

de sin far tilbage i tiden så han selv bliver født, etc., etc.

Den logiske modsigelse der blev etableret i de første film, kommer cirklen rundt med den fjerde, og det ødelægger desværre det hele. Den tynde logik som de første tre film er baseret på, kan ganske enkelt ikke bære en fjerde uden at al mening bryder grædende sammen. Film som denne, med logikløse plots, kan man kun tage seriøst hvis de ikke selv tager sig for seriøst (de første tre film var selvbevidst pop-kultur, og aspirerede heller ikke til mere) – og det er bl.a. den fejl, denne film begår. Den træder med vilje ned i plothullerne, så de fremstår med al mulig tydelighed, og forsøger så sammenbidt at tage det hele alvorligt på en måde som det aldrig var beregnet til. Vi har derfor en film som på den ene side er et filmselskabs virkeligt desperate forsøg på at koge mere og tyndere suppe på Terminator-konceptet, og på den anden side er behandlet über-professionelt af skuespillere og producere, som jo gør hvad de kan for at gøre sig fortjent til deres lønsedler. Resultatet er uudholdeligt prætenttøst. Christian Bales overdrevne hengivelse til rollen som John Connor gør det hele utrolig stift og afslører desværre plottet som værende stupidt. Og nævnte jeg "usammenhængende"? Nårh ja, det gjorde jeg vist, once or twice... Det kalder jeg at skyde sig selv i foden. Det er bare så *dårligt*. Det er faktisk tæt på at have ødelagt hele film-serien for mig. Suk.

Rygtet siger at denne fjerde film kun er den første i en ny Terminator-trilogi. Well, muuuligvis kan de sidste film i så tilfælde rage de brændte kastanjer ud af ilden – og hvis du tror på det, så kan jeg også give dig et godt tilbud på Rundetårn...

Karakter: 2 ud af 10.

Tue Sørensen

Nyt om fantastisk

Ved Klaus Æ. Mogensen

De fleste nyheder er hentet fra *Locus Magazine* og David Langfords nyhedsbrev *Ansible*

Priser

Locus Award er blevet uddelt efter en afstemning blandt abonnenterne på sf-nyhedsmagasinet *Locus*. Priserne gik til følgende:

- Sf-roman: Neal Stephenson for *Anthem*
- Fantasyroman: Ursula K. Le Guin for *Lavinia*
- Debutroman: Paul Melko for *Singularity's Ring*
- B&U-roman: Neil Gaiman for *The Graveyard Book*
- Kortroman: Kelly Link for *Pretty Monsters*
- Langnovelle: Paolo Bacigalupi for "Pump Six"
- Novelle: Ted Chiang for "Exhalation"
- Antologi: Gardner Dozois (red.) for *The Year's Best SF: Twenty-Fifth Annual Collection*
- Novellesamling: Paolo Bacigalupi for *Pump Six and Other Stories*
- Fag/kunst: P. Craig Russell, Lovern Kindzierski & Todd Klein for *Coraline: The Graphic Novel* (baseret på Neil Gaimans roman)
- Redaktør: Ellen Datlow
- Kunstner: Michael Whelan
- Magasin: *The Magazine of Fantasy & Science Fiction*
- Forlag: Tor Books

Bram Stoker Award for horror er gået til følgende:

- Roman: Stephen King for *Duma Key*
- Debutroman: Lisa Mannetti for *The Gentling Box*
- Langnovelle: John R. Little for "Miranda"
- Novelle: Sarah Langan for "The Lost"
- Novellesamling: Stephen King for *Just After Sunset*
- Antologi: Vince A. Liaguno & Chad Helder (red.) for *Unspeakable Horror*
- Faglitteratur: Lisa Morton for *A Hallowe'en Anthology*
- Digtsamling: Bruce Boston for *The Nightmare Collection*

British Science Fiction Association Award er gået til følgende:

- Roman: Ken MacLeod for *The Night Sessions*

•Kortfiktion: Ted Chiang for "Exhalation"

•Faglitteratur: Farah Mendlesohn for *Rhetorics of Fantasy*

•Kunst: Andy Bigwood for omslag til antologien *Subterfuge*

Nebula Award, som uddeles af Science Fiction and Fantasy Writers of America, gik til følgende:

- Roman: Ursula K. Le Guin for *Powers*
- Kortroman: Catherine Asaro for *The Spacetime Pool*
- Langnovelle: John Kessel for "Pride and Prometheus"
- Novelle: Nina Kiriki Hoffman for "Trophy Wives"
- Filmmanus: WALL-E
- Andre Norton Award for bedste B&U-roman: Ysabeau S. Wilce for *Flora's Dare*

Philip K. Dick Award for bedste original-paperback blev delt mellem Adam-Troy Castro for *Emissaries from the Dead* og David Walton for *Terminal Mind*.

Arthur C. Clarke Award for bedste britiske sf-roman gik til Ian R. McLeod for *Song of Time*.

Skuespilleren **Christopher Lee** blev slået til ridder i forbindelse med Dronning Elizabeths fødselsdag. Han har medvirket i et utal af fantastisk-film som blandt andet vampyr, ond troldmand og Sith-fyrste.

John W. Campbell Memorial Award for bedste nye sf-roman har i år to vindere: Cory Doctorow for *Little Brother* og Ian R. McLeod for *Song of Time*. Prisen bør ikke forveksles med **John W. Campbell Award**, som gives til bedste nye forfatter. Ved samme lejlighed blev det annonceret at **The Theodore Sturgeon Award** for bedste sf-novelle gik til James Alan Gardner for "The Ray-Gun: A Love Story".

Filminstruktøren **Duncan Jones** vandt den prestigefyldte **Michael Powell Award** for sin science fiction-film *Moon*. Prisen gives til bedste nye britiske biograffilm.

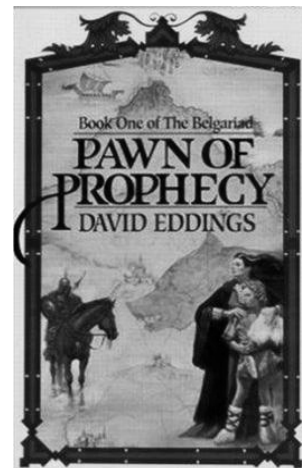
Hvert år bliver to afdøde og to nulevende forfattere eller kunstnere optaget i **Science Fiction Hall of Fame**. I år gik æren til Edward L.

Ferman, Frank R. Paul, Michael Whelan og Connie Willis.

The Libertarian Futurist Society har uddelt **Prometheus Award** for science fiction, der lever op til libertarianismens idealer. Prisen for bedste roman gik til Cory Doctorow for *Little Brother*, og Hall of Fame gik til J.R.R. Tolkien for *Lord of the Rings*. Det ville nok have overrasket Professor Tolkien at han stod for libertarianisme.

Dødsfald

Fantasy-forfatteren **David Eddings** er død, 77 år gammel. Hans karriere som fantasy-forfatter begyndte i 1982 med den populære serie *Belgariaden* og fortsatte i adskillige øvrige serier, de fleste skrevet sammen med konen Leigh, der døde i 2002. Størstedelen af hans værker er udgivet på dansk af forlaget Tellerup.

Science fiction-forfatteren **Paul O. Williams** er død, 74 år gammel. Han er bedst kendt for syvbindværket *The Pelbar Cycle* (1981-86), men har også udgivet samlinger med science fiction-haikudigte. I 1983 vandt han John W. Campbell Award som bedste nye forfatter.

Charles N. Brown, mangeårig redaktør af sf-nyhedsmagasinet *Locus*, er død, 72 år gammel. *Locus* vandt Hugo-prisen 29 gange mens Brown var redaktør, hvad der har gjort ham til den mest vindende i prisens historie. Brown var også den første boganmelder for novellemagasinet *Asimov's* og redigerede flere antologier, ligesom han var en hyppig æresgæst på science fiction-festivaler.

NYT FANTASTIK PÅ DANSK

Ved Janus Andersen

Listen i denne udgave
gælder fra april og til
og med juni 2009.

- Andahazi, Federico: *Conquistadoren*. Gyldendal, 276 sider, kr. 299,00
- Borg, Saga: *Manden med leen (Blodbrødre, 6. del)*. Lindhardt og Ringhof, 207 sider, kr. 79,95
- Clare, Cassandra: *Den tavse by (Dødens instrumenter, 2. bog)*. Borgen, 403 sider, kr. 299,00
- Curiol, Céline: *Udgangstilledelse*. Per Kofod, 235 sider, kr. 299,00
- Delaney, Joseph: *Heksejægerens fejltagelse (Wardstenen, bind 5)*. Carlsen, 370 sider, kr. 349,95
- Flanagan, John: *Løsepenge (Skyggens lærling, 7)*. Borgen, 527 sider, kr. 169,00
- Haun, Christian: *Sig farvel til dig selv*. Gyldendal, 167 sider, kr. 199,00

- Højberg, Nikolaj: *Vandringer i mørke*. DarkLights, 191 sider, kr. 249,00
- Jensen, Hans: *En dansk sjæls eventyr: et komisk epos*. Katolsk Forlag, 67 sider, kr. 75,00
- Larsen, Dan: *Viljen til magten*. Nugurt, 232 sider, kr. 249,00
- McIntosh, Fiona: *Uglens genkomst (Percheron-sagaen, 2)*. Tellerup, 253 sider, kr. 348,00
- Miller, Karen: *Den troskyldige trolldmand (Tronraner-krøniker, bind 1)*. Tellerup, 255 sider, kr. 348,00
- Okri, Ben: *Stjernebogen: en magisk fortælling om kærlighed og fornyelse*. Tiderne Skifter, 468 sider, kr. 299,00
- Pierce, Tamora: *Stensmelterne (Cirkelns lærlinge, 1)*. Tellerup,

240 sider, kr. 348,00

- Poe : 4 *makabre hyldeste*, red. Mette Strømfeldt og Steen Langstrup. 2 Feet Entertainment, 111 sider, kr. 49,75
- Shuman, George D.: *Det sidste suk*. Jentas, 334 sider, kr. 249,00
- Ti minutter i Otto. *Siesta, Vild med ord*, 144 sider, kr. 120,00
- Ørnbohl, Brian P.: *Himmelhotelterne*. DarkLights, 94 sider, kr. 229,00

BØRNE- OG UNGDOMSBØGER

- Appel, Trine: *Kongens staldknægt*. Politiken, 327 sider, kr. 200,00
- Berkeley, Jon: *Tigerægget (Onsdags fortællinger, 2)*. Gyldendal, 412 sider, kr. 299,95
- Bidstrup, Lise: *Fru Hachs broche (Meleagros Detektivbureau, 1)*. Facet, 229 sider, kr. 199,00
- Blade, Adam: *Dræberaben Claw (Monsterjagten, 8)*. Flachs, 114 sider, kr. 168,00
- Blade, Adam: *Kæmpeblækspрутten Zepha (Monsterjagten, 7)*. Flachs, 116 sider, kr. 168,00
- Bødker, Benni: *Heksens smykke*. Cadeau, 24 sider, kr. 99,00
- Bødker, Benni: *Sarin i Saltminen (Sarin i svovldalen; 5)*. Alinea, 31 sider, kr. 143,75
- Bøgh Andersen, Kenneth: *Den forkerte død (Den store djævelkrig, 3)*. Høst, 321 sider, kr. 249,95
- Carranza, Maite: *Isørkenen (Hunulvens klan, 2. bind)*. Phabel, 398 sider, kr. 199,00
- Cashore, Kristin: *Katsas fortælling (Talentian, 1)*. Tellerup, 212 sider, kr. 348,00
- Cast, P. C.: *Forrådt (Nattens hus, 2)*. Tellerup, 304 sider, kr. 298,00
- Christensen, Sascha: *Den ydmyge amulet (Humaran-trilogien, 1)*. Bahnhof, 377 sider, kr. 199,00
- DiTerlizzi, Tony: *Et kæmpeproblem (Andre Spiderwick fortællinger; 2)*. Gyldendal, kr. 99,95
- Dürr, Morten: *Djæveldukken*. Carlsen, 40 sider, kr. 169,95
- Einspor, Henrik: *Haps*. Gylden-

- dal, 58 sider, kr. 133,75
- Einspor, Henrik: *Porcelænsdukken*. Gyldendal, 239 sider, kr. 249,95
- Eken, Cecilie: *Dronningens gåde (Den Sorte Safir; 5)*. Carlsen, kr. 199,95
- Farmer, Nancy: *Rejsen til Mimers brønd*. Arvids, 430 sider, kr. 278,00
- Fletcher, Charlie: *Jernhånd (Stenhjerte; 2)*. Gyldendal, 311 sider, kr. 299,95
- Funke, Cornelia: *Blækmagi*, bind 1. Carlsen, kr. 299,95
- Funke, Cornelia: *Blækmagi*, bind 2. Carlsen, kr. 299,95
- Hansen, Hans: *Aller dybest nede*. Cadeau, 100 sider, kr. 99,00
- Hermann, Iselin C.: *Arve-slyngen og hele musikken*. Carlsen, 173 sider, kr. 269,95
- Hvidberg, Tina: *Stjernernes udvalgte (Hvor mørket hersker, 1)*. DaMat, 308 sider, kr. 149,00
- Jensen, Jørn: *Poppas hemmelighed (Spejlslottet, 4)*. Alinea, 39 sider, kr. 152,50
- Jensen, Lasse Bo: *Den syvende engel*. Haase, 398 sider, kr. 249,00
- Kingsley, Kaza: *Dragens øje (Erec Rex, 1)*. Tellerup, 340 sider, kr. 398,00
- Kjær, Jan: *Et hjerte af sten? (Menneskejægeren; 1)*. Carlsen, kr. 199,95
- Lagercrantz, Rose: *Mysteriet om den forsvundne Mathilda (Mysterium for rumvæsener; 2)*. ABC, 171 sider, kr. 199,95
- Lake, A. J.: *Stenkredsen (Den mørke tid, bog 3)*. Carlsen, 287 sider, kr. 299,95
- Laub, Ole Henrik: *Nattens vindue*. Cadeau, 64 sider, kr. 99,00
- Law, Ingrid: *13 lys*. Høst, 255 sider, kr. 229,95
- Lyhne, Mogens: *Aberne i muddergrøften*. Facet, 209 sider, kr. 169,00
- Mann, Merlin P.: *Gorokernes angreb (Toron-sagaen, 1)*. Alinea, 23 sider, kr. 122,50
- Mann, Merlin P.: *Pigen fra minen (Toron-sagaen, 2)*. Alinea, 23 sider, kr. 122,50
- Mann, Merlin P.: *Taynikmaens kraft (Toron-sagaen, 3)*. Alinea, 23 sider, kr. 122,50

- Meadows, Daisy: *Blåkløkke - den indigoblå fe (Regnbuefeerne, 6)*. Carlsen, 79 sider, kr. 39,95
- Meadows, Daisy: *Safira - den blå fe (Regnbuefeerne, 5)*. Carlsen, 79 sider, kr. 39,95
- Meadows, Daisy: *Viola - den violette fe (Regnbuefeerne, 7)*. Carlsen, 78 sider, kr. 39,95

- Meyer, Stephenie: *Nymåne (Tusmørke-serien, 2. bind)*. Carlsen, 607 sider, kr. 299,95
- Mills, Camilla: *Vilde Mille & de syv nøgler (Vilde Mille; 2)*. Carlsen, 435 sider, kr. 199,95
- Mould, Chris: *Arven (Skrækkelig skummelt, nr. 1)*. Flachs, 178 sider, kr. 248,00
- Mould, Chris: *Skelethånden (Skrækkelig skummelt, nr. 2)*. Flachs, 174 sider, kr. 248,00
- Mould, Chris: *Sølvskrinet (Skrækkelig skummelt, nr. 3)*. Flachs, 175 sider, kr. 248,00
- Nesbø, Jo: *Doktor Proktors tidsbadekar*. Gyldendal, 319 sider, kr. 199,95
- Nørgaard, Jesper: *Den store afhentning (Neotand: fantasiens brobygger; 4)*. Dunø, kr. 100,00
- Nørgaard, Jesper: *Jagten på de gyldne bøger (Neotand: fantasiens brobygger; 5)*. Dunø, kr. 100,00
- Nørgaard, Jesper: *Kongernes bibliotek (Neotand: fantasiens brobygger; 3)*. Dunø, kr. 100,00

- Nørgaard, Jesper: *Nøglen (Neotand: fantasiens brobygger; 2)*. Dunø, kr. 100,00
- Oldrup, Thomas: *Caritas' hemmelighed: på jagt gennem historien*. Phabel, 139 sider, kr. 169,00
- Ono, Fuyumi: *De vidtstrakte have (De 12 kongedømmer, 5)*. Carlsen, 396 sider, kr. 229,95
- Rendtorff, Ida-Marie: *Slavelandet (Dalia Dragehvisker, 3)*. Gyldendal, 132 sider, kr. 99,95
- Ros, Katarina: *Jagten på Forfaderen (Anton og spøgelse, 3)*. Carlsen, 116 sider, kr. 299,95
- Rützou, Esther: *Filippa og troldmanden (Filippas dragefærd; 3)*. Gyldendal, 293 sider, kr. 249,95
- Salmson, Jo: *Gennem drømmens rige (Folket fra Skråbjergene, 5)*. Carlsen, 119 sider, kr. 199,95
- Scott, Michael: *Magikeren (Den udødelige Nicholas Flamels hemmeligheder)*. Carlsen, 476 sider, kr. 369,95

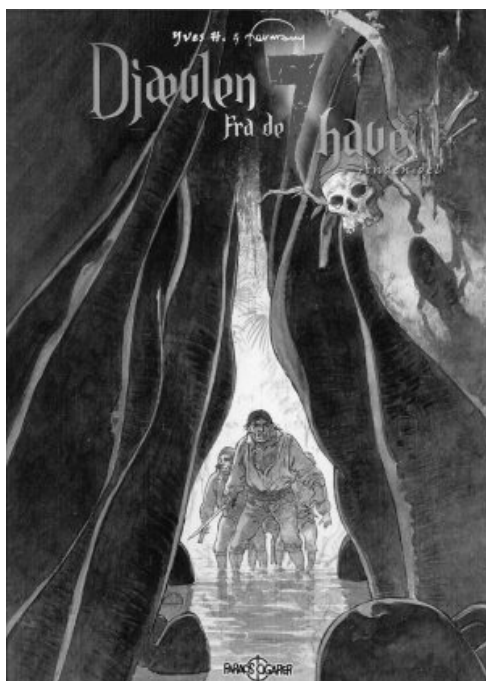
- Stine, R. L.: *Abehjerne! (Spøgelser på spil, 7)*. Carlsen, 139 sider, kr. 199,95
- Stine, R. L.: *Den forheksede maskes skrig (Gåsehud horrorland, 4)*. Borgen, 160 sider, kr. 69,95
- Stine, R. L.: *Dr. Maniac mod*

Robby Schwartz (*Gåsehud horrorland*, 5). Borgen, 160 sider, kr. 69,95

- Thórarinn Leifsson: *Fars store hemmelighed*. Torgard, 120 sider, kr. 199,00
- Varulv mod drage (*En uhyrlig historie*; 1). Carlsen, 176 sider, kr. 229,95
- Zeutner, Kim: *Anton og det magiske juletræ*. Forlag1.dk, 120 sider, (pris mangler)
- Østergård, Ole: *Jagten på Mayabogen (Finns og Oles sandfærdige beretninger, bind 2)*. Tryfiten, 544 sider, kr. 148,50

TEGNESERIER

- Gaiman, Neil & P. Craig Russell: *Coraline*. Høst, 186 sider, kr. 199,95
- Rask Nielsen, Jacob: *Exodus*, bind 1. Tjubang, kr. 49,95
- Sfar, Joann: *Den lille prins*. Carlsen, 110 sider, kr. 199,95
- Yves H.: *Djævelen fra de 7 have*, 2. del. Faraos Cigarer, kr. 99,50

FAG- OG ANDEN LITTERATUR

- Elmerdahl Hemmingsen, Søren: *Batman: masken og manden – en biografi* (Morten Søndergaard fejlagtig nævnt som medforfatter). Bindslev, 158 sider, kr. 169,00

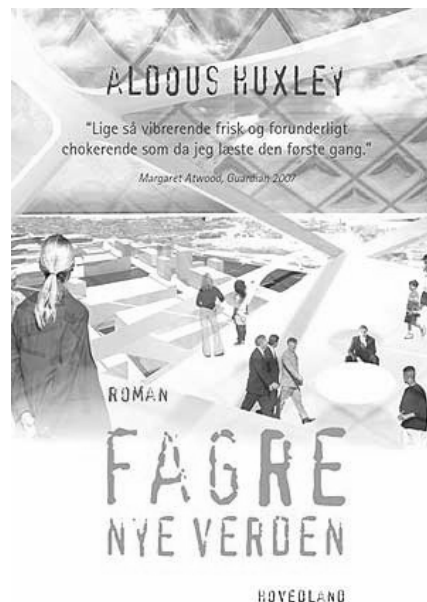
- Mouritzen, Peter: *Hekseringe: historier om det usynlige*, Litteraturguide. Ingelise Moos og Karen Vilhelmsen. Høst, 23 sider
- Porup Thomasen, Bjørn: *Rolle-spil +2: introduktion til magi*. Athelas Udgivelser, 128 sider, kr. 200,00

GENUDGIVELSER

- Auster, Paul: *I det sidste land*, 2. udgave, 5. oplag. Per Kofod, 190 sider, kr. 149,00
- Bødker, Benni: *Vampyrfesten (Nattens børn, 1)*, 2. oplag. Gyldendal, 119 sider, kr. 99,00
- Bødker, Silja: *Forbandelsen*, 2. oplag. Sisters, 236 sider, kr. 198,00
- Bøgh Andersen, Kenneth: *Dødens terning (Den store djævlekrig, 2)*, 2. udgave. Høst, 316 sider, kr. 99,95
- Colfer, Eoin: *Artemis Fowl – tidsparadokset (Artemis Fowl; 6)*, 2. oplag. Sesam, 373 sider, kr. 59,95
- Colfer, Eoin: *Artemis Fowl*, 3. udgave, 3. oplag. Carlsen, 275 sider, kr. 69,95
- Delaney, Joseph: *Heksejægerens kamp (Wardstenen, bind 4)*, 2. udgave, 2. oplag. Carlsen, 378 sider, kr. 169,95
- Dewey, J. J.: *Buddhas glemte nøgle (Den udødelige, bog 3)*, 2. oplag. Synteseforlaget, 344 sider, kr. 229,00
- Einspor, Henrik: *Doktor Skræk (Jack Stump, nr. 1)*, 2. udgave, 2. oplag. Gyldendal, 96 sider, kr. 99,95
- Eken, Cecilie: *Sølvblomst*, 6. oplag. Gyldendal, 173 sider, kr. 189,95
- Flanagan, John: *Den brændende bro (Skyggens lærling, bind 2)*, 3. oplag. Borgen, 317 sider, kr. 149,00
- Follett, Ken: *Den tredje tvilling*, 5. udgave. Cicero, 339 sider, kr. 129,95
- Funke, Cornelia: *Blækhjerte*, 2. udgave. Carlsen, 530 sider, kr. 199,95
- Gotthardt, Peter: *Sort magi (Det fortryllede slot, 1)*, 2. oplag. Carlsen, 70 sider, kr. 39,95
- Hammann, Kirsten: *En dråbe i*

havet, 4. oplag. Gyldendal, 324 sider, kr. 299,00

- Hergé: *De første skridt på månen (Tintins oplevelser, 17)*, 3. udgave. Cobolt, 62 sider, kr. 78,00
- Huxley, Aldous: *Fagre nye verden*, ny udgave. Hovedland, 2009, kr. 229,00

- Kafka, Franz: *Processen*, 8. udgave, 4. oplag. Gyldendal, 276 sider, kr. 99,00
- Kaaberbøl, Lene: *Skammertegnet (Skammerens datter; 2)*, 4. udgave, 6. oplag. Forum, 290 sider, kr. 149,95
- Madsen, Svend Åge: *Jagten på et menneske*, 10. oplag. Dansklærerforeningen, 111 sider, kr. 157,50
- Mouritzen, Peter: *Danser med djævlene*. Lærervejledning, 2. oplag. Høst, 23 sider
- Mouritzen, Peter: *Djævelens dusin*, 2. oplag. Apostrof, 115 sider, kr. 189,00
- Ono, Fuyumi: *Den labyrintiske kyst, del 1 (De 12 kongedømmer; 3)*, ny udgave. Carlsen, kr. 79,95
- Ono, Fuyumi: *Den labyrintiske kyst, del 2 (De 12 kongedømmer; 4)*, ny udgave. Carlsen, kr. 79,95
- Osborne, Mary Pope: *Dinosaurerne kommer! (Det magiske hus i træet, 1)*, 8. oplag. Carlsen, 78 sider, kr. 39,95
- Osborne, Mary Pope: *En rigtig ridder (Det magiske hus i træet,*

2), 6. oplag. Carlsen, 80 sider, kr. 39,95

- Osborne, Mary Pope: *Is-bjørne og sneugler (Det magiske hus i træet, 12)*, 2. oplag. Carlsen, 79 sider, kr. 39,95
- Osborne, Mary Pope: *Koraller og kæmpeblæksprutter (Det magiske hus i træet, 9)*, 3. oplag. Carlsen, 71 sider, kr. 39,95
- Osborne, Mary Pope: *Midnat på månen (Det magiske hus i træet, 8)*, 4. oplag. Carlsen, 80 sider, kr. 39,95
- Osborne, Mary Pope: *Mystiske mumier (Det magiske hus i træet, 3)*, 5. oplag. Carlsen, 80 sider, kr. 39,95
- Osborne, Mary Pope: *Ninjaer i natten (Det magiske hus i træet, 5)*, 4. oplag. Carlsen, 80 sider, kr. 39,95
- Osborne, Mary Pope: *Pirater og papegøjer (Det magiske hus i træet, 4)*, 7. oplag. Carlsen, 77 sider, kr. 39,95

- Osborne, Mary Pope: *På eventyr i istiden (Det magiske hus i træet, 7)*, 3. oplag. Carlsen, 76 sider, kr. 39,95
- Osborne, Mary Pope: *På flugt i regnskoven (Det magiske hus i træet, 6)*, 4. oplag. Carlsen, 74 sider, kr. 39,95
- Osborne, Mary Pope: *På jagt efter løver (Det magiske hus i træet, 11)*, 2. oplag. Carlsen, 76 sider, kr. 39,95
- Osborne, Mary Pope: *Solned-*

gang i spøgelsesbyen (Det magiske hus i træet, 10), 2. oplag. Carlsen, 80 sider, kr. 39,95

- Ottesen, Josefine: *Der var en gang*, 1. bogklubudgave. Gyldendals Bogklubber, 94 sider, kr. 199,00

- Ottesen, Josefine: *Ruslas arv (Krigerprinsessen, del 3)*, 2. oplag. Alrune, 45 sider, kr. 143,75
- Ottesen, Josefine: *Skjoldmø (Krigerprinsessen, del 2)*, 3. oplag. Alrune, 45 sider, kr. 143,75
- Rowling, Joanne K.: *Harry Potter og halvblodsprinsen*, 2. udgave, 2. oplag. Gyldendal, 607 sider, kr. 249,95

- Saint-Exupéry, Antoine de: *Den*

lille prins, 6. udgave, 10. oplag. Lindhardt og Ringhof, 103 sider, kr. 69,95

- Sandemo, Margit: *Is og ild (Sagaen om Isfolket, 28)*, 2. udgave. Jentas, 267 sider, kr. 129,95
- Scarrow, Alex: *Sidste lys*, 2. udgave. Cicero, 463 sider, kr. 69,95
- Scott, Michael: *Alkymisten (Den udødelige Nicholas Flamel's hemmeligheder)*, 2. udgave. Carlsen, 388 sider, kr. 199,95
- Shuman, George D: *18 sekunder*, 2. udgave. Jentas, 381 sider, kr. 69,95
- Stine, R. L.: *En dag i Horrorland (Gåsehud classic, 5)*, 2. udgave. Borgen, 142 sider, kr. 69,95
- Tolkien, J. R. R.: *Eventyret om ringen (Ringenes herre, 1)*, 9. udgave, 3. oplag. Gyldendal, 549 sider, kr. 129,00

- Aakeson, Kim Fupz: *Engelbert H og den sidste chance*, 3. oplag. Dansklærerforeningen, 47 sider, kr. 125,00

Foreningen Fantastik

Kontaktadresser

Medlemskab & abonnement

Thomas Winther
Haydnsvej 1, 1.th.
2400 København SV
kasserer@fantastik.dk

Hjemmeside

webmaster@fantastik.dk

Himmelskibets redaktion

Himmeskibet@fantastik.dk

Foreningen

forening@fantastik.dk

Bestyrelsen

Formand:

Jesper Rugård Jensen
Cæciliavej 68
2500 Valby
formand@fantastik.dk

Næstformand:

Flemming R. P. Rasch
C.F. Richs Vej 101 E
2000 Frederiksberg

Kasserer og sekretær:

Thomas Winther
Haydnsvej 1, 1.th.
2450 København SV

Menigt medlem:

Erik Pedersen
Voldfløjen 2, st.th.
2700 Brønshøj

Menigt medlem:

Rasmus Wichmann
Brydes Allé 23, vær. 535
2300 København S

Suppleanter:

Tue Sørensen
Joannes Á Stýkki
Bjarne Sinkjær

Kalender

Caféaften

TID: den 2 og 20 hver måned
kl. 19:00
STED: Bankerået, Ahlefeldtsgade
27-29

Uformel caféaften på Café Bankerået. Kaffe, øl og hyggesnak i afslappende omgivelser. Vi plejer at sidde inde i baglokalet. Skulle det være umuligt at få plads eller er der lukket, rykker vi hen på Kalaset, Vendersgade 16. Om sommeren kan det også ske at vi vælger en helt tredje café; dette informeres der om på café-listen (kan ses på hjemmesidens forum).

Udflugt til BonBon-Land!

TID: Søndag d. 9. august kl. 10.00
STED: Vi mødes på Køge St. Vi tager denne søndag til forlystelsesparken BonBon-Land, som ikke kun er for børn! Vi mødes på Køge S-togsstation kl. 10, og tager regionaltoget til Holme-Olstrup (husk at sørge for togbillet i god tid) med afgang fra Køge kl. 10.09, og ankomst kl. 10.53. Så kan vi være i BonBon-Land kl. 11. Parken lukker kl. 19 (de bemandede forlystelser lukker dog kl. 18). Medbring egen mad og drikke til frokost! Tilmelding via aktiv-listen i ugen op til arrangementet.

Fantasticon 2009

TID: 29.-30. august 2009
STED: Vanløse Kulturhus
Planlægningen af Fantasticon 2009 er gået i gang. Følg med på hjemmesiden, hvor du også kan abonnere på nyhedsbrevet. Gæsterne i 2009 omfatter bl.a. Charles Stross, Gwyneth Jones, Peter Snebjerg og Rikke Schubart. På filmprogrammet er bl.a.: *Lad den rette komme ind*, *Astrópía* og *Orkriddernes Elverforbandelse*.

Doctor Who-marathon

TID: 13. september 2009 kl. 13
STED: Lykke & Asmus, Marielystvej 5, 3.th., Frederiksberg.
Vi er nu kommet til den femte doktor, Peter Davison. *Doctor Who*-ekspert Henrik Larsen udvælger de vigtigste historier fra denne doktors forløb. Alle er velkomne; der er god plads! Tilmelding på aktiv-listen.

Imagicon 2

TID: 16.-18. oktober 2009
STED: Stockholm
Den årlige store svenske con. Æresgæst er Liz Williams.

Oslo Science Fiction-Festival

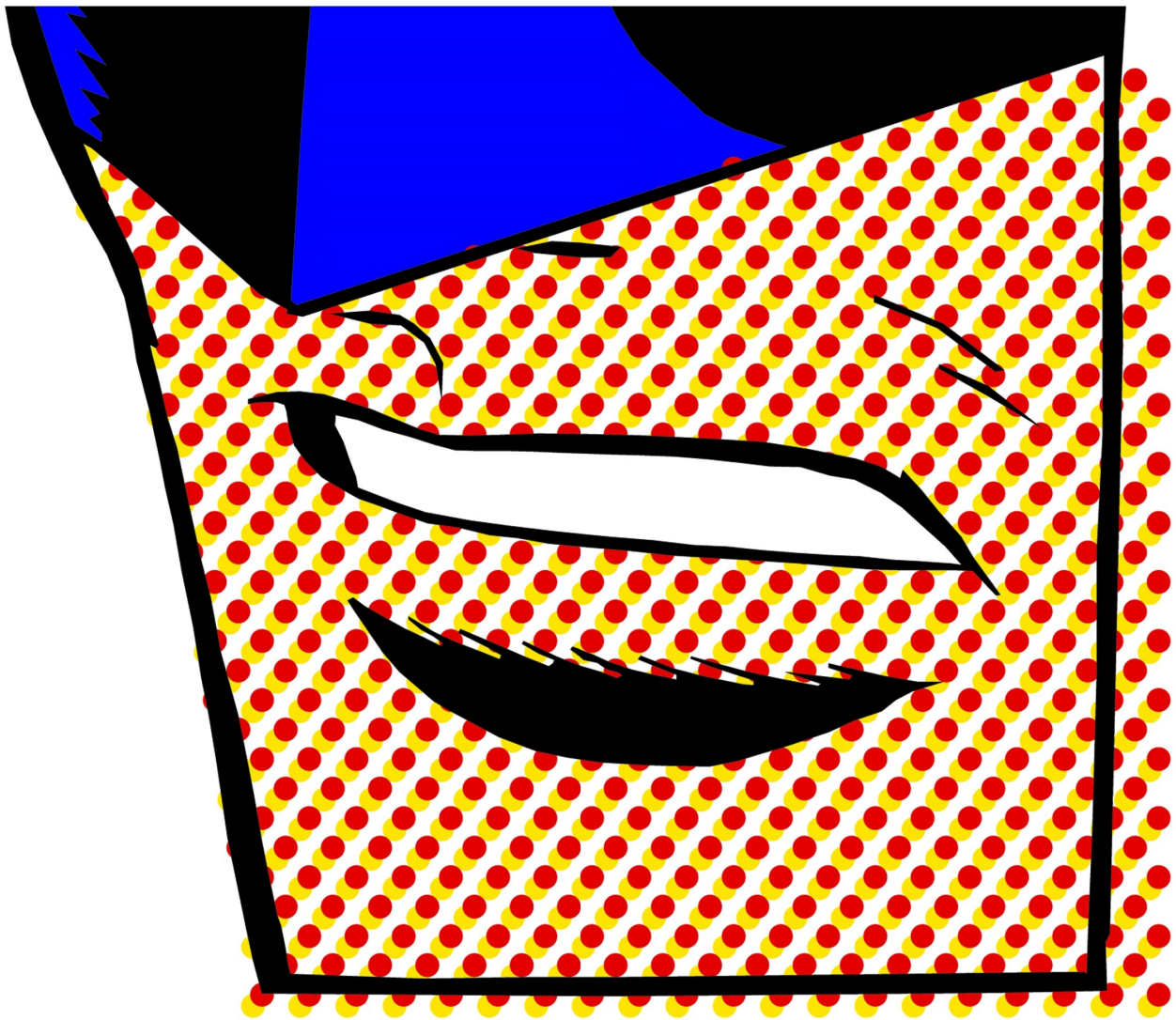
TID: 6.-8. november 2009
STED: Oslo
Æresgæst: Charles Stross

CollectorMania København

TID: 21.-22. november 2009
STED: Korsgade 29, 2200 København N.
Film-Comic-Game Convention!
Gæster: Robert Englund (*Nightmare on Elm Street*), flere annonceres løbende på www.collectormania.dk.

NB: Husk at holde øje med hjemmesidens kalender (på forsiden af www.fantastik.dk), hvor nye arrangementer ofte tilføjes!

FOUR COLOR COMICS
(Four Color) : A printing process in which all primary colors plus black are used. Also refers to the Four Color series published by Dell.

COMICS
SCIENCE FICTION MANGA
GAMES FANTASY
SURF THE SHOP

FANTASK SKT. PEDERSSTRÆDE 18 & 35 1453 KØBENHAVN K
GAMES: 33 93 85 38 COMICS/POSTORDRE: 33 11 85 38 FAX: 33 13 85 01
E-MAIL: FANTASK@FANTASK.DK WWW.FANTASK.DK

FANTASTICON 2009

SCIENCE FICTION • FANTASY • HORROR

Vanløse Kulturhus 29. & 30. august

Aresgæster: Charles Stross (UK)
Gwyneth Jones (UK)

Sponsor: Vanløse Lokaludvalg

www.fantasticon.dk

Illustration: Manfred Christiansen